

MONITORING EU europoslance Hynka Fajmona

BŘEZEN 2011

ONDŘEJ KRUTÍLEK, PETRA KUCHYŇKOVÁ, IVETA FRÍZLOVÁ

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY

BRNO, BŘEZEN 2011

W. J. STANKIEWICZ

Politická šetření a šátrání (Political probings)

Nové česko-anglické vydání aforismů, jež upozorňují na pocíťovaná i opomíjená nebezpečí dnešního světa: relativismus, manipulativní žargon či zažitá myšlenkové stereotypy. Autor, politický filosof W. J. Stankiewicz, si po desetiletí razil cestu konceptuální změti mnoha typů politické teorie, ale přitom se vyhýbal kategorizacím, uzavřeným definicím a postupům v rámci ustavených systémů. Zřejmě i proto mu forma krátkých textů a aforismů – konfuciánský pokus „zapálit svíčku raději než proklínat temnotu“ – tolik vyhovovala. Jeho myšlení bylo nesmlouvavě racionální, ale zároveň otevřené a vnímavé k novým tématům globalizovaného světa. Stankiewicz při formulaci svých často nekompromisních a „politicky nekorektních“ názorů nikdy nepouštěl ze zřetele hierarchii hodnot, dovedl se však přitom vyhnout povrchnostem a banalitám.

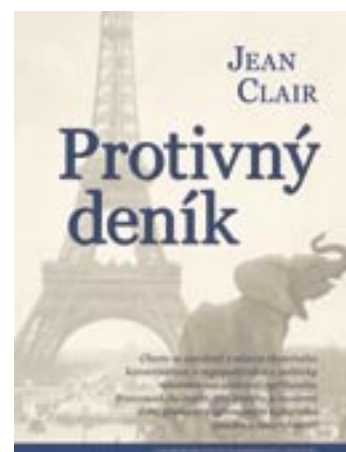
Brož., 264 str., 298 Kč

JEAN CLAIR

Protivný deník

Chcete se seznámit s názory skutečného francouzského konzervativce? S nepopulárními a politicky nekorektními úvahami vytříbeného estéta a erudovaného kunsthistorika, pro kterého je moderní doba především synonymem kulturního úpadku a zpovrchnění? Přečtěte si Protivný deník Jeana Claira! Myšlenkově hutná a jazykově vytříbená kniha deníkových záznamů, jež po vydání ve Francii okamžitě vyvolala vlnu vášnivých diskusí, rozhodně nenechá nikoho chladným ani u nás. Konzervativně založené čtenáře uchvátí, liberály nejspíše dovede k zuřivosti..., i když autor vlastně píše pouze o tom, co ho jen tak napadne... Jean Clair je přední francouzský teoretik umění, bývalý dlouholetý ředitel Picassova muzea. Zaměřuje se především na osobnosti francouzského i světového moderního umění, jako jsou Marcel Duchamp, Gustav Klimt, Pablo Picasso, Balthus či fotograf Henri Cartier-Bresson, ale i na obecnější teoretické úvahy z oblasti výtvarného umění a estetiky.

Brož., 174 str., 198 Kč

PETER SPÁČ

Priama a zastupiteľská demokracia na Slovensku

Slovenská politika prešla po roku 1989 viacerými skúškami, ktoré otestovali kvalitu a pevnosť jej demokracie. Pod tento vývoj sa podpísalo mnoho faktorov, avšak viacerým z nich nebol v odbornom prostredí doposiaľ venovaný adekvátny priestor. Táto kniha si tak kladie za cieľ zaplniť túto medzeru a prináša obsiahle spracovanie základných atribútov slovenskej priamej a nepriamej demokracie, teda volebného systému do parlamentu a inštitútu referenda. V prvom prípade autor rozoberá vývoj slovenského volebného inžinierstva, komplexne zhodnocuje súčasný používaný volebný systém do Národnej rady Slovenskej republiky a posudzuje jeho možné alternatívy a ich očakávateľné dôsledky. Druhá časť knihy predstavuje analytický pohľad na jednotlivé, doteraz konané slovenské referendá s cieľom posúdiť príčiny neúspechu väčšiny z nich, ako i odhaliť skutočné motívy ich iniciátorov.

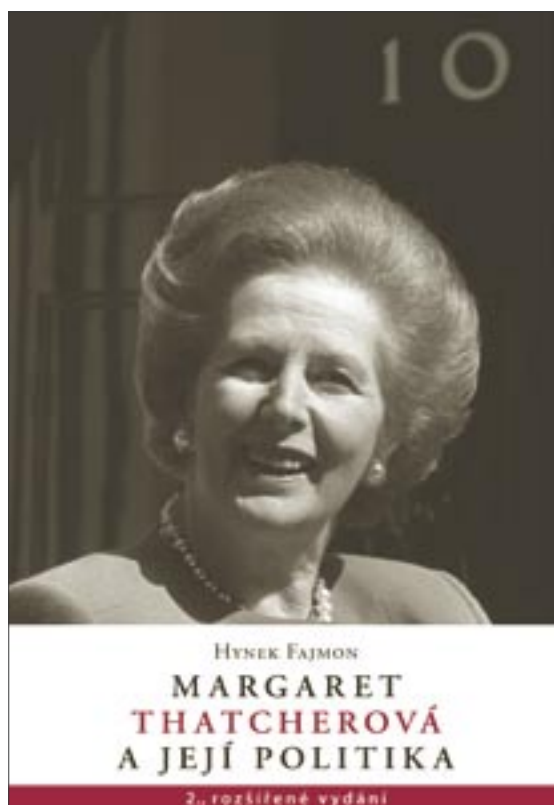
Brož., 280 str., 249 Kč

Objednávky na adrese:

CDK, Venhudova 17, 614 00 Brno, tel./fax: 545 213 862, e-mail: cdk@cdk.cz, www.cdk.cz

DOPORUČENÁ PUBLIKACE CDK

HYNEK FAJMON

Margaret Thatcherová a její politika

2., rozšířené vydání

Margaret Thatcherová je fascinující a inspirativní osobností moderní světové politiky. „Konzervativní revoluce“, kterou zahájila v osmdesátých letech, změnila tvář Velké Británie a později i východní Evropy. Kniha poslance Evropského parlamentu Hynka Fajmona Margaret Thatcherová a její politika vychází při příležitosti osmdesátých pátých narozenin bývalé premiérky. V úspěšné „politické biografii“ se autorovi (jenž původně vystudoval historii) podařilo skvěle skloubit důkladnou práci historika s rozhledem a zkušenostmi aktivního politika hájícího pravicové hodnoty. Druhé vydání knihy, jež poprvé vyšla v roce 1999, autor podstatně rozšířil a doplnil o kapitolu věnovanou působení a rozsáhlé spisovatelské činnosti Margaret Thatcherové po roce 1990, kdy odešla z aktivní politiky. Podstatné jsou rozšířeny i závěrečná chronologická příloha a slovníček nejvýznamnějších představitelů „thatcherismu“. K českému čtenáři se tak dostává první kompletní biografie političky, jejíž odkaz je stále živý a inspirativní.

Vázané, 392 str. + 16 str. fotopřílohy, 398 Kč

Objednávky na adrese:

CDK, Venhudova 17, 614 00 Brno, tel./fax: 545 213 862, e-mail: cdk@cdk.cz, www.cdk.cz

Navštivte internetové stránky
www.fajmon.eu

HYNEK FAJMON

POSLANEC EVROPSKÉHO PARLAMENTU ZA ODS

PROFILY AUTORŮ

Ondřej Krutílek

Analytik legislativy Evropské unie a šéfredaktor Revue Politika (www.revuepolitika.cz). Absolvent politologie, mezinárodních vztahů a evropských studií na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity. Autor řady odborných i publicistických textů, příležitostný přispěvatel časopisů Reflex, Týden a Finmag.

Petra Kuchyňková

Analytička legislativy Evropské unie a asistentka na Katedře mezinárodních vztahů a evropských studií Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity. Absolventka politologie, mezinárodních vztahů a evropských studií na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity. Zabývá se aktuálním děním v Evropské unii, společnou zemědělskou politikou a východní dimenzí vnější politiky Evropské unie. K oblastem jejího odborného zájmu náleží též otázky současné ruské zahraniční politiky a vztahů Rusko – EU.

Iveta Frízlová

Analytička legislativy Evropské unie a koordinátorka projektů Centra pro studium demokracie a kultury. Absolventka anglistiky a evropských studií na Filozofické fakultě, resp. Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity.

OBSAH

STALO SE...	6	ECON „ladí“ svou pozici k regulaci derivátů, krátkého prodeje a swapů úvěrového selhání	28
PŘEHLED DĚNÍ BŘEZEN 2011	8	Rada schválila ve věci patentů zahájení posílené spolupráce	29
Daně	8	IMCO se vyjádřil k iniciativě „Single Market Act“	30
EP opět podpořil zavedení daně z finančních transakcí	8	Maďarské předsednictví tlačí na vznik evropské soukromé společnosti	31
Komise navrhuje zavést CCCTB	9	Komise hodlá změnit pravidla poskytování státní pomoci veřejným službám	32
Komise údajně chystá revizi směrnice o zdanění energetických produktů	10		
Doprava	11	Zaměstnanost a sociální věci	33
Rada souhlasí s trestáním dopravních přestupků spáchaných v jiném členském státě EU	11	Rada se shoduje na zvýšení věku odchodu do důchodu	33
Komise představila ambiciózní bílou knihu „Doprava 2050“	12	EP: Poslanci přijali změny týkající se jednotného povolení k práci a pobytu	34
		Konzultace o směrnice o pracovní době u konce	34
Energetika	14	Zemědělství	35
Komise zveřejnila akční plán pro energetickou účinnost	14	Členské státy se přou o reformu SZP	35
Komise chce do roku 2050 „nízkouhlíkovou ekonomiku“	15	Životní prostředí	37
EU bude testovat jaderné elektrárny	18	Rada završila první čtení revize směrnice o odpadních elektrických a elektronických zařízeních	37
Hospodářská a měnová unie	19	Rada potvrdila kompromis týkající se omezení emisí CO ₂ z lehkých užitkových vozů	38
EU přijala tzv. Pakt euro plus	19		
Rada představila svou pozici k rozpočtovým pravidlům v eurozóně	21	VE ZKRATCE...	39
Evropská rada schválila zavedení ESM po roce 2013	22	PŘEHLED KLÍČOVÝCH HLASOVÁNÍ PLÉNA EP	43
Irsko	23	KALENDÁŘ NA DUBEN 2011	45
Portugalsko	23	SEZNAM ZKRATEK	46
Justice a vnitro	23	SLOVNÍČEK	49
Komise: Mezinárodním párům v EU vyjasníme vlastnická práva	23	SCHÉMATA ROZHODOVACÍCH PROCEDUR	53
Spotřebitelé	24		
EP: Textilní výrobky ze třetích zemí budou označeny „made in“	24		
EP: Definitivní podobu směrnice o právech spotřebitelů přijmeme v prvním čtení	25		
Komise hodlá regulovat poskytování hypoték v EU	26		
Vnitřní trh	28		

STALO SE...

Členské státy si na půdě Rady 7. 3. 2011 vyměnily názory na zelenou knihu týkající se budoucnosti penzijních systémů v EU a podle komisaře Lászla Andora se shodly na zvýšení věku odchodu do důchodu (více v příspěvku **Rada se shoduje na zvýšení věku odchodu do důchodu**).

Komise 8. 3. 2011 zveřejnila akční plán pro energetickou účinnost. Energetické úspory jsou podle něj nejefektivnější cestou nejen k zabezpečení dodávek energií, ale také ke snížení emisí skleníkových plynů a dalších znečišťujících látek. Akční plán se zaměřuje na opatření týkající se veřejného sektoru a budov, soukromého sektoru, energetických společností i průmyslu (více v příspěvku **Komise zveřejnila akční plán pro energetickou účinnost**).

Komise 8. 3. 2011 zveřejnila tzv. strategii 2050, která počítá s vybudováním „konkurenceschopné nízkouhlíkové ekonomiky“ v EU do roku 2050. Dokument předkládá nízkouhlíkové strategie na celostátní i regionální úrovni, součástí je i plán na rozsáhlé investice do energetických technologií, které by umožnily zvýšit energetickou účinnost a naplnit cíle týkající se snižování emisí skleníkových plynů. Náklady na investice mají být pokryty z úspor vyplývajících ze snižování dovozu ropy. Na přechodu k nízkouhlíkové ekonomice by se měla podílet všechna hospodářská odvětví včetně zemědělství, stavebnictví či dopravy (více v příspěvku **Komise chce do roku 2050 „nízkouhlíkovou ekonomiku“**).

Plénium EP 8. 3. 2011 podpořilo zavedení daně z finančních transakcí v EU tím, že přijalo zprávu Anny Podimata „o inovativním financování na celosvětové a evropské úrovni“ (více v příspěvku **EP opět podpořil zavedení daně z finančních transakcí**).

Rada 10. 3. 2011 schválila ve věci patentů zahájení posílené spolupráce (více v příspěvku **Rada schválila ve věci patentů zahájení posílené spolupráce**).

Ministři financí eurozóny se na mimořádném summitu 11. 3. 2011 shodli na vytvoření tzv. Paktu euro

plus, který vychází z návrhu Německa a Francie a má posílit koordinaci evropských ekonomických politik. Pakt přijala také Evropská rada na summitu 24.–25. 3. 2011 (více v příspěvku **EU přijala Pakt euro plus**).

Rada 14. 3. 2011 fakticky završila první čtení revize směrnice č. 2002/96 o odpadních elektrických a elektronických zařízeních (tzv. WEEE Directive) přijetím tzv. politické dohody (více v příspěvku **Rada završila první čtení revize směrnice o odpadních elektrických a elektronických zařízeních**).

Rada 15. 3. 2011 představila svou pozici k textům, jež mají revidovat (především) Pakt stability a růstu (více v příspěvku **Rada představila svou pozici k rozpočtovým pravidlům v eurozóně**).

Komise 16. 3. 2011 navrhla zavést v EU společný konsolidovaný základ daně z příjmů právnických osob (tzv. CCCTB) (více v příspěvku **Komise navrhuje zavést CCCTB**).

Komise 16. 3. 2011 navrhla 2 nařízení, jež by měla „vnést právní jasnost do vlastnických práv vyplývajících z mezinárodního manželství nebo registrovaného partnerství s mezinárodním rozměrem“ (více v příspěvku **Komise: Mezinárodním párům v EU vyjasníme vlastnická práva**).

Rada 17. 3. 2011 završila první čtení návrhu směrnice o usnadnění přeshraničního vymáhání právních předpisů v oblasti bezpečnosti silničního provozu. V praxi by se tak mohla otevřít cesta k trestání dopravních přestupků spáchaných v jiném členském státě i tehdy, pokud řidič nebyl pokutován na místě (více v příspěvku **Rada souhlasí s trestáním dopravních přestupků spáchaných v jiném členském státě EU**).

Havárie v japonské jaderné elektrárně Fukušima vyvolala v EU ostrou vlnu diskusí o bezpečnosti a budoucnosti jaderné energetiky. Na 21. 3. 2011 byla svolána mimořádná schůzka Rady. Komisař pro energetiku Günther Oettinger přislíbil prověřit

fungování a provést zátěžové testy všech dosud fungujících jaderných elektráren v EU, a to na základě společných kritérií. Téma bylo diskutováno také na summitu Evropské rady ve dnech 24.–25. 3. 2011 (více v příspěvku **EU bude testovat jaderné elektrárny**).

Výbor IMCO přijal 22. 3. 2011 doporučení pro druhé čtení EP k návrhu nařízení na označení původu textilií dovážených do EU ze třetích zemí (více v příspěvku **EP: Textilní výrobky ze třetích zemí budou označeny „made in“**).

Komise 23. 3. 2011 uveřejnila sdělení týkající se poskytování státní pomoci veřejným službám a zprávu o fungování dosavadních pravidel (více v příspěvku **Komise hodlá změnit pravidla poskytování státní pomoci veřejným službám**).

Evropská rada (24. 3. 2011) i EP (23. 3. 2011) schválily omezenou změnu Lisabonské smlouvy, aby mohlo dojít k vytvoření Evropského mechanismu stability (ESM), který by se aktivoval v pří-

padě ohrožení stability eurozóny (více v příspěvku **Evropská rada schválila zavedení ESM po roce 2013**).

Plénum EP přijalo 24. 3. 2011 usnesení týkající se směrnice o jediném povolení k výkonu práce a pobytu (více v příspěvku **EP: Poslanci přijali změny týkající se jednotného povolení k práci a pobytu**).

Komise 25. 3. 2011 ukončila se zástupci sociálních partnerů konzultace k revizi směrnice o pracovní době (více v příspěvku **Konzultace o směrnici o pracovní době u konce**).

Komise 28. 3. 2011 uveřejnila dlouho očekávanou bílou knihu o dopravě. Prezentovala ji jako strategii „Doprava 2050“ (více v příspěvku **Komise představila ambiciózní bílou knihu „Doprava 2050“**).

Komise 31. 3. 2011 uveřejnila návrh směrnice, která by měla regulovat způsob poskytování hypoték v celé EU (více v příspěvku **Komise hodlá regulovat poskytování hypoték v EU**).

PŘEHLED DĚNÍ BŘEZEN 2011

DANĚ

EP opět podpořil zavedení daně z finančních transakcí

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru region. Zdanění finančního sektoru (KOM(2010)549)

Plénum EP 8. 3. 2011 poměrem 529:127:19 [podpořilo](#) zavedení daně z finančních transakcí v EU. Přijetím [zprávy](#) Anny Podimata „o inovativním financování na celosvětové a evropské úrovni“ reagovalo na sdělení Komise k otázce zdanění finančního sektoru, jež bylo uveřejněno v říjnu 2010.

Kontext

Komise problematiku tzv. bankovní daně (podle MMF „daně z finančních aktivit“) poprvé otevřela v květnu 2010 uveřejněním [sdělení](#) s cílem neopakovat situaci let 2008–2010, kdy byly z veřejných prostředků satureovány banky, jež nebyly schopny si zajistit vlastní hospodaření. Proto by měly mj. vzniknout národní fondy, oddělené od státních rozpočtů, do nichž by přispívaly samy banky (striktně vzato ale nejsou úvahy o „fondech pro řešení problémů bank“ totéž co úvahy o dani z finančních aktivit; více v příspěvku „Komise chce zatížit banky novou daní“, [Monitoring květen 2010](#), a níže). Členské státy danou myšlenku v červnu 2010 – s výjimkou ČR – podpořily (více v příspěvku „ČR odmítla novou bankovní daň“, [Monitoring červen 2010](#)).

„Konkurenční“ daň z finančních transakcí (tzv. Tobinova daň) byla předmětem debat především na jaře 2010. EP se za její zavedení postavil již tehdy (více v příspěvku „Komise: Zavedení daně z finančních transakcí by bylo problematické“, [Monitoring duben 2010](#)).

Sdělení z října 2010 porovnálo variantu daně z finančních aktivit a daně z finančních transakcí a přiklonilo se spíše k první z nich (byť by to nejspíš znamenalo nižší výnos). Zavedení daně z finančních transakcí by podle Komise mělo smysl jedině tehdy, pokud by šlo o celosvětovou iniciativu (což je nepravděpodobné, protože proti jsou např. USA, Kanada či Austrálie).

Daň z finančních aktivit naopak může podle Komise uspokojivě fungovat i v rámci omezeného teritoria, tedy např. v EU (více v příspěvku „Komise řekla, jak si představuje zdanění finančního sektoru“, [Monitoring říjen 2010](#)).

Finanční daně: dvě možnosti a jejich pro a proti

1. Daň z finančních aktivit („bankovní“ daň ze zisku)

5% zdanění zisku

příjmy ve výši 25 mld. € ročně (v případě celosvětového zavedení 75 mld. € ročně)

snazší zavedení

nižší riziko odmítnutí (ze strany dotčených společností)

riziko, že daň zatíží spotřebitele

obtížný výběr (různá účetní pravidla v jednotlivých členských státech)

2. Daň z finančních transakcí (daň z obratu)

0,1% zdanění měnových transakcí a transakcí s cennými papíry a dluhopisy

příjmy ve výši 20 mld. € (v případě zahrnutí derivátů 150 mld. €) ročně (v případě celosvětového zavedení 60 mld. €, resp. 600 mld. € ročně)

komplikované zavedení

riziko odmítnutí (ze strany dotčených společností) a zvýšení jejich nákladů

nejasnost, koho daň zatíží (obchodníky, společnosti, zákazníky?)

právní překážky (volný pohyb kapitálu)

Zdroj: Issues Note. Financial Sector Taxation (nonpaper Komise); Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru region. Zdanění finančního sektoru (KOM(2010)549)

Obsah a sporné body

Plénum EP (zejm. socialisté za podpory odborů ETUC a navzdory argumentům Komise) podpořilo zavedení Tobinovy daně z finančních transakcí, jejíž výnos údajně může dosahovat až 200 mld. € ročně, pokud by byly všechny transakce zdaněny sazbou 0,05 % a daň se vztahovala i na deriváty.

Ideální by kvůli zamezení spekulací na finančních trzích bylo, byla-li by daň z finančních transakcí zavedena celosvětově. Pokud by se to ale nepodařilo, „vyzývá (EP, pozn. aut.) Komisi, aby se záměrem zjistit, zda by tato daň mohla být zavedena nejdříve na evropské úrovni, aniž by to mělo negativní dopad na evropskou konkurenceschopnost, co nejdříve vypracovala studii proveditelnosti při zohlednění nutnosti zajistit rovné podmínky na celosvětové úrovni a aby případně předložila konkrétní legislativní návrhy“.

EP odmítá, že by zavedení daně z finančních transakcí mělo na EU a subjekty, které na jejím území působí, nějaký negativní vliv.

EP „zdůrazňuje (...), že odliv čistě spekulativních transakcí do jiných jurisdikcí by měl určité škodlivé důsledky, ale mohl by být také schopen přispívat k vyšší účinnosti trhu“.

V doprovodné [zprávě](#) Evy Joly „o daních a rozvoji“ se objevují i další ideje: EP např. „podporuje názor, že je nutné (...) zabránit některým nadnárodním společnostem v převádění svých zisků do zemí s výhodnějším zdaněním“.

Krom toho „vyzývá EU, aby (...) posoudila možnost odebrání bankovní licence finančním institucím, které pracují s daňovými ráji“.

Komise ve svém sdělení tvrdí, že „na finanční sektor v EU se nevztahuje DPH (...) daň by mohla zajistit, aby tento sektor nebyl v porovnání s jinými sektory zdaněn nedostatečně“. EP tuto základní argumentaci, ač nakonec podpořil namísto daně z finančních aktivit daň z finančních transakcí, přijal.

Proti zavedení daně z finančních transakcí se krom Komise, ECB či organizace ACCA dlouhodobě staví např. Velká Británie a Švédsko (to ji dokonce v 80. letech 20. století nakrátko zavedlo). Obě země tvrdí, že EU by v důsledku přišla o svou pozici jednoho z důležitých světových finančních center. (I Komise konstatuje, že, „zisky a odměny jsou méně mobilní než obchod“, a proto se staví za daň z finančních aktivit, která by postihovala právě zisky a odměny.) Jedinou zemí EU, která pozici EP podporuje, je Belgie.

Další vývoj

Sdělením Komise se bude v následujícím období (znovu) zabývat také platforma G20, již od ledna 2011 předsedá Francie. Ta plně podporuje pozici EP, tedy zavedení daně z finančních transakcí, což se mj. (poněkud neorganicky) projevil i v [závěrech](#) summitu hlav států a vlád zemí eurozóny, jenž se uskutečnil 11. 3. 2011.

Komise by do léta 2011 měla mít připraveno hodnocení dopadu zavedení daně z finančních aktivit.

Komise navrhuje zavést CCCTB

Proposal for a Council Directive on a Common Consolidated Corporate Tax Base (CCCTB)
([COM\(2011\)121](#))

Komise 16. 3. 2011 navrhla zavést v EU společný konsolidovaný základ daně z příjmů právnických osob (tzv. CCCTB).

Kontext

Nová směrnice má podle [tiskové zprávy](#), již Komise návrh doprovodila, „výrazně snížit administrativní zátěž, náklady na dosažení souladu s předpisy a právní nejistotu, jimž jsou podniky v EU v současné době vystaveny“. Komise tvrdí, že pokud jde o jednotnost právního prostředí, měla by se EU přiblížit např. USA, Japonsku nebo Číně.

Přínosy nové směrnice by měly být v řádu miliard eur ročně: díky nižším nákladům na dosažení souladu s předpisy mají podniky v EU ušetřit 700 mil. €, díky samotné konsolidaci 1,3 mld. € a díky údajnému snazšímu působení v zahraničí (resp. díky tomu, že budou v rámci EU lákavější pro investory) další 1 mld. €. Norma má podle Komise cílit především na malé a střední podniky, jež by díky ní mohly ušetřit až 2/3 nákladů, které by jinak měly, pokud by CCCTB nevyužily (využije-li CCCTB 5% malých a středních podniků, měly by sumárně uspořit až 1 mld. €).

Iniciativa odkazuje na celou řadu dříve uveřejněných politických dokumentů, např. na strategii [Evropa 2020](#), na tzv. [Akt o jednotném trhu](#) (více v příspěvku „Komise tvrdí, že už ví, jak restartovat vnitřní trh“, [Monitoring říjen 2010](#)) či na tzv. [pakt pro euro](#) (resp. původní neformální a pro řadu členských zemí nepřijatelný německo-francouzský tzv. pakt pro konkurenceschopnost; viz níže).

Obsah

CCCTB má podnikům (včetně poboček podniků ze třetích zemí) umožnit využít výhody jediného kontaktního místa pro podání daňového přiznání (to by mělo být v zemi, kde má podnik hlavní sídlo) a konsolidovat všechny zisky a ztráty, které jim vzniknou v rámci EU. Členské státy si mají i nadále zachovat právo stanovit si vlastní sazbu daně. CCCTB má být nepovinný, pokud se pro něj ale konkrétní podnik rozhodne, měl by podle návrhu v daném režimu zůstat min. 5 let. Základ daně podniku by měl být rozdělen mezi ty členské státy, v nichž daný podnik provozuje činnost. Ve vzorci, který je součástí návrhu, se zohledňují 3 faktory: 1. aktiva (dlouhodobý hmotný majetek plus náklady na výzkum a vývoj, marketing a reklamu v 6 letech před vstupem podniku do CCCTB); 2.

pracovní síla (50% mzdových nákladů a 50% počtu zaměstnanců); 3. prodej (kam bylo odesláno zboží, kde byla vykonána služba). Komise tvrdí, že účelové změny uvedených parametrů ze strany podniků by měly být zakázány. Po přerozdělení základu daně by si měly členské státy moci zdanit svůj podíl vlastní sazbou. Odpisy v rámci CCCTB by měly činit 25% za období 4 let.

Sporné body

Navzdory uvedeným výhodám nemá návrh (resp. jeho idea, která se v EU objevuje již od roku 2001) ani bezvýhradnou podporu firem (např. BusinessEurope; podle Komise ale firmy CCCTB podporují z 80%), ani – a to zvláště – členských států.

Podle některých názorů by mohl CCCTB zprvu fungovat pouze v rámci eurozóny, popř. (jak poznamenal sám odpovědný komisař Algirdas Šemeta) na bázi tzv. posílené spolupráce těch členských států, které by o CCCTB projevíly zájem. Obecně platí, že zejm. členské státy, které do EU vstoupily v letech 2004 a 2007 (např. ČR, Slovensko, ale i Velká Británie či Irsko), mají nižší korporátní daně, a jsou tedy méně ochotny k jakýmkoli změnám. Spatřují za nimi zpravidla snahu zemí s vyšším korporátním zdaněním (typicky Francie a Německo) oslabit ceněnou konkurenční výhodu zavedením „evropského řešení“, které podle nich může přinést de facto umělou relokační zaměstnanosti (i mimo EU, nejen v rámci ní) a/nebo snížení daňových příjmů. CCCTB bezvýhradně podpořili zatím pouze zelení v EP, kteří by jej rádi zavedli pro všechny podniky v EU povinně.

Komise otevřeně [přiznává](#), že CCCTB v řadě zemí rozšíří základ daně z příjmů právnických osob. Na druhou stranu ale tvrdí, že členské státy by si měly zachovat možnost stanovit k CCCTB odlišnou sazbu než k nekonsolidovanému základu daně, aby pro oba režimy zachovaly srovnatelné efektivní zdanění.

Pozice ČR

ČR sjednocení daňového základu dlouhodobě odmítá.

Další vývoj

O návrhu se v následujícím období začne jednat v Radě a EP. První z institucí bude rozhodovat jednomyslně, druhá bude konzultována.

Komise údajně chystá revizi směrnice o zdanění energetických produktů

Komise 4. 3. 2011 uzavřela interní debatu o potenciální revizi směrnice o zdanění energetických produktů a elektřiny. Návrh by měl být údajně představen 13. 4. 2011.

Kontext

Otázka změny [směrnice č. 2003/96](#) je předmětem debat v Komisi (a neformálně i mezi členskými státy) již od roku 2009. Revize by obecně měla sladit danou normu s cíli EU na snižování emisí skleníkových plynů vně rámce systému obchodování s emisními povolenkami, jenž je definován zejm. [směrnici č. 2003/87](#) a [směrnici č. 2009/29](#), a s cíli na zvýšení podílu využívání energie z obnovitelných zdrojů (podle [směrnice č. 2009/28](#)).

Obsah

Nová norma by měla zvýšit minimální sazby zdanění energetických produktů a elektřiny. Současně by se měla i rozšířit škála energetických produktů, na něž by se měla revidovaná směrnice vztahovat.

Zdanění energetických produktů a elektřiny by mělo mít 2 složky: zdanění emisí CO₂ a zdanění spotřeby. První složka by měla činit paušálních 20 € za tunu CO₂, výše druhé by měla být závislá na typu paliva, např. 0,15 € za GJ motorových nebo topných paliv, 9,6 € za GJ benzínu, 8,2 € za GJ plynového oleje, 8,6 € za GJ petroleje a 1,5 € za GJ zkapalněného ropného plynu (LPG) a zemního plynu. Uvedené sazby u zdanění spotřeby by se měly sjednotit 1. 1. 2018, a to na 9,6 € za GJ.

Obecně by zdanění energetických produktů a elektřiny nemělo být diskriminační vůči různým energetickým zdrojům. Toho by mělo být dosaženo zdaněním energetického obsahu konkrétního paliva, ne zdaněním jeho objemu.

Jedinou obecnou odchylkou od uvedeného pravidla by mělo být nulové zdanění emisí CO₂ z biomasy. Na druhou stranu se ale údajně počítá i s úlevami na daních z emisí CO₂ v těch případech, kdy by zdanění mohlo mít dopad na relokační podnikání mimo EU.

Revizí čl. 18 směrnice č. 2003/96 by měly některé členské státy získat (teritoriální) výjimky.

Ve Španělsku a Francii by např. jednotlivé regiony mohly zdanění spotřeby navýšit až o 15% oproti stanovenému národnímu/unijnímu standardu. Portugalské Azory a Madeira by naopak mohl provést snížení (kvůli snížení nákladů na dopravu po ostrovech). Řecko by si zase mělo moci snížit

zdanění spotřeby plynového oleje a benzínu o 0,6 € za GJ, protože obého se v zemi masivně využívá coby paliva.

9 států včetně ČR (Bulharsko, Rumunsko, ČR, Maďarsko, Polsko, Slovensko, Estonsko, Litva a Lotyšsko) by mělo získat oprávnění zavést zdanění emisí CO₂ až s 8letým odkladem (namísto 1. 1. 2013 až od 1. 1. 2021).

Naopak by mělo skončit dosavadní daňové zvýhodnění LPG a zemního plynu využívaných jako paliv.

Důvodem je podle Komise to, že se mezitím rozvinul trh s biopalivy a ty jsou s to LPG a zemní plyn nahradit. Výjimka je tak nadbytečná a měla by postupně (mezi lety 2018–2023) skončit. Obdobný proces by se měl dotknout také veškerých výjimek ze zdanění spotřeby energetických produktů a elektřiny v zemědělství a lesnictví.

Další vývoj

Pokud Komise návrh 13. 4. 2011 skutečně uveřejní, Rada, která o něm musí i podle Lisabonské smlouvy rozhodovat jednomyslně za konzultace EP, by o něm mohla poprvé jednat ještě za maďarského předsednictví v červnu 2011.

Pokud by Komise návrh představila později, zahájení jednání by bylo na polském předsednictví a patrně by se nestihl termín implementace nové směrnice do 31. 12. 2012, aby se mohla uplatnit od 1. 1. 2013. O vývoji budeme informovat v dalších monitorinzích.

DOPRAVA

Rada souhlasí s trestáním dopravních přestupků spáchaných v jiném členském státě EU

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o usnadnění přeshraničního vymáhání právních předpisů v oblasti bezpečnosti silničního provozu (KOM(2008)151)

Rada 17. 3. 2011 [završila](#) první čtení návrhu směrnice o usnadnění přeshraničního vymáhání právních předpisů v oblasti bezpečnosti silničního provozu. V praxi by se tak mohla otevřít cesta k trestání dopravních přestupků spáchaných v jiném členském státě i tehdy, pokud řidič nebyl pokutován na místě.

Kontext

Komise svůj návrh mající usnadnit přeshraniční postih dopravních přestupků v případech, že se jich dopustí řidič s vozidlem registrovaným

v jiném členském státě než v tom, kde byl dopravní přestupek spáchan, předložila v březnu 2008.

V pozadí návrhu lze číst dlouhodobou tendenci Komise ospravedlňovat vlastní legislativní iniciativy v oblasti dopravy posilováním bezpečnosti na silnicích.

V roce 2001 byl zveřejněn „závazek“ snížit do 10 let počet úmrtí na silnicích o polovinu, což se ovšem nepodařilo (fakt, že Komise v červenci 2010 předložila [obdobný plán](#) na dalších 10 let, na tom nic nemění). Stejně tak neúspěšné bylo uveřejnění nezávazného [doporučení č. 2004/345](#) týkajícího se osvědčených postupů při kontrole uplatňování dopravních předpisů.

Plénium EP návrh Komise podpořilo v prosinci 2008 přijetím [zprávy](#) Inés Ayala Senderové. Postavilo se mj. za vypracování zprávy Komise po 2 letech od chvíle, kdy bude směrnice implementována, aby bylo možné zvážit potenciální meritorní rozšíření dané normy. Poněkud nekonzistentně poslanci do textu vložili i doporučení týkající se zvýšení silničních kontrol či kontrol na přítomnost alkoholu v krvi ze strany členských států. Rada se na znění návrhu předběžně dohodla v prosinci 2010 (více v příspěvku „Rada: Trestejme dopravní přestupky spáchané v jiném členském státě EU“, [Monitoring prosinec 2010](#)).

Obsah

Rada souhlasila s elektronickou výměnou údajů o přestupcích mezi jednotlivými členskými státy, resp. o jednotlivých provozovatelích registrovaných motorových vozidel.

Přestože Komise původně předpokládala, že přes hranice „přenositelnými“ přestupky budou nepřiměřená rychlost, nezastavení vozidla na červenou, nezapnuté bezpečnostní pásy a řízení pod vlivem alkoholu (podle Komise z těchto příčin vznikají 3/4 dopravních nehod), Rada katalog rozšířila o další 4 položky: řízení pod vlivem návykových látek, nepoužití ochranné přilby, nezákonné použití pruhu pro průjezd vozidel s přednostním právem jízdy a nezákonné použití mobilního telefonu při řízení.

Směrnice by se měla vztahovat na všechny řidiče, data o provozovatelích registrovaných motorových vozidel by si měly členské státy vyměňovat skrze systém [Eucaris](#).

Mělo by nicméně vždy záležet na tom, zda stát, v němž byl přestupek spáchan, bude výměnu iniciovat, resp. bude požadovat sankcionování přestupku. V daném případě by měl být povinen zformulovat oznámení s popisem přestupku v jazyce toho, kdo přestupek spáchal (rozhodný bude jazyk země, v němž bylo zaregistrováno příslušné motorové vozidlo).

Pokud dotčený řidič pokutu neuhradí, neměla by směrnice stanovovat žádný konkrétní mechanismus.

Ten by měl být závislý na existujících (mezi)národních normách a/nebo bilaterálních dohodách mezi příslušnými členskými státy, popř. na tom, zda řidič se svým vozidlem navštíví stát, v němž přestupek spáchal, znovu. V tom případě by tamější orgány pochopitelně měly mít možnost pokutu vymáhat.

Sporné body

Rada (za nesouhlasu Itálie) změnila právní bázi návrhu z čl. 91 Smlouvy o fungování EU týkajícího se dopravy na čl. 87 odst. 2 téhož dokumentu týkající se policejní spolupráce. To znamená, že výslednou normu nebudou povinny implementovat Velká Británie a Irsko (měly 3 měsíce na to, aby se rozhodly ji implementovat, ale rozhodly se pro opak), a Dánsko, jež by pro uplatnění směrnice na svém území muselo přijmout separátní mezinárodní smlouvu. (Oba druhy výjimek vyplývají ze speciálního postavení dotčených zemí, jež si vyjednaly při ratifikaci maastrichtské Smlouvy o EU.) Rovněž platí, že norma nebude přesně specifikovat operační podmínky policejní spolupráce. V daném případě by musela být založena na čl. 87 odst. 3 Smlouvy o fungování EU a namísto kvalifikované většiny by musela být schválena jednomyslně.

Komise již dříve připustila, že výměna relevantních informací bude pro členské státy minimálně zpočátku znamenat zvýšenou finanční zátěž. Přitom podíl přestupků spáchaných cizozemci se standardně pohybuje pouze v řádu jednotek procent (s výjimkou zemí, které patří mezi oblíbené turistické destinace, např. Francie). Komise navíc ve svých materiálech tvrdí, že zamýšlené opatření nemusí nutně zajistit větší bezpečnost na silnicích, ač pohnutky k předložení příslušného textu byly právě tyto.

Rovněž je možný konflikt s platným [rámcovým rozhodnutím č. 2005/214](#) o uplatňování zásady vzájemného uznávání peněžitých trestů a pokut. Podle Komise by měla směrnice rámcové rozhodnutí pouze doplnit a umožnit, aby otázka dopravních přestupků byla vyřešena přímo mezi příslušnou státní autoritou a provozovatelem vozidla, nikoliv mezi dvěma státy, jak to předpokládá právě rámcové rozhodnutí. Viděno z druhé strany, nová směrnice sice nebude zakládat žádnou povinnost s výjimkou výměny informací o přestupcích mezi jednotlivými členskými státy, resp. o jednotlivých provozovatelích registrovaných motorových vozidel (nebude harmonizovat ani povahu přestupků, ani tresty uložené za jejich spáchání), nicméně na základě platného rámcového rozhodnutí by mělo být možné vymáhat

stanovené pokuty. Tuto interpretaci [připouští](#) i Komise.

Další vývoj

Pokud návrh schválí i EP, budou mít členské státy 2 roky na jeho implementaci.

Komise pak do 5 let od vstupu směrnice v platnost prozkoumá možnost rozšíření seznamu „přenositelných“ dopravních přestupků.

Komise představila ambiciózní bílou knihu „Doprava 2050“

White Paper. Roadmap to a Single European Transport Area. Towards a Competitive and Resource Efficient Transport System (COM(2011)144)

Komise 28. 3. 2011 [uveřejnila](#) dlouho očekávanou bílou knihu o dopravě. Prezentovala ji jako strategii „Doprava 2050“.

Kontext

Bílá kniha podle Komise specifikuje strategii, „kterou se zvýší mobilita, odstraní největší překážky v klíčových oblastech a podpoří růst a zaměstnanost“. V pozadí nicméně stojí nikoliv nepodstatná ambice snížit závislost EU na dovozu ropy (doprava v EU je podle Komise závislá na ropě z 96 %) a potažmo i emise CO₂ v dopravě – do roku 2050 o 60 %.

Sektor dopravy [údajně](#) zaměstnává v celé EU 10 mil. lidí a tvoří 5 % HDP, každá domácnost vydává v průměru 13,2 % svého rozpočtu na dopravní produkty a služby. Komise tvrdí, že v roce 2030 vzroste nákladní doprava v porovnání s rokem 2005 zhruba o 40 % a do roku 2050 o více než o 80 % (osobní doprava by měla vzrůst o 34 % do roku 2030, resp. o 51 % do roku 2050; více [zde](#)).

Obsah

Bílá kniha má 4 hlavní cíle (všechny by měly být splněny do roku 2050): 1. zákaz vjezdu vozidel s konvenčním palivem do měst; 2. 40% využívání udržitelných nízkouhlíkových paliv v letecké dopravě a nejméně 40% snížení emisí z lodní dopravy; 3. 50% přesun cest na střední vzdálenosti v meziměstské osobní a nákladní dopravě ze silniční dopravy na železniční a vodní dopravu; 4. 60% snížení emisí CO₂ z dopravy (tento cíl je vztažen k roku 1990; do roku 2030 by nicméně mělo dojít alespoň k 20% snížení emisí CO₂ oproti roku 2008).

Uvedené cíle jsou dále specifikovány pro městskou dopravu, meziměstskou dopravu a dopravu na dlouhé vzdálenosti (včetně mezikontinentální dopravy).

Specifické cíle strategie „Doprava 2050“

	Cíl	Do roku
Městská doprava	50% snížení používání vozidel na konvenční paliva	2030
	100% snížení používání vozidel na konvenční paliva	2050
	Zavedení dopravy zboží bez emisí CO ₂ v centrech velkých měst	2030
	50% snížení počtu počet smrtelných nehod v silniční dopravě	2020
	Snížení počtu počet smrtelných nehod v silniční dopravě na úroveň blízkou nule	2050
Mezi-městská doprava	Přepřevážání většiny cestujících na střední vzdálenost (nad 300km) po železnici	2050
	Převodění 30 % silniční nákladní dopravy nad 300km na jiné druhy dopravy	2030
	Převodění 50 % silniční nákladní dopravy nad 300km na jiné druhy dopravy	2050
	Zprovoznění základní sítě TEN-T se zařízeními pro efektivní přesun mezi jednotlivými druhy dopravy	2030
	Zprovoznění vysokokapacitní sítě TEN-T se zařízeními pro efektivní přesun mezi jednotlivými druhy dopravy s odpovídajícím souborem informačních služeb	2050
	Propojení všech letišť základní sítě s (vysokorychlostní) železniční sítí	2050
	Propojení všech základních námořních přístavů s nákladní železniční dopravou a se systémem vnitrozemské vodní dopravy	2050
	Vytvoření rámce pro informační, řídicí a platební systémy evropské multimodální (osobní i nákladní) dopravy	2020
	Uplatňování zásad „uživatel platí“ a „znečišťovatel platí“ a zapojení soukromého sektoru do zabezpečení financování investic do dopravy	–
	Doprava na dlouhé vzdálenosti a mezikontinentální doprava	40% používání nízkouhlíkových paliv v letecké dopravě
	40% snížení emisí CO ₂ z námořních lodních paliv	2050
	Dokončení modernizace evropského systému řízení letového provozu zavedením „jednotného evropského nebe“	2020
	Používání inteligentních systémů řízení pozemní a vodní dopravy	–
	Spolupráce s mezinárodními partnery a v mezinárodních organizacích na podporu konkurenceschopnosti EU a klimatických cílů na světové úrovni	–

Zdroj: White Paper. Roadmap to a Single European Transport Area. Towards a Competitive and Resource Efficient Transport System (COM(2011)144); Doprava 2050: Komise předkládá ambiciózní plán na zvýšení mobility a snížení emisí ([IP/11/372](#))

Cíle má doprovodit realizace 40 konkrétních iniciativ mezi lety 2011–2020. V letech 2011–2014 jsou plánována následující „klíčová opatření“ (celkem jich má být 130).

Plánovaná „klíčová opatření“ strategie „Doprava 2050“ pro roky 2011–2014

Opatření	Rok
Přehodnocení regulačního rámce pro železniční dopravu	2012–2013
Vytvoření jednotného evropského dopravního prostoru založeného na evropské páteřní „multimodální“ síti	2011
Zlepšení výkonnosti a kapacity letišť (tzv. letištní balík)	2011
Odstranění překážek a zvýšení efektivity využívání vnitrozemských vodních cest (sdělení o vnitrozemské vodní dopravě)	2011
Iniciativa „e-maritime“ pro bezpapírovou a inteligentní námořní dopravu	2011
Odstranění omezení silniční kobotáže (poskytování vnitrostátních dopravních služeb cizozemci)	2012–2013
Vytvoření spravedlivého finančního prostředí (nová koncepce dopravních poplatků)	–
Zveřejnění pokynů, jak vztáhnout náklady na infrastrukturu na osobní vozidla	2012
Návrh rámce pro uplatňování internalizace nákladů na všechna silniční vozidla se zahrnutím nákladů na infrastrukturu, jakož i společenských nákladů spojených s přetížením, místním znečištěním emisemi CO ₂ (není-li zahrnuto v dani z pohonných hmot), hlukem a dopravními nehodami	–
Pokračování v internalizaci externích nákladů u ostatních druhů dopravy	–
Zajištění financování dopravy uplatňováním zásady vyčlenění příjmů vybraných od uživatelů na rozvoj integrované a účinné sítě	–
Zavedení evropských elektronických systémů výběru mýtného (v případě nákladních vozidel s možností využití jediného poskytovatele služby)	2012 (nákladní vozidla), 2014 (ostatní vozidla)
Strategický plán EU pro dopravní technologie (alternativní paliva, nové materiály, nové pohonné systémy, nástroje informačních technologií a řídicí nástroje pro řízení a integraci složitých dopravních systémů)	2011
Strategie pro čisté dopravní systémy (včetně přípravy celounijních norem pro zavádění čistých dopravních prostředků)	2012
Strategie pro dopravu ve městech	–
Zavedení postupů a finanční pomoci pro dobrovolné auditu mobility ve městech a plány pro mobilitu ve městech	–
Návrh rámce EU pro vybírání poplatků za užívání městských komunikací (včetně režimů omezení vstupu)	–

Podpora vhodných tržních podmínek k usnadnění využívání nových čistších vozidel ve městech	2011
Zvýšení konkurenceschopnosti a snížení emisí v dálkové (letecké a námořní) dopravě	
Modernizace evropského systému řízení letového provozu	2012 (vytvoření funkčních bloků vzdušného prostoru)
Zlepšení řízení (jiné než letecké) dopravy	–
Podpora plánování cest s využitím různých dopravních prostředků a integrovaného prodeje jízdenek	–
Usnadnění plánování cestování po železnici	2012
Zajištění přístupu k cestovním a dopravním informacím v reálném čase (legislativní opatření)	–
Konsolidace předpisů o právech cestujících ve všech druzích dopravy	2011

Zdroj: MEMO Doprava 2050: hlavní úkoly a klíčová opatření ([MEMO/11/197](#))

Poznámka: Šedě podbarvená opatření jsou věcně nadřazena těm, která v tabulce následují za nimi.

Sporné body

Problémem strategie „Doprava 2050“ je její preskriptivnost, svázání s kontroverzními klimatickými cíli EU a restriktivní charakter řady opatření (aniž je zřejmé, zda je ti, na které jsou zaměřena, mohou reálně naplnit).

Obecně ale nic z toho v sektoru dopravy nepředstavuje novinku: tendence naznačené v bílé knize jsou v EU patrné již delší dobu a přínos dokumentu v daném ohledu tkví především v tom, že je sumarizoval v jediný text.

Proti strategii se bezprostředně po jejím uveřejnění vyslovila např. Velká Británie, reprezentant automobilového průmyslu (ACEA), Mezinárodní unie silniční dopravy (IRU), Eurocities reprezentující přibližně 140 evropských měst, ale i organizace T&E či zelení v EP. Jen dva posledně jmenovaní aktéři považuje strategii za „mírnou“. Ostatní jsou přesně opačného názoru a při své argumentaci se ponejvíce zaštiťují principem subsidiarity, „potřebou flexibility“ (Eurocities) nebo „technologickou neutralitou“ (ACEA, FIA).

Strategii „Doprava 2050“ jednoznačně (a z pochopitelných důvodů) přivítala např. Evropská asociace pro hliník (EAA; právě tohoto kovu by mělo být co nejvíce využíváno při konstruování lehkých, a tedy údajně méně energeticky náročných motorových vozidel) nebo organizace ASECAP sdružující evropské provozovatele mýtných systémů. Ta nicméně (a opět pochopitelně) upozornila, že snaha o převá-

dění dopravy např. na železnici (tzv. modální transfer) by neměla nabývat právně závazné podoby, resp. neměla by penalizovat jeden druh dopravy (silniční) oproti jinému (např. železniční, lodní ap.). S tím to postojem souhlasí i výše zmíněná ACEA či IRU.

Pozice ČR

Oficiální pozice ČR ke strategii „Doprava 2050“ prozatím není k dispozici, částečně lze ale usuzovat z názoru Čechů na ideu, aby silniční doprava v EU byla do budoucna zpoplatněna nikoliv paušálně, ale (podobně jako je tomu v ČR např. v případě vozidel nad 3,5 tuny) podle počtu ujetých kilometrů, čímž by byly zohledněny („internalizovány“) i jiné náklady než ty, které přímo souvisejí se samotnou údržbou infrastruktury (např. dopady dopravy na životní prostředí, hluk nebo dopravní zácpy).

Z [Eurobarometru 312](#) vyplývá, že ČR se spolu s Estonskem, Lotyšskem, Litvou, Rumunskem a Portugalskem řadí k zemím, které s takovým záměrem nesouhlasí. Pro přechod na nový systém (podle EU „spravedlivý“; viz výše) se vyslovilo jen 41 % Čechů, 45% bylo proti.

Další vývoj

V následujícím období lze očekávat zahájení diskuse k bílé knize v EP a Radě i zahájení realizace uvedených „klíčových opatření“. Radě byl dokument Komise poprvé oficiálně prezentován 31. 3. 2011.

ENERGETIKA

Komise zveřejnila akční plán pro energetickou účinnost

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Energy Efficiency Plan 2011 ([COM\(2011\)109](#))

Komise 8. 3. 2011 zveřejnila formou sdělení [akční plán](#) pro energetickou účinnost.

Energetické úspory jsou podle akčního plánu nejefektivnější cestou nejen k zabezpečení dodávek energií, ale také ke snížení emisí skleníkových plynů a dalších znečišťujících látek.

Kontext

Nový akční plán pro energetickou účinnost má revidovat stávající [akční plán](#) z roku 2006.

Již v roce 2007 si EU stanovila cíl v podobě 20% úspor energií do roku 2020. Tento cíl potvrdila i v rámci nové [strategie](#) pro energetickou politiku EU do roku 2020, jedná se ovšem o cíl právně nezá-

vazný, členské státy nesouhlasily s tím, aby byly pro energetické úspory do roku 2020 stanoveny jako závazné limity.

20% zvýšení energetické účinnosti by dle Komise mělo EU přinést úsporu až 368 mil. t ropného ekvivalentu (Mtoe) do roku 2020.

Původně se v tomto roce dle dlouhodobých předpovědí v EU počítalo se spotřebou 1842 Mtoe. Současný vývoj v oblasti energetické účinnosti by měl přinést snížení spotřeby na cca 1678 Mtoe v roce 2020, to je však dle Komise málo, namísto toho by mělo dojít ke snížení až na 1474 Mtoe, což je i hluboko pod současnou spotřebou přesahující 1650 Mtoe (výsledek vlivu hospodářské krize v letech 2009 a 2010, která spontánně způsobila pokles spotřeby ropy v EU oproti období před 5 lety).

Dle Komise je ovšem problematika energetické účinnosti stále nedostatečně zohledňována, pokud jde o politické strategie vlád členských států, ale i v praxi.

Má se jednat především o stavebnictví, kde při výstavbě komerčních i rezidenčních budov nejsou dostatečně využívány stávající možnosti pro financování nákladů na energetické úspory. Totéž platí i pro oblast průmyslu.

Obsah a sporné body

Nový akční plán zdůrazňuje především úspory u domácností, v dopravě a v terciárním sektoru. Méně možností k dispozici konstatuje v oblasti průmyslu.

Komise plánuje v roce 2013 provést revizi plnění nezávazného cíle stanoveného do roku 2020. Pokud se ukáží výrazné nedostatky, Komise zváží návrh na zavedení cílů závazných.

Pro veřejné budovy Komise navrhuje, aby úřady byly povinny renovovat každoročně minimálně 3% budov ve veřejném vlastnictví, což je dvojnásobek oproti současnému stavu. Budovy zakoupené či pronajaté jakožto sídla úřadů by měly vždy splňovat co nejvyšší standardy z hlediska energetických úspor.

Je otázkou, do jaké míry je v pozadí těchto návrhů i snaha podpořit například stavební sektor a firmy orientující se na zateplování budov a další druhy energetických úspor v době doznívajících efektů finanční krize.

Vysoké standardy energetické účinnosti by též měly být ve veřejném sektoru systematicky aplikovány při nákupu kancelářských zařízení a služeb (především energetických, ale také při úpravách budov).

Pokud jde o soukromý sektor v oblasti stavebnictví, zde jsou členské státy vyzývány k přijetí norem, které by se dotýkaly též vlastnického práva a řešily například problém, jak rozdělit nákla-

dy na renovaci budov mezi nájemníky a majitele nemovitostí v případě pronajatých budov a bytů. Energetické společnosti by měly umožnit svým zákazníkům, aby snížili svoji energetickou spotřebu, čehož lze dosáhnout různými formami.

Například v některých členských státech zákon nařizuje velkým společnostem, které dodávají svým spotřebitelům elektřinu či plyn, aby o určitý, předem definovaný stupeň snižovaly svým zákazníkům spotřebu třeba tím, že v soukromých domech zaplatí za instalaci oken umožňujících energetické úspory. Společnosti jsou potom sanovány prostřednictvím vyšších cen energie.

Velkým průmyslovým společnostem akční plán nařizuje provádět pravidelné nezávislé energetické audity.

Členské státy by měly prostřednictvím pobídek podporovat ty společnosti, které si vypracují řídicí systémy pro racionální využívání energií. Malé a střední podniky by si měly vyměňovat zkušenosti v oblasti energetické účinnosti (podporovány by měly být projekty zaměřené právě na management v oblasti energetiky).

Spotřebitelům by podle akčního plánu měla důsledná implementace nových i stávajících opatření v oblasti energetické účinnosti přinést roční finanční úspory ve výši 1000 € na domácnost.

Dále se počítá s posílením konkurenceschopnosti evropského průmyslu a s vytvořením nových pracovních míst.

Další vývoj

Sdělení neobsahuje konkrétní legislativní návrhy, nastiňuje spíše, jaké by měly být strategie pro případné stanovení závazných norem týkajících se energetických úspor.

Na základě akčního plánu mají být v následujících měsících předloženy legislativní návrhy týkající se především energetické účinnosti ve stavebnictví (renovace veřejných i soukromých budov) a v průmyslu.

Komise chce do roku 2050 „nízkouhlíkovou ekonomiku“

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. A Roadmap for moving to a competitive low carbon economy in 2050 (COM(2011)112/4)

Komise 8. 3. 2011 zveřejnila tzv. **strategii 2050**, která počítá s vybudováním „konkurenceschopné nízkouhlíkové ekonomiky“ v EU do roku 2050.

Dokument předkládá nízkouhlíkové strategie na celostátní i regionální úrovni, součástí je i plán na rozsáhlé investice do energetických technologií, které by umožnily zvýšit energetickou účinnost a naplnit cíle týkající se snižování emisí skleníkových plynů.

Podle „cestovní mapy“ pro přechod k nízkouhlíkové ekonomice mají být náklady na investice pokryty z úspor vyplývajících ze snižování dovozu ropy.

Na přechodu k nízkouhlíkové ekonomice by se měla podílet všechna hospodářská odvětví včetně zemědělství, kde ovšem největším problémem nejsou emise CO₂, ale například oxidu dusného (N₂O) v důsledku používání hnojiv, stavebnictví, kde se počítá zejména se zvýšením energetické účinnosti budov, či dopravy, kde se do budoucna počítá s posílením elektrifikace, v případě letecké dopravy potom se zvýšením používání biopaliv. Mimo záběr strategie stojí mezinárodní námořní doprava.

Kontext

Dokument se opírá o [strategii](#) pro evropskou energetickou politiku do roku 2020 uveřejněnou v roce 2010, která počítá se snížením emisí skleníkových plynů do roku 2020 o 20%, zvýšením podílu obnovitelných zdrojů do roku 2020 na spotřebě energie na 20% a s nepovinným závazkem pro členské státy zvýšit energetickou účinnost o 20% (více v příspěvku „Komise zveřejnila novou energetickou strategii EU do roku 2020“, [Monitoring listopad 2010](#)). Plán by měl nabídnout, jak těchto cílů dosáhnout co nejefektivněji. Strategie se mimo jiné odvolává na současný vývoj ceny ropy, která stoupá i v souvislosti se situací na Blízkém východě a v severní Africe (v následujících 40 letech se dále počítá s jejím zdvojnásobením).

Přechod EU na „nízkouhlíkovou ekonomiku“ by se tak [podle slov](#) komisařky pro klimatické změny Connie Hedegaard měl vyplatit i ekonomicky. Nízkouhlíková ekonomika podle ní nevyžaduje využívání sofistikovaných technologických objevů, ale je jí možné dosáhnout již nyní, rozvojem v současnosti dostupných technologií. Dle vyjádření Komise tak k dosažení stanovených cílů kupříkladu nebude potřeba ani většího využívání výroby energie z jádra, s níž ve své energetické strategii do budoucna rozhodně počítá ČR.

Komise se dále tradičně odvolává na vědecké poznatky naznačující, že za účelem zabránění závažným změnám klimatu je třeba udržet globální nárůst teplot pod úrovní 2 °C ve srovnání se stavem před industrializací. Za tímto účelem by měla snížit emise skleníkových plynů každá země, rozvinuté státy však mají jít příkladem.

Obsah

Strategie 2050 (či „cestovní mapa“) předkládá ambici EU snížit do roku 2050 emise skleníkových plynů o 80–95% ve srovnání s rokem 1990.

EU má k tomuto cíli směřovat především pomocí domácích opatření, aby nemusela rozsáhle využívat mezinárodních kreditů, a pouze touto cestou dosáhnout do roku 2050 snížení emisí o 80% oproti roku 1990.

Model, s nímž strategie pracuje, je rozložen do dílčích etap: do roku 2030 by mělo být dosaženo snížení emisí skleníkových plynů o 40%, do roku 2040 o 60% oproti roku 1990. Nejvýznamnějšího snížení emisí by mělo být dosaženo při výrobě elektrické energie, dále u domácností a ve službách.

Snižování emisí podle tzv. strategie 2050 (oproti roku 1990)

	2005	2030	2050
Energetika (CO ₂)	-7 %	-54 až -68 %	-93 až -99 %
Průmysl (CO ₂)	-20 %	-34 až -40 %	-83 až -87 %
Doprava (včetně emisí CO ₂ z letecké dopravy; vyjma námořní)	+30 %	+20 až -9 %	-54 až -67 %
Domácnosti a služby (CO ₂)	-12 %	-37 až -53 %	-88 až -91 %
Zemědělství (bez CO ₂)	-20 %	-36 až -37 %	-42 až -49 %
Ostatní emise bez CO ₂	-30 %	-72 až -73 %	-70 až -78 %
Celkem	-7 %	-40 až -44 %	-79 až -82 %

Zdroj: Komise

Komise odhaduje, že v příštích 40 letech bude třeba za účelem stanovených cílů navýšit každoročně investice do odvětví, jako je výroba elektrické energie, doprava (hybridní vozidla, elektromobily apod.), stavebnictví (především budovy a jejich renovace, používání „energeticky účinných“ stavebních materiálů a budování infrastruktury), a také do průmyslu o cca 1,5% ročního HDP EU, tedy v absolutních číslech o cca 270 mld. €.

Investice by měly proudit především do tzv. inteligentních elektrických sítí, které lze využít i k efektivnímu přenosu energie vyrobené z OZE, do tzv. čistých technologií (solární a větrná energie a bioenergie), do projektů nízkenergetických domů, tzv. inteligentních měst, která se mají do roku 2050 stát páteří nízkouh-

líkového hospodářství či do ochrany životního prostředí. Investice mají směřovat i do kontroverzní technologie CCS (zachycování a skladování emisí CO₂), kterou i někteří ekologové považují pouze za nákladný způsob, jak obejít využívání tzv. čisté energie.

Alarmující je také to, že většina financí by měla být hrazena nejen soukromým sektorem, ale také spotřebiteli, kteří by tak nesli jedno z hlavních břemen zátěže. K pobídce soukromých investorů by mohly být využity systémy půjček, záruk, nástrojů pro sdílení rizik zajišťujících návratnost části investice do náročných technologií či daňové slevy. Volby spotřebitelů by měly „usměrnit“ regulativní opatření obdobně již existující legislativa týkající se energetické účinnosti (tzv. směrnice o ekodesignu, předpisy omezující emise CO₂ v dopravě apod.)

Dodatečné investice by se měly „vrátit“ také v podobě úspor za nákup fosilních paliv, především ropy a zemního plynu, které EU musí většinou dovážet zvnějšku, protože nedisponuje patřičnými zdroji. Podle odhadů Komise by tyto úspory měly činit 175–320 mld. € ročně.

Rozhodně tedy nemá jít pouze o environmentální hledisko, ale ve své podstatě i o otázku snížení závislosti EU na dovozu energetických zdrojů. Realizace plánu by dokonce dle Komise měla přinést do roku 2050 pokles celkového dovozu ropy a zemního plynu do EU o více než polovinu. Komise si slibuje také podporu vytváření nových pracovních míst v oblasti výroby energie z OZE, ve stavebnictví či v souvislosti s tím, že vlády mají využívat příjmy z dražeb povolenek v systému obchodování s emisemi a zdanění CO₂ ke snížení pracovních nákladů.

A jak toho chce EU dosáhnout? Cíle týkající se energetické účinnosti chce Komise nejen splnit, ale i „předejnat“ (nikoli 20%, ale minimálně 25% do roku 2020) prostřednictvím zprůsnění evropského systému obchodování s emisními povolenkami. Budou tedy zrušeny některé emisní povolenky, s nimiž mají členské státy obchodovat formou aukcí od roku 2013 v rámci systému EU pro obchodování s emisemi.

Rušení povolenek má probíhat postupně, přičemž má být zohledněno dosavadní vlastnictví povolenek podniky. Postupné snižování počtu vydávaných povolenek v letech 2013–2020 má zabránit snižování jejich ceny a naopak dále prodražovat emise skleníkových plynů. Do roku 2050 by tak cena měla dosáhnout hodnoty 100–370 € za tunu CO₂ (případně ekvivalentního objemu jiných skleníkových plynů). Tímto způsobem by mělo dojít k dalšímu omezování jejich emisí. Současně se počítá s tím, že regulace na trhu s emisními povolenkami podpoří další investice do energetických technologií za účelem úspor a zvýšení energetické účinnosti.

Sporné body

Cestovní mapa se již setkala s kritikou nejen u producentů, ale také u ekologických organizací, které se naopak domnívají, že EU je v dané oblasti stále ještě málo ambiciózní.

Producentůská organizace [BusinessEurope](#) zdůrazňuje, že regulace dále podvazuje schopnost evropských firem čelit konkurenci ze třetích zemí, především z USA a Číny.

Čína je v současnosti největším emitorem skleníkových plynů, na této pozici předstihla USA. Navzdory aktivitám EU na mezinárodní scéně v souvislosti s vyjednáváním o nové strategii snižování emisí skleníkových plynů, která by měla nahradit tzv. Kjótský protokol, fakticky neexistují žádné účinné prostředky, jak by EU mohla přimět Čínu, stejně jako další světové průmyslové producenty, k přijetí podobně přísných opatření, jaká uplatňuje sama na sebe. Výsledkem je nejen neutěšená situace životního prostředí v Číně, ale i značné výhody, které jí absence regulující legislativy dává, především v konkurenci s EU. V případě zprůsnění opatření v duchu cestovní mapy by mohlo reálně hrozit další přesouvání průmyslové produkce z EU do jiných oblastí.

Problematickou otázkou je také předpokládané ztrojnásobení výroby bioenergie, pokud by EU v období 2010–2050 přecházela na nízkouhlíkové hospodářství. Zvýšená poptávka po bioenergii by přitom byla uspokojována nejen využíváním zbytků ze zemědělství, dřevné biomasy, odpadních materiálů a produkcí tzv. biopaliv druhé generace, ale také zvýšenou produkcí biopaliv ze zemědělských plodin.

Takový vývoj by měl vliv na využívání půdy v EU určené k produkci potravin, krmiv, půdy způsobilé k zalesnění apod. Problematické jsou také emise, které vznikají při využívání biopaliv, k jejichž produkci je užito hnojených zemědělských plodin. Dle Komise lze však poptávku EU po bioenergii uspokojit také prostřednictvím dovozu, což by snížilo dopady na životní prostředí v EU, ale přesunulo toto břemeno na třetí země. Využívání bioenergie a biopaliv první generace je každopádně velmi diskutabilní z ekologického, ale i z ekonomického hlediska, reálně hrozí i podstatný nárůst cen potravin. Komise by proto měla do konce roku 2011 v této věci představit další iniciativu.

Další vývoj

Sdělení bylo předloženo členskými státy, aby k plánu nízkouhlíkové ekonomiky do roku 2050 přihlížely nejen při další tvorbě politik svých, ale i politik EU. Instituce EU se nyní mají ke sdělení vyjádřit. Dle Komise bude také potřeba vytvořit specifické plány pro jednotlivá odvětví ekonomiky.

I když hlavní finanční zátěž má nést soukromý sektor a spotřebitelé, podpora financování nízkouhlíkových technologií by se měla stát i součástí diskuse o nové finanční perspektivě po roce 2013, stejně jako diskuse o reformě SZP.

V průběhu roku 2011 by ještě mělo následovat sdělení Komise o účinném využívání zdrojů a energetický plán do roku 2050.

EU bude testovat jaderné elektrárny

Tisková zpráva. Mimořádné zasedání Rady.

Doprava, telekomunikace a energetika. Body týkající se energetiky, Brusel 21. března 2011 ([8004/11](#))

[Závěry Evropské rady, 24. a 25. března 2011, Brusel](#)

Havárie v japonské jaderné elektrárně Fukušima, k níž došlo v důsledku silného zemětřesení a vln tsunami, vyvolala v EU ostrou vlnu diskusí o bezpečnosti a budoucnosti jaderné energetiky. Na 21. 3. 2011 byla svolána mimořádná schůzka Rady pro energetiku, již 15. 3. 2011 se uskutečnila koordináční schůzka za účasti ministrů pro energetiku, zástupců národních úřadů pro jadernou bezpečnost, průmyslu a regulačních orgánů. Komisař pro energetiku Günther Oettinger následně přislíbil prověřit fungování a provést zátěžové testy všech dosud fungujících jaderných elektráren v EU, a to na základě společných kritérií.

Téma bylo diskutováno také na summitu Evropské rady ve dnech 24.–25. 3. 2011.

Kontext

V současnosti je v EU v provozu více než 140 jaderných reaktorů.

Nejvíce jich provozuje Francie (58), následuje Německo, Velká Británie a Švédsko. Hned za nimi je Belgie se 7 a ČR se 6 funkčními reaktory. Výstavba dalších jaderných elektráren a reaktorů byla před nehodou ve Fukušimě plánována, stavbu JE zvažovaly Itálie a Polsko, v ČR měly být postaveny další reaktory JE Temelín a s budováním se počítalo také v JE Dukovany.

Z legislativního hlediska má EU určité rámcové standardy týkající se bezpečnosti jaderných zařízení zakotveny ve [směrnici č. 2009/71](#), která přebírá některé bezpečnostní standardy IAEA a činí je závaznými a vymahatelnými i v EU.

Jinak je ale jaderná energie, stejně jako pravomoc rozhodovat o výstavbě nových zařízení a provádět kontrolu nad stávajícími, v rukou členských států v souladu se zásadou, kterou v primárním právu zachovala i Lisabonská smlouva: že složení energetického mixu je záležitostí členských států, ty tedy mohou rozhodnout, zda v něm chtějí, či nechtějí využívat i jaderné energie.

Obsah

Zátěžové testy pro evropské jaderné elektrárny byly vedle situace v Libyi, která se mj. podílí na zvyšování světových cen ropy, hlavními tématy [mimořádného zasedání](#) Rady 21. 3. 2011.

Prozatím nebylo dosaženo shody týkající se podrobných kritérií zátěžových testů, ale také s nimi spojených nákladů či nezávislého statusu příslušných kontrolorů. Testy by však měly brát v úvahu nejširší škálu možných rizik, včetně zemětřesení, tsunami, možných teroristických útoků, nehod letadel, záplav, ale také eventuelních technických závad typu výpadku pohotovostních zabezpečovacích zařízení, poruch na chladicím zařízení, poruch způsobených chybou lidského faktoru či dokonce kybernetickým útokem. Povaha testů by měla brát v úvahu také stáří reaktorů a lokaci elektráren. Zajímavé je, že komisař požaduje prověřit nejen jaderná zařízení na území EU, ale také v sousedních zemích, především v Turecku a na Ukrajině.

Závěry březnové Evropské rady, která jednala převážně o finančních otázkách a problematice energetiky se věnovala až během druhého jednacího dne (25. 3. 2011), nakonec spíše obecně vyzývají k tomu, aby v EU byly implementovány nejvyšší standardy jaderné bezpečnosti, které mají být ještě dále zlepšovány a prosazovány EU i na mezinárodní úrovni.

Vysvětlení těchto vágních slov, které ovšem mohou mít ve výsledku vliv na podobu budoucích kritérií zátěžových testů, žádali také zástupci ČR.

Parametry testů má připravovat Evropská skupina regulátorů pro jadernou bezpečnost ([ENSREG](#)). Má se tak dít koordinovaně a s plným zapojením členských států. Vyhodnocení mají být prováděna na úrovni států, jejich výsledky však mají být předány a dále zpracovány Komisí a ENSREG. Jaderná bezpečnost by dle závěrů březnového summitu měla být plně zapracována i do sousedské politiky EU.

Závěry summitu také vyzvaly Komisi k revizi existujících norem a pravidel týkajících se jaderné bezpečnosti.

Sporné body

Současná debata v EU týkající se jaderné energetiky vyvolává různé reakce členských států.

Zatímco zástupci Rakouska, které je tradičním odpůrcem jaderné technologie již po desetiletí, zastávají názor, že neštěstí ve Fukušimě by mělo v EU vyvolat rozsáhlou diskusi o bezpečnosti výroby energie z jádra, zástupci ČR, ale například i Slovinska, které provozuje jeden reaktor, varovali před propadáním panice. Německo na druhé straně jako do značné míry politický krok rovnou ohlásilo uzavření některých svých jaderných reaktorů.

Další vývoj

Dle komisaře Oettingera by se zátěžové testy a kontroly jaderných zařízení měly uskutečnit v druhé polovině roku 2011. Konkrétní návrhy týkající se testování a posuzovaných kritérií mají být k dispozici po Velikonocích.

Podle Komise členské státy s testy dobrovolně souhlasily. EU nedisponuje pravomocí členy k takovému testům donutit, v praxi se ovšem nepočítá s tím, že by členská země testy odmítla. Otevřenou otázkou zůstává také to, co bude následovat, pokud testy zjistí závažnou chybu, zda (a opět na jakém právním základě) by stát mohl být donucen elektrárnu uzavřít.

Panuje přitom určitá obava, že Oettingerovy mimořádné testy nařízené pod vlivem určité paniky vyvolané událostmi v Japonsku by mohly znamenat první signál většího průniku EU a potažmo Komise do oblasti, která zůstávala spíše doménou členských států. Lze si jen připomenout, že podobná obava v EU panovala již v souvislosti s rakouským odporem vůči české JE Temelín a požadavky na zaktování minimálních bezpečnostních standardů a právně vymahatelných ustanovení do přístupové smlouvy mezi EU a ČR.

Komisař tuto obavu částečně potvrdil plánem novelizovat nejpozději v průběhu roku 2012 stávající směrnici č. 2009/71, je ale třeba podotknout, že k revizi jej vyzvaly i závěry Evropské rady ze dne 25. 3. 2011.

Hospodářská a měnová unie

EU přijala tzv. Pakt euro plus

Závěry zasedání Evropské Rady - Příloha I: Pakt euro plus. Posílení koordinace hospodářských politik v zájmu konkurenceschopnosti a konvergence, Brusel 24.–25. 3. 2011

Ministři financí eurozóny se na mimořádném summitu 11. 3. 2011 shodli na vytvoření tzv. Paktu pro euro, který vychází z návrhu Německa a Francie a má posílit koordinaci evropských ekonomických politik. Pakt přijala také Evropská rada na summitu 24.–25. 3. 2011.

Kontext

V kontextu ekonomické a dluhové krize, v době enormního zadlužení členských států a fondů, které mají sloužit jako „záložny“ členských států, přišlo Německo, největší přispěvatel do unijních záchranných finančních mechanismů (ĚFSF a budoucí ESM), a Francie s myšlenkou tzv. paktu pro konkurenceschopnost, jenž byl **představen** na summitu Evropské rady 4. 2. 2011.

Pakt měl přispět k harmonizaci ekonomik 17 států eurozóny (více v příspěvku „Francie a Německo navrhly vznik paktu pro konkurenceschopnost“, **Monitoring, únor 2011**).

Představitelé zemí eurozóny na mimořádném summitu 11. 3. 2011 pakt **přejmenovali** na „Pakt euro plus“.

Obsah a sporné body

Pakt se bude řídit 4 základními principy:

1. Má být v souladu a posilovat stávající správu ekonomických záležitostí EU a má vycházet z již existujících nástrojů (strategie Evropa 2020, tzv. evropský semestr, Pakt stability a růstu a nový rámec pro makroekonomický dohled). Součástí bude harmonogram provádění. Nově vzniklé závazky budou zahrnuty do národních programů reforem a programů stability a budou podrobeny dohledu. Monitorování plnění závazků bude provádět Komise, dále pak Rada, euroskupina a EP. Sociální partneři na úrovni EU „budou zapojeni“.
2. EU se zaměří na konkrétní opatření a prioritní oblasti politiky, které jsou zásadní pro podporu konkurenceschopnosti a konvergence a spadají do pravomoci členských států. Společné cíle určí hlavy států a vlád zúčastněných států.
3. Představitelé zúčastněných států každoročně přijmou konkrétní závazky pro svou zemi. Státy budou porovnávat svoje výsledky s výsledky nejlepších členů i ostatních strategických partnerů. Komise předloží každoročně hodnotící zprávy vývoje členských států, ty se paktem zavazují také k tomu, že budou konzultovat své partnery ještě před přijetím významných hospodářských reforem, jež mohou mít dopad i na jiné země.
4. Členové paktu zdůrazňují potřebu dotvoření jednotného trhu, který má klíčový význam pro posílení konkurenceschopnosti v EU a v eurozóně.

Text zdůrazňuje, že odpovědnost za volbu veškerých konkrétních opatření nesou i nadále členské státy.

Pakt euro plus má následující cíle:

A. Podpořit konkurenceschopnost

Pokrok bude hodnocen na základě vývoje v oblasti mezd a produktivity. U každé země budou jednotkové náklady práce posuzovány za ekonomiku jako celek a za jednotlivá hlavní odvětví (průmysl, služby, obchodovatelná a neobchodovatelná odvětví). Produktivita bude mezi členskými státy porovnávána.

Důraz bude kladen na:

přezkum mechanismů tvorby mezd a případně míru centralizace při vyjednávacím procesu a mechanismů indexace (sociální partneři zapojení do vyjednávání si zachovávají stávající pozice);

ujednání o mzdách ve veřejném sektoru bude přispívat k úsilí v oblasti konkurenceschopnosti v soukromém sektoru;

uvolnění podmínek v chráněných odvětvích; zlepšení vzdělávacích systémů, podporu výzkumu a vývoje, inovací a infrastruktury; zlepšení podnikatelského prostředí, především pro malé a střední podniky (odstranění byrokracie, zdokonalení regulačního rámce).

B. Podpořit zaměstnanost

Pokrok bude posuzován podle: míry dlouhodobé nezaměstnanosti, nezaměstnanosti mladých lidí a míry účasti na trhu práce.

Důraz je kladen na:

reformy trhu práce (princip „flexicurity“, omezení nenahlášené práce); celoživotní učení; daňové reformy (snížení zdanění práce, aby se práce stále vyplácela).

C. Posílit udržitelnost veřejných financí

Pakt zdůrazňuje potřebu:

a) udržitelnosti důchodů, zdravotnictví a sociálních dávek

Navrhuje:

přizpůsobení důchodového systému demografické situaci v zemi;

omezení předčasného odchodu do důchodu, podporu zaměstnávání starších pracovníků (nad 55 let).

b) vnitrostátních fiskálních pravidel

Zúčastněné členské státy se zavazují promítnout fiskální pravidla EU obsažená v Paktu stability

a růstu do své vnitrostátní legislativy, a to volbou vlastních opatření.

D. Posílit finanční stabilitu

V souvislosti s probíhající reformou rámce EU pro regulaci finančního sektoru a dohled nad ním se členské státy v paktu zavázaly k zajištění vnitrostátní legislativy pro řešení problémů bank a k pravidelnému provádění zátěžových testů bank. U každého členského státu bude sledována výše soukromého zadlužení bank, domácností a nefinančních podniků.

EU chce také koordinovat daňové politiky: Přímé daně zůstávají v pravomoci členských států, nicméně EU požaduje koordinaci daňových politik, která podle ní představuje nezbytný prvek fiskální konsolidace a hospodářského růstu.

Pakt euro plus členské státy zavazuje zahájit diskuse o otázkách daňové politiky. Pakt zmiňuje možnost vytvoření společného konsolidovaného základu pro daň z příjmu právnických osob (více výše).

K paktu se kromě členů eurozóny dobrovolně připojily také Bulharsko, Dánsko, Litva, Lotyšsko, Polsko a Rumunsko. K paktu se naopak nepřipojí ČR, Švédsko, Velká Británie a Maďarsko.

Polsko se bude angažovat z obav, aby se nevytvořila tzv. dvourychlostní Evropa, a Polsko tak neztratilo možnost podle něj důležitý vývoj ovlivňovat. Obavy v tomto směru jsou ale podle českého premiéra zbytečné: daný model se v EU již uplatňuje (viz euro, tzv. schengenský prostor, zemědělské dotace aj.).

Pakt kritizovali zástupci [odborů](#) (ETUC) a levice hlavně kvůli institucionalizovanému krácení výdajů, omezení veřejných výdajů a regulaci mezd.

Pozice ČR

Premiér Petr Nečas po skončení summitu EU [oznámil](#), že ČR se k Paktu euro plus nepřipojí. ČR se nejvíce obává návrhu harmonizace daní. Pakt odmítla také proto, že se neúčastnila závěrečných jednání.

Odborná komise ODS pro národní zájem a svobodnou budoucnost (zahraníční komise) pod vedením ministra obrany Alexandra Vondry před summitem vládě také nedoporučila se k Paktu pro euro připojit, dokud nebude zcela vyjasněna role, jakou budou hrát jednotlivé instituce EU ve vztahu v jeho naplňování.

Postoj Nečasovy vlády nepřipojovat se k Paktu pro euro přivítal také Jan Zahradil, předseda skupiny ECR v EP.

Prezident republiky Václav Klaus nepřipojení se k Paktu také vítá. Pakt označil za krok k vytvoření politické unie.

Na druhé straně opoziční ČSSD [zastává](#) zcela protikladný názor a odmítnutí paktu považuje za neodpovědné a proti národním zájmům.

Další vývoj

Státy podle rozvrhu evropského semestru předloží v dubnu národní reformní a stabilizační programy, jež budou předmětem agendy Evropské rady v červnu 2011. Na tomto summitu příslušné členské státy také podepíší již připravený dokument k Paktu euro plus.

Rada představila svou pozici k rozpočtovým pravidlům v eurozóně

Návrh nařízení Rady (EU) č. .../..., kterým se mění nařízení (ES) č. 1467/97 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku ([KOM\(2010\)522](#))
 Návrh směrnice Rady o požadavcích na rozpočtové rámce členských států ([KOM\(2010\)523](#))
 Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o účinném prosazování rozpočtového dohledu v eurozóně ([KOM\(2010\)524](#))
 Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o donucovacích opatřeních k nápravě nadměrné makroekonomické nerovnováhy v eurozóně ([KOM\(2010\)525](#))
 Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1466/97 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik ([KOM\(2010\)526](#))
 Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy ([KOM\(2010\)527](#))

Rada 15. 3. 2011 [představila](#) svou pozici (tzv. obecný přístup) k textům, jež mají revidovat (především) Pakt stability a růstu.

Kontext

Návrhy Komise, jež byly předloženy v září 2010, by měly revidovat a věcně rozšířit dosavadní Pakt stability a růstu (zejm. [nařízení č. 1466/97](#) a [č. 1467/97](#)), jež fakticky požaduje plnění konvergenčních kritérií nezbytných pro přistoupení k eurozóně i po připojení k této měnové oblasti. V roce 2005 byl Pakt stability a růstu z podnětu Francie a Německa výrazně rozvolněn, a tak neplní svou funkci.

Komise navrhla, aby státy eurozóny, které překročí hranici ročního rozpočtového schodku ve výši 3 % HDP a/nebo nebudou viditelně (o 5 % za 3 roky) snižovat své celkové zadlužení, jež by formálně nemělo přesáhnout 60 % HDP, zaplatily pokutu ve výši 0,2 % HDP. Sankce by měly začít platit bezprostředně (fakticky automaticky) poté, co bude zřejmé, že konkrétní stát uvedená kritéria porušuje (více v příspěvku „Komise chce sankce za porušení rozpočtových pravidel v eurozóně“, [Monitoring září 2010](#)).

Zásadní komplikací se nicméně stala německo-francouzská schůzka v říjnu 2010 v Deauville, kde se obě země neformálně dohodly na prosazování z jejich hlediska příznivějšího (ne tak přísného a především politického) mechanismu (více v příspěvku „Sankce za porušení rozpočtových pravidel v eurozóně dostávají trhliny“, [Monitoring říjen 2010](#)), a později

i německo-francouzský návrh tzv. paktu pro konkurenceschopnost (jenž byl později přejmenován na pakt pro euro). V obou případech jde o iniciativy, které znepréhledňují situaci – a samotné legislativní procesy – jak pro členské státy, tak pro Komisi a EP. Zpravodajové příslušných textů z výboru ECON uveřejnili návrhy svých zpráv v lednu 2011 (více v příspěvku „ECON odkryl karty: takhle na porušení rozpočtových pravidel v eurozóně“, [Monitoring leden 2011](#)).

Obsah a sporné body

Členské státy fakticky zopakovaly svou pozici již dříve artikulovanou v závěrečné [zprávě](#) pracovní skupiny předsedy Evropské rady Hermana Van Rompuye uveřejněné v říjnu 2010.

Komise by si měla vyhradit právo upozornit na nadměrný rozpočtový deficit, veřejný dluh nebo makroekonomickou nerovnováhu v konkrétním členském státě a do 1 měsíce požádat o sjednání nápravy, Rada by ale měla toto doporučení schválit kvalifikovanou většinou (a, jak požadovaly země Beneluxu, vysvětlit, proč se případně rozhodla od názoru Komise odchýlit). Nebude-li pak sjednána náprava do 5 měsíců, měl by dotčený stát čelit sankcím, pokud Rada kvalifikovanou většinou nerozhodne jinak. Pro „automatictější“ postup se vyslovilo jen Švédsko, Finsko a Nizozemsko. A přetrvávají i další sporné body.

Např. Itálie a Řecko požadují benevolentnější vymezení situace nadměrného schodku (měla by se zvažovat nejen míra veřejného, ale i soukromého zadlužení), Polsko zase příznivější pravidla pro ty země, jejichž schodek vyplývá z reformy penzijního systém a/nebo soukromo-veřejných investic (PPP). Německo se zase obává, aby za makroekonomickou nerovnováhu nebyl považován např. přebytkový státní rozpočet.

Zpravodajové z EP, kteří v současnosti k předloženým 6 textům (resp. ke 4, ke kterým se vyjadřují) posuzují na 2 tis. pozměňovacích návrhů, se navíc (v kontrastu k Radě) stavějí za mnohem radikálnější změny, než navrhuje Komise.

Obecně podporují (1) posílení role Komise (a tedy oslabení členských států, zejm. ve věci uvalení sankcí za porušení rozpočtových pravidel) a (2) zajištění „transparentnosti“ (maximální veřejnosti) celého procesu (více v příspěvku „ECON odkryl karty: takhle na porušení rozpočtových pravidel v eurozóně“, [Monitoring leden 2011](#)). V podobném duchu se v únoru 2011 k celému legislativnímu balíku vyjádřila i ECB (více v příspěvku „Rada svou pozici k rozpočtovým pravidlům v eurozóně představí do konce března 2011“, [Monitoring únor 2011](#)).

Další vývoj

Na základě tzv. obecného přístupu Rady by měla být v dubnu 2011, poté co výbor ECON ve dnech 19.–20. 4. 2011 schválí své zprávy, zahájena neformální trojstranná jednání mezi Radou, EP a Komisí.

Cílem je údajně dosažení kompromisu o celém balíku do června 2011. Tehdy by o něm také mělo hlasovat plénum EP.

Evropská rada schválila zavedení ESM po roce 2013

[Závěry zasedání Evropské Rady - Příloha II: Soubor podmínek pro ESM](#)

[Legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 23. března 2011 k návrhu rozhodnutí Evropské rady, kterým se mění článek 136 Smlouvy o fungování Evropské unie, pokud jde o mechanismus stability pro členské státy, jejichž měnou je euro](#)

Evropská rada (24. 3. 2011) i EP (23. 3. 2011) schválily omezenou změnu Lisabonské smlouvy, aby mohlo dojít k vytvoření evropského mechanismu stability (ESM), který by se aktivoval v případě ohrožení stability eurozóny.

Kontext

Evropský nástroj finanční stability (EFSF) byl vytvořen 16 členy eurozóny na základě rozhodnutí Rady v květnu 2010. Doplnuje EFSM (Evropský mechanismus finanční stabilizace), prostřednictvím kterého může Komise na trhu získat až 60 mld. €, za něž ručí všechny členské státy EU a jež slouží k okamžité pomoci dotčenému členskému státu (více v příspěvku „Rada o stabilizaci společné měny“, [Monitoring květen 2010](#), a v příspěvku „Rada schválila konkrétní podobu záchranného fondu“, [Monitoring červen 2010](#)). Popsaný mechanismus nicméně platí pouze do roku 2013.

Ministři 17 členů eurozóny se na svém jednání v únoru 2011 neshodli na navýšení záchranného fondu (EFSF), avšak shoda panovala stran navýšení Evropského stabilizačního mechanismu (ESM) na 500 mld. €, který by měl po roce 2013 nahradit zmiňovaný EFSF.

Obsah a sporné body

Den před summitem Evropské rady EP poměrem 494:100:9 [schválil](#) možnost omezené úpravy Lisabonské smlouvy. EP již dříve kritizoval návrh Evropské rady a snažil se do rozhodování o ESM více zapojit Komisi. Rada i Komise budou muset s EP budoucí kroky konzultovat.

Na svém zasedání 24. 3. 2011 se zástupci eurozóny společně s ostatními členy EU shodli na založení ESM po roce 2013. Evropská rada proto rozhodla doplnit do článku 136 Smlouvy o fungování EU nový odstavec, který zní: „Členské státy, jejichž měnou je euro, mohou zavést mechanismus stability, který bude aktivován v případech, kdy to bude nezbytné k zajištění stability eurozóny jako celku. Poskytnutí jakékoli požadované finanční pomoci v rámci tohoto mechanismu bude podléhat přísné podmíněnosti.“

ESM bude mít formu mezivládní organizace (vzniklé smlouvou mezi členy eurozóny) se sídlem v Lucemburku. ESM bude aktivován vzájemnou dohodou, pokud to bude nevyhnutelné k zajištění stability eurozóny, a po roce 2013 převezme úlohu nástrojů EFSF a EFSM. Poskytnutí finanční pomoci státu v nouzi zhodnotí Komise, MMF a ECB. Evropská rada se usnesla také na tom, že přijímající členský stát bude muset do určité míry zapojit i soukromý sektor. Členské státy budou ESM odevzdávat finanční sankce (vyplývající z Paktu stability a růstu) při makroekonomické nerovnováze. Sankce budou součástí splaceného kapitálu. ESM se bude také snažit udržet nejlepší rating (AAA).

Úvěrová kapacita ESM bude 500 mld. € a bude přezkoumávána každých 5 let. Celková výše upsaného kapitálu však bude 700 mld. €. Zbývajících 200 mld. € bude sloužit jako rezerva k zajištění ratingu. 80 mld. € pak bude tvořit splacený kapitál, který uhradí členské státy eurozóny během 5 let (na návrh Německa) počínaje červencem 2013. Zbylý kapitál bude členskými státy přislíben. Klíč pro stanovení podílů na kapitálu ESM vychází z klíče pro stanovení podílů na základním kapitálu ECB. Dosud jejich výše závisela na váze hlasů v ECB, která se vypočítává z 50% podle výše HDP a z 50% podle počtu obyvatel. Nově bude výše příspěvku záviset ze 75% na výši národního důchodu, ze 12,5% na výši HDP a ze 12,5% na počtu obyvatel.

ESM bude poskytovat půjčky s pevnou nebo pohyblivou úrokovou sazbou.

Do finančních operací se zapojí také MMF. Členské státy mimo eurozónu se mohou účastnit ad hoc.

Členové Evropské rady na summitu 24.–25. 3. 2011 jednali také o stávajícím mechanismu finanční pomoci EFSF problematickým státům. Již v únoru se státy eurozóny nemohly shodnout, zda tento mechanismus navýší, aby mohl půjčovat stanovených 440 mld. € (více v příspěvku „Otázka navýšení současného záchranného fondu EFSF se odsouvá na březen“, [Monitoring únor 2011](#)). Dnešní reálná kapacita EFSF je 250 mld. €. Tento bod projednávali také nejsilnější přispěvatelé EU: Finsko, Německo,

Lucembursko, Nizozemsko, Francie a Rakousko. Nizozemsko by s poskytnutím financí souhlasilo, Německo chce záruky, Finsko váhá.

Irsko

Summit se zabýval také irským dluhem. Irský premiér nakonec souhlasil s tím, že dokud nebudou známy výsledky zátěžového testu bank, který se uskutečnil 31. 3. 2011, nebude požadovat snížení úrokové sazby, kterou Irsko platí za poskytnutou půjčku. Irsko nechce vyměnit nižší úrok za úpravu své korporátní daně, která je jednou z nejnižších v EU (12,5 %).

Zátěžový test ale ukázal, že irské banky potřebují dalších 24 mld. €, aby se dokázaly vypořádat s další případnou krizí. Od počátku krize v roce 2008 by to měla být již pátá finanční injekce do irských bank. Od roku 2009 banky získaly 46 mld. €. Celkové náklady (včetně finanční pomoci EU) se ale vyšplhají na 70 mld. €.

Irská vláda oznámila, že bude pro rekapitalizaci bank požadovat značné příspěvky od držitelů podřízených dluhopisů a počítá i s tím, že banky si budou muset část peněz zajistit z prodeje majetku.

Počítá se také s tím, že bude muset výrazně klesnout poměr úvěrů a vkladů. V současnosti to je 180 %, což znamená, že banky půjčily téměř dvakrát více, než vybraly. Vláda chce tento poměr snížit na 122,5 % do roku 2013.

Portugalsko

Odstupující premiér José Sócrates řekl, že bude bojovat za to, aby jeho země nemusela EU žádat o finanční pomoc. Jeho reformní balíček, který by se pokusil snížit roční deficit ze 7 % na 4,6 % HDP, však nebyl opozicí přijat, a proto 23. 3. 2011 rezignoval. Portugalsko se připravuje na předčasné volby, které proběhnou 5. 6. 2011. Předpokládá se, že v nich zvítězí středopravá sociální demokracie.

Předseda Komise Barosso upozornil na to, že Portugalsko bude muset dosáhnout vytyčených cílů, tedy vyřešit strukturální problémy a stabilizovat finanční systém.

Předpokládá se, že dluh Portugalska naroste v tomto roce na 129 mld. €. Investoři se obávají, že vláda nebude schopna splatit již v dubnu a červnu splátku ve výši 9 mld. €. I přes značné obavy Sócrates věří, že Portugalsko sníží deficit rozpočtu na 3 % HDP do roku 2013.

Pozice ČR

ČR se do ESM prozatím nezapojuje. Pokud by tak učinila, musela by podle náměstka ministra financí Tomáše Zídka přispívat 100 mld. €. Podle nově nastaveného klíče po roce 2013 by to mělo být podstatně méně.

Další vývoj

Změnu Lisabonské smlouvy musejí ještě schválit jednotlivé členské státy.

Dokumenty k oběma fondům by měly být podepsány na summitu Evropské rady v červnu 2011.

JUSTICE A VNITRO

Komise: Mezinárodním párům v EU vyjasníme vlastnická práva

Proposal for a Council Regulation on jurisdiction, applicable law and the recognition and enforcement of decisions in matters of matrimonial property regimes ([COM\(2011\)126](#))

Proposal for a Council Regulation on jurisdiction, applicable law and the recognition and enforcement of decisions regarding the property consequences of registered partnerships ([COM\(2011\)127](#))

Komise 16. 3. 2011 [navrhla](#) 2 nařízení, jež by měla „vnést právní jasnost do vlastnických práv vyplývajících z mezinárodního manželství nebo registrovaného partnerství s mezinárodním rozměrem“ (pro případ, že bude třeba takové manželství nebo partnerství rozvést).

Kontext

Iniciativa Komise přímo vychází ze [Zprávy o občanství EU za rok 2010](#) uveřejněné v říjnu 2010 zároveň s tzv. [Aktem o jednotném trhu](#) (více v příspěvku „Komise tvrdí, že už ví, jak restartovat vnitřní trh“, [Monitoring říjen 2010](#)). Zpráva obsahuje „[25 hlavních praktických překážek](#)“, které Evropané potkávají v každodenním životě“.

Meritorně iniciativa navazuje na již dříve dosaženou dohodu (v podobě [nařízení č. 1259/2010](#)) o pravidlech pro určení země, jejíž právní řád se použije v případě přeshraničního rozvodu. Uvedené nařízení se nicméně uplatňuje pouze ve 14 státech EU, protože bylo přijato v režimu tzv. posílené spolupráce (více v příspěvku „Komise resuscitovala návrh nařízení „Řím III“ o usnadnění rozvodového řízení s přeshraničním prvkem“, [Monitoring březen 2010](#), v příspěvku „Rada schválila posílenou spolupráci v oblasti rozvodového práva s přeshraničním prvkem“, [Monitoring červen 2010](#), a [zde](#)).

Podle Komise existuje v EU 16 mil. mezinárodních párů (manželství nebo registrovaných partnerství). Nová nařízení by jim údajně měla sumárně ušetřit min. 400 mil. € ročně (přibližně 2–3 tis. € na případ).

Obsah a sporné body

Nová nařízení by měla pomoci určit, které právo se vztahuje na vlastnická práva příslušného mezinárodního páru (jde o páry, v nichž každý z partnerů pochází z jiné země a má jinou státní příslušnost, nebo páry, u nichž jsou sice oba partneři ze stejné země, ale žijí v zahraničí, případně i každý v jiné zemi), popř. na který soud se má tento pár obrátit. Normy mají také stanovit pravidla pro uznávání a vymáhání rozsudků týkajících se majetku ve všech členských státech EU prostřednictvím jednotného postupu.

„Mezinárodní manželé“ by měli získat možnost vybrat si právní řád, který se bude vztahovat na jejich společné vlastnictví v případě úmrtí nebo rozvodu. (Na majetek registrovaného partnerství, jež jsou uznávána ve 13 z 27 členských států EU, by se měly zpravidla vztahovat právní předpisy té země, kde bylo dané partnerství zaregistrováno.)

Pro mezinárodní manželé by pak měl vzniknout soubor pravidel, na jejichž základě se určí země, jejíž soud bude v daném případě příslušný a jejíž právní předpisy se použijí. Rozhodným faktorem by např. v případě rozvodů a související dělby majetku mělo být (v uvedeném pořadí) (1) obvyklé (habitual) bydliště obou manželů/partnerů, (2) jejich poslední bydliště, pakliže v něm alespoň jeden z nich ještě bydlí, (3) obvyklé bydliště žalovaného. Pokud se mezinárodní manželé nedohodnou, měl by být právní řád příslušné země i soud přidělen podle kritérií, která mají určit, k jaké zemi mají nejtěsnější vztah (nejprve by měl být vzat v potaz právní řád země pobytu, následně by mělo být postupováno podle národnosti manželů, a pokud ani toto kritérium nebude možné uplatnit, dojde na právní řád země, k níž mají manželé „silné vazby“, např. země, v níž byli oddáni). Mělo by tak být zabráněno případům, kdy pouze jeden z dvojice požaduje, aby se soud uskutečnil v určité zemi, kde mu (nebo jí) příslušný právní řád slibuje nejvýhodnější podmínky (další eventuality [zde](#)).

Další vývoj

O obou nařízeních bude v následujícím období rozhodovat jednomyslně Rada (poprvé se bude otázce věnovat 12. 4. 2011), EP bude pouze konzultován.

SPOTŘEBITELÉ**EP: Textilní výrobky ze třetích zemí budou označeny „made in“**

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady .../.../ES o názvech textilií a souvisejícím označování textilních výrobků etiketami (KOM(2009)31)

Výbor IMCO přijal 22. 3. 2011 [doporučení](#) pro druhé čtení EP k návrhu nařízení na označení původu textilií dovážených do EU ze třetích zemí, a to poměrem 30:2:4.

Kontext

Cílem nařízení je zjednodušit pravidla označování textilních výrobků a podpořit také používání nových materiálů a orientaci zákazníka v nich. Návrh byl Komisí předložen v lednu 2009 a sjednocuje [směrnice č. 73/44, č. 96/73](#) a č. 6/74 do jednoho nařízení.

Výbor znovu potvrdil postoj EP z [prvního čtení](#) z května 2010, přestože Rada v [prvním čtení](#) v září 2010 pozměňovací návrhy EP odmítla. (Odmítavý postoj Rady nesdílela jen Itálie.)

Výbor IMCO se navíc nespokojil s návrhem Komise zabývat se pouze technickou otázkou návrhu, ale zaměřil se na celoevropskou rovinu označování textilií, netextilních částí výrobku a poměru druhů textilií.

Obsah

IMCO znovu zapracoval většinu pozměňovacích návrhů z prvního čtení. Aby nedocházelo ke klamání zákazníků, poslanci požadují povinně uvádět označení „made in“ na textilních výrobcích ze třetích zemí. Označení může být v kterémkoli úředním jazyce EU.

Obchodní partneři, jako je USA, Kanada, Čína a Japonsko, označení původu také vyžadují.

Textilní výrobky budou považovány za vyrobené v EU, pokud zde projdou alespoň 2 z následujících výrobních technik: předení, tkaní, dokončování, dotvoření.

Výrobci budou muset také uvádět v procentech přesné složení látky. Názvy látek budou nahrazeny nebo doplněny na jazyku nezávislými kódy.

Povinnost označovat výrobky se nebude vztahovat na samostatně výdělečně činné krejčí nebo ty, kteří mají nezávislou firmu.

Povinné bude také označování výrobků z přírodních materiálů a/nebo netextilní povahy (např. kožešin). Komise by měla být povinna vypracovat po 2 letech zprávu a podle potřeby také novou legislativu. Tato zpráva by se měla zabývat např. harmonizací velikosti oblečení a obuvi, zdravotních a bezpečnostních varování aj.

Další vývoj

Zpravodaj návrhu bude nyní vyjednávat s Radou. Plénum EP bude o návrhu znovu hlasovat 10. 5. 2011.

EP: Definitivní podobu směrnice o právech spotřebitelů přijmeme v prvním čtení

Návrh směrnice Evropského Parlamentu a Rady o právech spotřebitelů ([KOM\(2008\)614](#))

Plénum EP 24. 3. 2013 [navrátilo](#) projednávání návrhu směrnice o právech spotřebitelů zpět do výboru IMCO.

Kontext

Komise svůj návrh předložila v říjnu 2008. Na jeho základě by mělo dojít k vytvoření normy, která nahradí stávající [směrnice č. 85/577](#), [č. 93/13](#), [č. 97/7](#) a [č. 1999/44](#) (a jejich revize, jichž je na 20) a podpoří přeshraniční/internetové spotřebitelské transakce tím, že stanoví určitá minimální pravidla a členské státy si je budou moci podle svých potřeb upravit (zpřísnit).

Rada s konsolidací stávajícího předpisového rámce po diskusi předběžně souhlasila v prosinci 2009 (více v příspěvku „Rada souhlasí s posílením práv spotřebitelů“, [Monitoring prosinec 2009](#)), výbor IMCO o návrhu obsáhle debatoval v červnu 2010 (více v příspěvku „IMCO debatoval o právech spotřebitelů“ [Monitoring červen 2010](#)). Coreper však v prosinci 2010 signalizoval, že navržený text by měl doznat větších změn, než se původně předpokládalo (více v příspěvku „Rada radikálně zasáhla do návrhu o právech spotřebitelů“, [Monitoring prosinec 2010](#)). Rada jeho postoj potvrdila v lednu 2011: z návrhu vyřadila kapitoly 4 a 5 týkající se záruk a neférových smluvních podmínek (více v příspěvku „Rada potvrdila radikální zásah do návrhu o právech spotřebitelů“, [Monitoring leden 2011](#)). Výbor IMCO specifikoval svou pozici k návrhu (proti vůli zelených a socialistů) v únoru 2011 (více v příspěvku „IMCO: Taková je naše pozice k návrhu o právech spotřebitelů“, [Monitoring únor 2011](#)).

Obsah

Plénum EP podpořilo většinu pozměňovacích návrhů obsažených ve [zprávě Andrease Schwaba](#), formální završení prvního čtení v EP ale na základě čl. 57 odst. 2 jednacího řádu EP odložilo. Důvodem je získání lepší vyjednávací pozice vůči Radě a záměr schválit definitivní podobu směrnice o právech spotřebitelů v prvním čtení.

Pokud jde o meritum věci, spotřebitelé by měli mít možnost:

1. do 14 dnů odstoupit od smlouvy a vrátit zboží (pokud nejsou náležitě informováni o svých právech nebo jsou uvedeni v omyl, do 1 roku; nyní se obecně uplatňuje pravidlo 7 dní, Rada požaduje 3 měsíce);
2. do dalších 14 dnů požadovat vrácení uhrazených prostředků (včetně např. poštovného, balného ap.; spotřebitel by se měl podílet na nákladech jen v případě, že je to specifikováno v obchodních podmínkách a/nebo pokud je hodnota zakoupeného zboží nižší než 40 €, měl by také doložit, že dodané zboží skutečně vrátil).

Za bezpečné doručení zboží by měl být odpovědný obchodník, a to až do chvíle převzetí zboží spotřebitelem (výjimkou z tohoto pravidla je „digitální zboží“, jež lze stáhnout online, ale např. i urgentní opravy typu prasklého vodovodního potrubí; na tyto případy by se neměl vztahovat ani požadavek na možnost vrácení zboží do 14 dnů). Spotřebitel by nicméně měl být chráněn právem na odmítnutí vyžádané schůzky s obchodníkem (obecně by se již nemělo rozlišovat mezi vyžádanou a nevyžádanou schůzkou). V případě kontraktů uzavíraných „na dálku“ (kdekoli s výjimkou provozovny poskytovatele) by se měla 14denní lhůta pro odstoupení od smlouvy počítat až od chvíle doručení zboží, nikoliv od chvíle uzavření smlouvy.

Obchodníci by měli profitovat z jednotných pravidel pro všechny kontrakty, jež jsou v EU uzavírány na dálku, a ze standardizovaných formulářů sloužících coby „návod“ k naplnění informační povinnosti obchodníků (týkající se mj. odstoupení od smlouvy). Z informační povinnosti by navíc měly existovat výjimky: neměla by být tak přísná v případech, kdy je zboží dodáváno „okamžitě na každodenní bázi“ (např. drobné domácí opravy). Pokud se jedná o tzv. smíšený kontrakt do 200 € (EP uvádí příklad opravy rozbitého okna), mělo by postačovat, bude-li informační povinnost naplněna ústně, nikoliv písemně.

Sporné body

EP podobně jako Rada de facto akceptuje, že nová norma by se měla týkat primárně ochrany spotřebitelů v kontraktech uzavíraných „na dálku“ a některých sektorů by se neměla dotknout vůbec (obchodování s nemovitostmi včetně novostaveb, obchodování s finančními, dopravními, sociálními a zdravotními službami a gamblingu). V důsledku ale nevznikne původně zamýšlená 1 norma, protože směrnice č. 93/13 a č. 1999/44 nejspíše zůstanou zachovány.

To dlouhodobě kritizuje BEUC, reprezentující spotřebitelské organizace, opačného názoru je např. reprezentant malých a středních podniků UEAPME.

Obecně platí, že zástupci byznysu (krom UEAPME např. Eurochambres, BusinessEurope ap.) považují některé preskriptivní (podrobné) požadavky EP za překážku efektivního fungování připravované normy. Na druhou stranu se ale stavějí za co nejméně výjimek a co nejjednodušší pravidla v celé EU (tzv. plná harmonizace).

Organizace BSA zase kritizuje, že na „digitální zboží“ (software, on-line hudba ap.) by se údajně měla podobně jako na prodej jiného zboží vztahovat rozsáhlá informační povinnost, ačkoli v původním návrhu Komise tento požadavek nefiguroval.

Další vývoj

Plénum EP by mělo v následujícím období zavřít své první čtení. Rada pak formálně předloží svůj společný postoj, popř. schválí normu jako celek, pokud nebude její pozice v nesouladu s pozicí EP (údajně se tak stane do 30. 5. 2011).

Výsledná směrnice, byla-li by přijata ve stávající podobě, by měla být provedena do 30 měsíců od svého vstupu v platnost (Komise původně počítala s 18 měsíci).

Komise hodlá regulovat poskytování hypoték v EU

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o smlouvách o úvěru na bydlení ([KOM\(2011\)142](#))

Komise 31. 3. 2011 [uveřejnila](#) návrh směrnice, která by měla regulovat způsob poskytování hypoték v celé EU.

Kontext

Cílem Komise je podle důvodové zprávy k návrhu „vytvořit vnitřní trh s hypotečními úvěry“ a s odkazem na finanční krizi z roku 2008 řešit „neodpovědné poskytování a přijímání úvěrů“ (roce 2008 činila výše nesplacených hypotečních úvěrů v EU téměř 6 bil. €, tj. přibližně 50% HDP EU, přičemž v 16% případů měli klienti problém se splácením a v 10% případů byli se splátkami skutečně v prodlení; přesto tvoří hypotéky až 70% všech úvěrů, které si klienti v EU berou).

Jedním z argumentů pro předložení legislativního návrhu stala i [bilá kniha](#) o integraci trhů EU s hypotečními úvěry uveřejněná v prosinci 2007, resp. obdobně zaměřená [zelená kniha](#) z července 2005. Podle Komise je stávající právní rámec (tvořený zejména [směrnici č. 93/13](#), [č. 2005/29](#), [č. 2006/48](#), [č. 2006/114](#) a [č. 2008/48](#) a nezávazným [doručením č. 2001/193](#)) nedostatečný, neboť nebere v potaz specifika hypotečních úvěrů (více [zde](#)).

Obsah

Nová směrnice by se měla vztahovat na všechny (1) smlouvy o úvěru zajištěné zástavním právem k nemovitosti nebo jinou zárukou, (2) úvěry na nákup nemovitosti a (3) některé smlouvy o úvěru na financování renovace nemovitosti.

Členské státy by měly moci rozšířit její pravidla i na jiné příjemce než fyzické osoby (např. na malé a střední podniky).

Návrh definuje zejména:

1. kodex chování (poskytovatelů/zprostředkovatelů úvěru) při poskytování úvěru;
2. minimální požadavky na odbornou způsobilost poskytovatelů/zprostředkovatelů úvěru („povinnost vystupovat v co nejlepším zájmu klienta“);
3. ustanovení týkající se reklamy a marketingu;
4. standardní informace uváděné v reklamě (např. „varování před důsledky vyplývajícími pro spotřebitele v případě nedodržení jeho závazků spojených se smlouvou o úvěru“);
5. požadavky na předšmluvní informační povinnost poskytovatelů/zprostředkovatelů úvěru (viz tzv. evropský standardizovaný informační přehled v Příloze II návrhu);
6. povinnost poskytovatelů/zprostředkovatelů úvěru posoudit bonitu spotřebitele;
7. požadavek „odpovědného přijímání úvěrů“ (žadatel o úvěr musí poskytnout všechny nezbytné a správné informace, aby umožnil provést posouzení bonity);
8. právo na předčasné splacení úvěru.

Vzor evropského standardizovaného informačního přehled (ESIS)

(Úvodní text)
Tento dokument byl vytvořen dne [aktuální datum] jako odpověď na vaši žádost o informace. Tento dokument nás nezavazuje, abychom vám poskytli úvěr. Tento dokument byl vytvořen na základě informací, které jste nám dosud předložili, a na základě aktuálních podmínek na finančním trhu. Informace uvedené níže jsou platné do [datum platnosti]. Po tomto datu se mohou změnit v souladu s podmínkami na trhu.
1. Věřitel
[Název] [Adresa] [Telefonní číslo] [E-mailová adresa] [Adresa internetových stránek] Orgán dohledu: [název a adresa internetových stránek orgánu dohledu] Kontaktní osoba: [úplné kontaktní informace kontaktní osoby]

2. Hlavní charakteristiky úvěru
Výše a měna poskytnutého úvěru: [hodnota][měna] (<i>Připadá-li v úvahu</i>) „Tento úvěr není poskytnut v [národní měna]“ Doba trvání poskytovaného úvěru: [trvání] [Druh úvěru] [Druh použité úrokové sazby] Celková částka ke splacení: [Maximální výše dostupného úvěru v poměru k hodnotě nemovitosti]: (<i>Připadá-li v úvahu</i>) [Zajištění]
3. Úroková sazba
RPSN vyjadřuje celkové náklady úvěru jako roční procento. RPSN vám má pomoci porovnat různé nabídky. RPSN použitá na váš úvěr je [RPSN]. Zahrnuje: úrokovou sazbu [hodnota v procentech] [další složky RPSN]
4. Četnost a počet plateb
Četnost splácení: [četnost] Počet plateb: [číslo]
5. Výše každé splátky:
[výše][měna] (<i>Připadá-li v úvahu</i>) Pro přepočítání splátky v [měna úvěru] na [národní měna] bude použit směnný kurz zveřejněný [jméno instituce zveřejňující směnný kurz] dne [datum].
6. Ilustrativní splátkový kalendář
Tato tabulka ukazuje částku, která má být zaplacená každý [četnost]. Splátky (sloupec [příslušné č.]) jsou součtem zaplaceného úroku (sloupec [příslušné č.]), zaplacené splátky jistiny (sloupec [příslušné č.]) a, připadá-li v úvahu, dalších nákladů (sloupec [příslušné č.]). Příklad-li v úvahu, Náklady ve sloupci dalších nákladů se týkají [seznam nákladů]. Nesplacená jistina (sloupec [příslušné č.]) je částka úvěru, která zůstává ke splacení po každé splátce. [Výše a měna úvěru] [Doba trvání úvěru] [Úroková sazba] [Tabulka] (<i>Připadá-li v úvahu</i>) [Varování ohledně proměnlivosti splátek]
7. Další povinnosti a náklady
Dlužník musí splnit následující povinnosti, aby se na něho vztahovaly podmínky úvěru uvedené v tomto dokumentu. [Povinnosti] (<i>Připadá-li v úvahu</i>) Upozornění: Podmínky úvěru popsané v tomto dokumentu (včetně úrokové sazby) se mohou změnit, pokud nejsou tyto povinnosti splněny. Kromě nákladů již započítaných do [četnost] splátek tento úvěr zahrnuje následující náklady: Náklady placené jednorázově Náklady placené opakovaně Ujistěte se prosím, že si jste vědomi všech ostatních daní a nákladů (např. notářských poplatků) spojených s tímto úvěrem.

8. Předčasné splacení
(<i>Připadá-li v úvahu</i>) Nemáte možnost splatit tento úvěr předčasně. (<i>Připadá-li v úvahu</i>) Máte možnost splatit tento úvěr předčasně buď úplně, nebo částečně. (<i>Připadá-li v úvahu</i>) [Podmínky] [Postup] (<i>Připadá-li v úvahu</i>) Výstupní poplatek: (<i>Připadá-li v úvahu</i>) Pokud se rozhodnete splatit tento úvěr předčasně, kontaktujte nás, abychom stanovili přesnou výši výstupního poplatku v dané chvíli.
(<i>Připadá-li v úvahu</i>) 9. Právo odstoupit od smlouvy
Dlužník může od smlouvy odstoupit ve lhůtě [délka lhůty na odstoupení] od podpisu smlouvy o úvěru.
10. Interní systém řešení stížností
[Název příslušného oddělení] [Adresa] [Telefonní číslo] [E-mailová adresa] Kontaktní osoba: [kontaktní údaje]
11. Vnější subjekt pro řešení stížností
V případě neshody s věřitelem, která zůstává nevyřešena, má dlužník možnost adresovat stížnost na: [Název subjektu pro řešení stížností] [Adresa] [Telefonní číslo] [E-mailová adresa]
12. Nedodržení závazků vyplývajících z úvěru: důsledky pro dlužníka
[Druhy nedodržení] [Finanční a/nebo právní důsledky] Pokud byste měli potíže s placením vašich [četnost] splátek, kontaktujte nás prosím co nejdříve, abychom našli možná řešení.
(<i>Připadá-li v úvahu</i>) 13. Další informace v případě uvádění na trh na dálku
(<i>Připadá-li v úvahu</i>) Právo, které bere věřitel za základ pro vytvoření vztahů s vámi před uzavřením smlouvy o úvěru [použitelné právo]. Informace a smluvní podmínky budou poskytnuty v [jazyk]. Pokud souhlasíte, máme v úmyslu s vámi po dobu trvání smlouvy o úvěru komunikovat v [jazyk/ jazyky].

14. Rizika a varování

Upozorňujeme vás na rizika spojená s uzavřením hypotečního úvěru.

(Připadá-li v úvahu) Úroková sazba tohoto úvěru nezůstává po celou dobu trvání úvěru fixní.

(Připadá-li v úvahu) Tento úvěr není poskytnut v [národní měna]. Upozorňujeme, že částka v [národní měna], kterou budete muset zaplatit při každé splátce, se bude lišit podle směnného kurzu [měna úvěru/národní měna].

(Připadá-li v úvahu) Toto je úvěr, kdy se platí pouze úroky. To znamená, že si po dobu jeho trvání budete muset vytvořit dostatek kapitálu, abyste v době splatnosti zaplatili výši úvěru.

Budete muset rovněž zaplatit ostatní daně a náklady *(připadá-li v úvahu)*, např. notářské poplatky.

Váš příjem se může změnit. Ujistěte se prosím, že pokud se váš příjem sníží, budete si stále moci dovolit vaše [četnost] splátky.

(Připadá-li v úvahu) Vaše nemovitost může být zabavena, jestliže nebudete splácet.

Zdroj: Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o smlouvách o úvěru na bydlení (KOM(2011)142)

Sporné body

Komise sice nakonec nepřistoupila k omezení trhu s hypotékami tak, aby úvěrem bylo možné splatit nejvýše 40% hodnoty nemovitosti (tato idea se objevila v [konzultačním dokumentu](#) Komise v říjnu 2009; více v příspěvku „EU údajně hodlá zpřísnit pravidla pro poskytování hypoték“, [Monitoring říjen 2009](#)), řada ustanovení v návrhu je ale problematická proto, že mají ambici stanovit stejná pravidla pro všechny (z definice rozdílné) hypoteční trhy v EU.

Není přitom jasné, zda na základě nové normy skutečně může vzniknout celounijní trh s hypotékami (který by nahradil současných 27 národních trhů), nehledě na to, že některá ustanovení návrhu lze interpretovat nejen v zájmu spotřebitelů (jak tvrdí např. spotřebitelská organizace BEUC), ale i tak, že s ním mohou být v rozporu (viz požadavek „odpovědného přijímání úvěrů“ nebo fakticky plošné regulatorní zatížení poskytovatelů úvěru). Na druhou stranu je tato „paternalistická“ tendence v unijní spotřebitelské politice trvale patrná a bylo by překvapivé, pokud by se v daném návrhu neobjevila.

Další vývoj

V následujícím období o návrhu začne debatovat EP a Rada. Komise počítá, že výsledná směrnice by měla být implementována do 24 měsíců a revidována po 5 letech od vstupu v platnost.

VNITŘNÍ TRH**ECON „ladí“ svou pozici k regulaci derivátů, krátkého prodeje a swapů úvěrového selhání**

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů ([KOM\(2010\)484](#))
Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o krátkém prodeji a některých aspektech swapů úvěrového selhání ([KOM\(2010\)482](#))

Výbor ECON se 28. 2. 2011 a 7. 3. 2011 vyjádřil k návrhům na regulaci tzv. over the counter derivátů, krátkého prodeje a swapů úvěrového selhání.

Kontext

Debata o regulaci komplexních finančních nástrojů dostala v EU nový impuls v souvislosti s projednáváním tzv. finančního balíku (více v příspěvku „Komise hodlá v EU posílit finanční dohled“, [Monitoring duben / září 2009](#)) a s tzv. řeckou krizí (více v příspěvku „Řecko jako první v historii eurozóny požádalo o půjčku EU a MMF“, [Monitoring duben 2010](#)). V květnu 2010 se Německo stalo první zemí v EU, která dočasně zakázala nekrytý (naked) krátký prodej podílů 10 nejdůležitějších domácích finančních institucí (později jej následovalo např. Dánsko, Řecko či Itálie, trvalé restriktce uvalilo Španělsko, Rumunsko, Lucembursko, Litva, Belgie a Rakousko). Nedlouho poté Německo spolu s Francií požádalo o vytvoření celounijních pravidel s cílem snížit volatilitu finančních trhů (volatilní finanční trhy mají dopad na reálnou ekonomiku počínaje hypotékami a konče cenami energií a potravin). Komise výzvu Německa a Francie vyslyšela (ač např. mezi situací v Řecku a nekrytými krátkými prodeji přímou souvislost nenalezla) a v září předložila příslušné legislativní návrhy (více v příspěvku „Deriváty, krátký prodej a swapy úvěrového selhání čeká regulace“, [Monitoring září 2010](#)). V USA byl mezitím v létě 2010 přijat tzv. Dodd-Frank Act (týká se obchodování s deriváty).

Obsah

Zpravodaj textu týkajícího se derivátů Werner Langen (jeho zpráva, k níž bylo předloženo 125 pozměňovacích návrhů, je k dispozici [zde](#)) souhlasí s Komisí, že předmětem regulace by měly být prioritně tzv. over the counter (neregulované, soukromě obchodované) deriváty.

Obchod s nimi reprezentuje 80–90% obchodu se všemi deriváty (v roce 2010 údajně nabyl objemu 476 tril. €). Regulované deriváty obchodované na

burzách (o objemu 54 tril. € v roce 2010) by měly být předmětem chystané revize [směrnice č. 2004/39](#) (tzv. MiFID Directive).

Všechny zainteresované subjekty (banky, pojišťovny a penzijní společnosti, hedgeové fondy, ale i nefinanční instituce) by měly být povinny své obchody s over the counter deriváty realizovat výhradně přes příslušnou národní ústřední protistranu (central counterparty; CCP) a uveřejňovat o nich zprávy skrze ESMA, součást tzv. mikrodohledu (více v příspěvku „Komise hodlá v EU posílit finanční dohled“, [Monitoring duben / září 2009](#)). Možnost zvolit si CCP (tzv. interoperabilita) by měla být kvůli eliminaci potenciálních systémových rizik omezena, naopak se zvažuje možnost, že by se nová norma retroaktivně vztahovala i na některé dřívější obchody s over the counter deriváty.

CCP by měly být obligatorně vázány limitovat rizika obchodů, jež přes ně budou realizovány, např. zátěžovými (stress) testy nebo vlastními finančními zárukami. K autorizaci CCP by měl být potřeba kapitál min. 5 mil. € a ustavení výboru, jež bude sestávat ze zástupců příslušné CCP a ze zástupce ESMA. Nesplněním těchto podmínek by se CCP vystavila možnosti udělení pokuty.

Zpravodaj textu, jež se týká krátkého prodeje a swapů úvěrového selhání, Pascal Canfin (jeho zpráva, k níž bylo předloženo 516 pozměňovacích návrhů, je k dispozici [zde](#)) je v porovnání s Wernerem Langenem radikálnější. V kontrastu k postoji Komise fakticky požaduje úplný zákaz nekrytého krátkého prodeje a posílení role ESMA (včetně možnosti inspekci a stanovování pokut společnostem, které nebudou respektovat unijní pravidla; viz čl. 24 návrhu).

Komise je pro zákaz nekrytého krátkého prodeje pouze za předpokladu nesplnění stanovených podmínek (viz čl. 12 a 13 návrhu) a spíše se soustředí na informační povinnost společností závislých na „krátkých akciích“. Pokud tato závislost dosáhne 0,2 % (počítaje v to pouze „krátké akcie“ z EU) měly by dané společnosti o této skutečnosti informovat (národního) regulátora, dosáhne-li závislost 0,5 %, měly by o ní informovat trhy/veřejnost. Pascal Canfin požaduje, aby informační povinnost byla naplňována každý den. Společnosti, které na konci obchodního dne budou disponovat nekrytými cennými papíry a „neproměnit“ je v kryté, by pak měly platit pokuty, které „budou dostatečně vysoké, aby zamezily jakýmkoli ziskům“.

Sporné body

V otázce derivátů se některé členské státy stavějí za plnou regulaci, tj. vyžadují regulaci všech (nejen over the counter) derivátů.

Zpravidla jde o země, jichž by se mohly výstupy neregulovaného trhu negativně dotknout (např. Německo, Francie, ale i Španělsko, Portugalsko, Lucembursko, Řecko, Belgie či Rakousko). Striktně proti je naopak např. Velká Británie (plus Itálie a Nizozemsko) nebo Evropská bankovní federace, která předložené návrhy považuje za preskriptivní a kladoucí na finanční instituce nadměrné kapitálové požadavky.

Pokud jde o krátký prodej a swapy úvěrového selhání, objevuje se kritika i na půdě EP.

Někteří lidovci, liberálové a konzervativci se stavějí proti plnému zakazu nekrytého krátkého prodeje s argumentem, že by to pro dotčené společnosti mohlo znamenat problém s likviditou. Tento postoj naopak odmítají zelení a socialisté.

Mezi členskými státy zatím shoda také nepanuje. Jednání Coreperu 9. 3. 2011 ukázalo, že pozice se liší nejen ve věci nekrytého krátkého prodeje a jeho potenciálního zákazu, ale i ve věci možného posílení ESMA. (ČR obecně spolu např. s Velkou Británií, Švédskem, Nizozemskem, Itálií či Lucemburskem hájí „méně regulace“.)

Další vývoj

O Langenově zprávě by měl výbor ECON hlasovat 20. 4. 2011, o Canfinově zprávě by se mělo hlasovat již na plénu, kdy ale ještě není známo. Komise nicméně počítá s tím, že obě nová nařízení vstoupí v platnost nejpozději v červenci 2012.

Rada schválila ve věci patentů zahájení posílené spolupráce

Návrh rozhodnutí Rady, kterým se povoluje posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany ([KOM\(2010\)790](#))

Rada 10. 3. 2011 [schválila](#) ve věci patentů zahájení posílené spolupráce.

Kontext a obsah

Komise v červenci 2010 uveřejnila [návrh](#) týkající se „ujednání o překladu pro patent EU“. Cílem bylo snížit cenu patentových přihlášek, jež je podle Komise až 10krát vyšší než v USA (činí až 20 tis. €, z čehož 14 tis. € padne na překlady).

V EU by se mělo, pokud jde o patenty, nově pracovat jen se 3 jazyky – angličtinou, francouzštinou a němčinou (více v příspěvku „Komise navrhla, jak řešit problém překladu patentů“, [Monitoring července/srpen 2010](#)).

Belgické předsednictví ve druhé polovině roku 2010 neúspěšně navrhlo několik „ústupků“, jež měly o návrhu přesvědčit i ty země, které signalizovaly, že s ním mají problém (zejm. Itálie a Španělsko, ale

i Polsko, Slovensko či Portugalsko; více v příspěvku „Rada se neshoduje, jak řešit problém překladu patentů“, [Monitoring říjen 2010](#), a v příspěvku „Rada se opět neshodla, jak řešit problém překladu patentů“, [Monitoring listopad 2010](#)).

Rada ale nebyla schopna dospět k nezbytnému jednomyslnému souhlasu všech členských států. Komise proto na žádost Dánska, Estonska, Finska, Francie, Litvy, Lucemburska, Německa, Nizozemska, Polska, Slovinska, Velké Británie a Švédska (a za podpory 10 dalších zemí) navrhla zahájení posílené spolupráce, aby v roce 2011 předložila 2 meritorní legislativní návrhy, jež budou založeny na kompromisu belgického předsednictví (více v příspěvku „Komise navrhla ve věci patentů tzv. posílenou spolupráci“, [Monitoring prosinec 2010](#)).

Podmínkou je, aby s posílenou spoluprací předtím souhlasila Rada kvalifikovanou většinou a svůj souhlas připojil i EP (to se stalo v únoru 2011; více v příspěvku „EP schvaluje ve věci patentů tzv. posílenou spolupráci“, [Monitoring únor 2011](#)).

Posílená spolupráce je od přijetí Amsterodamské smlouvy možná, pokud se pro její implementaci rozhodne minimálně třetina (nyní 9) členských států EU. V současnosti je upravena čl. 329 Smlouvy o fungování EU.

Sporné body

S návrhem na posílenou spolupráci nesouhlasila pouze Itálie a Španělsko, obě země chtějí její zahájení napadnout u Soudního dvora EU.

Ten ostatně ve svém [posudku](#) (shodou okolností z 8. 3. 2011) [konstatoval](#), že do budoucna zamýšlené zřízení speciálního patentového soudu EU není v souladu s platným právem EU („zřízení takového soudu by narušilo základní rozložení sil a pravomocí mezi unijními institucemi“). Komise nicméně [kontrovala](#) tím, že „vytvoření jednotné patentové ochrany je po právní stránce něco jiného než vytvoření Evropského patentového soudu“. Přesto do „příštího léta“ (2011?) hodlá k celé věci vydat podrobnější stanovisko.

Pozice ČR

ČR zpočátku žádala o hodnocení dopadu zahájení posílené spolupráce, později se k ní ale připojila, což kvitovala např. Hospodářská komora ČR.

Další vývoj

Posílená spolupráce by mohla být zahájena do května 2011.

Komise ale ještě předtím musí předložit 2 návrhy (o patentech samých a o jazykovém režimu) a země,

na něž se bude posílená spolupráce vztahovat, je musí přijmout (první procedurou spolurozhodování, druhý procedurou konzultace).

IMCO se vyjádřil k iniciativě „Single Market Act“

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Na cestě k Aktu o jednotném trhu. Pro vysoce konkurenceschopné sociálně tržní hospodářství. 50 návrhů pro lepší společnou práci, podnikání a obchod ([KOM\(2010\)608](#))

Výbor IMCO 16. 3. 2011 podle očekávání [schválil](#) 3 zprávy ([Antonia Fernanda Correie De Campose](#), [Sandry Kalniety](#) a [Cristiana Silviu Busoie](#)) k iniciativě Komise „Single Market Act“. První zpráva byla přijata poměrem 21:3:14, druhá 24:1:12 a třetí 24:0:13.

Kontext

V říjnu 2009 byl bývalý komisař odpovědný za oblast vnitřního trhu a hospodářské soutěže Mario Monti předsedou stávající Komise José Manuelem Barrosem požádán, aby vypracoval [zprávu](#) týkající se dosavadního fungování jednotného vnitřního trhu EU, jež oficiálně vznikl 1. 1. 1993. Montiho text byl uveřejněn v květnu 2010, kdy jej podpořilo i plénum EP (více v příspěvku „Mario Monti: jednotný trh potřebuje restart“, [Monitoring květen 2010](#)). Komise proto v říjnu 2010 uveřejnila [sdělení](#) o 50 konkrétních položkách („akcích“), cílící na „restart“ projektu vnitřního trhu, a doprovodila jej překvapivě podrobnou [zprávou](#) o občanství EU (více v příspěvku „Komise tvrdí, že už ví, jak restartovat vnitřní trh“, [Monitoring říjen 2010](#)). Oba dokumenty, jež by měly být naplňovány zejm. v letech 2011–2012, jsou v současnosti předmětem debat v Radě a EP.

Obsah a sporné body

Zpráva Antonia Fernanda Correie De Campose dostala své kontroverzní pověsti, přestože nakonec nebyla většinově podpořena myšlenka, aby ve všech normách týkajících se jednotného vnitřního trhu EU byla – v souladu s čl. 3 a 9 Smlouvy o EU revidované Lisabonskou smlouvou a Protokolom č. 26 o službách obecného zájmu – obsažena tzv. horizontální sociální klauzule (více v příspěvku „Correia De Campos: EP restart vnitřního trhu bez sociální dimenze nepodpoří“, [Monitoring únor 2011](#)). Při hlasování v IMCO tento zpravodajův záměr podpořili pouze socialisté, komunisté a zelení.

Podle schváleného textu by nicméně (1) měly být lépe uznávány profesní kvalifikace napříč EU (měl

by vzniknout „evropský dovednostní pas“), (2) mělo by se pokračovat v regulaci roamingu a (3) ve zpřísnování kontrol dovozů zboží ze třetích zemí, (4) měly by se „zprůhlednit“ bankovní poplatky a (5) měla by být zajištěna plná přenositelnost práv na penzi. Na druhou stranu neprošel požadavek na revizi [směrnice č. 96/71](#) o vysílání pracovníků, jejíž parametry podle socialistů vedou k sociálnímu dumpingu zejm. ze strany levných a kvalitních pracovníků z nových členských zemí vyslaných do kterékoli země „staré“.

Řízení (governance) vnitřního trhu by podle zprávy Sandry Kalniety nemělo být, jak navrhuje Rada, primárně otázkou členských států; koordinační roli by měli na nejvyšší úrovni naplňovat také předseda Evropské rady a předseda Komise.

Komise by také měla zvážit častější používání přímo účinných a přímo použitelných nařízení namísto směrnic, k nimž jsou zpravidla potřeba národní prováděcí normy (např. zákony), čímž dochází k nejasnostem, resp. k neplnění povinností ze strany členských států (proti takovým eventualitám by měla výrazněji vystupovat nejen Komise, ale i Soudní dvůr EU).

Zpráva Cristiana Silviu Busoie požaduje zlepšení financování malého a středního podnikání (více v příspěvku „Komise reviduje ‚Small Business Act‘“, [Monitoring únor 2011](#)), ale i větších přeshraničních infrastrukturních dopravních, energetických nebo telekomunikačních projektů.

Nadto by měla být implementována politika na podporu elektronického obchodování (e-commerce) a mělo by se zjednodušit zadávání veřejných zakázek (více v příspěvku „Komise chce modernizovat způsob zadávání veřejných zakázek“, [Monitoring leden 2011](#)).

Další vývoj

Plénum EP by mělo všechny 3 zprávy schválit 13. 4. 2011.

Rada by se měla iniciativou „Single Market Act“ v průběhu maďarského předsednictví zabývat znovu (po diskusi 10.–11. 3. 2011) ještě ve dnech 30.–31. 5. 2011.

Maďarské předsednictví tlačí na vznik evropské soukromé společnosti

Návrh nařízení Rady o statutu evropské soukromé společnosti (KOM(2008)396)

Maďarské předsednictví považuje za jednu svých priorit schválení statutu evropské soukromé společnosti, mezi členskými státy ale panují neshody.

Kontext

Návrh nařízení o statutu evropské soukromé společnosti byl jako jeden ze 4 legislativních textů uveřejněn v červnu 2008 v rámci iniciativy Komise „Small Business Act“. Statut evropské soukromé společnosti (s ručením omezeným) by měl malým a středním podnikům umožnit založit společnost s minimálním jměním 1 € a v případě potřeby ji přesouvat z jedné země EU do druhé, aniž by muselo docházet k deregistraci a opakované registraci. Všechny ostatní otázky spjaté s fungováním společnosti (daně, účetnictví, pravidla zaměstnávání, bankrotu atd.) by měly být i nadále v kompetenci příslušných členských států a/nebo práva EU (pokud existuje). [Zpráva](#) Klaus-Heinera Lehneho (výbor JURI o ní hlasoval v lednu 2009, plénum EP v březnu 2009) nadto obsahovala požadavek, aby na sebe malé a střední podniky mohly vzít podobu evropské soukromé společnosti pouze v případě, že budou obsahovat tzv. přeshraniční prvek (tj. budou „mít vazby“ alespoň ve 2 členských státech, přičemž danou podmínku splní do 2 let od založení). Evropské soukromé společnosti se měly prokazovat i tzv. certifikátem solventnosti – jedině v tom případě by mohl jejich základní kapitál činit pouze 1 € (v opačném případě 8 tis. €). Pokud jde práva a konzultace zaměstnanců, měly by se evropské soukromé společnosti řídit primárně právem EU, jestliže alespoň třetina z 1000 zaměstnanců (resp. čtvrtina z více než 1000 zaměstnanců) dané evropské soukromé společnosti bude pocházet z jiné než domovské členské země (která současně garantuje „silnější ochranu“ pracovníků). V Radě se na rozdíl od EP projednávání celé otázky v prosinci 2009 fakticky zastavilo, neformálně působilo i to, že obdoba evropské soukromé společnosti pro větší firmy – evropská společnost (Societas Europaea; SE), jejíž statut zavedlo [nařízení č. 2157/2001](#) – zdaleka nefunguje podle očekávání (více v příspěvku „Statut evropské společnosti nefunguje, Komise uvažuje o změnách“, [Monitoring listopad 2010](#)).

Obsah a sporné body

Členské státy se neshodují na 3 věcech: na minimálním jmění evropské soukromé společnosti, na požadované lokaci společnosti a na participaci zaměstnanců na jejím řízení.

První z bodů je relativně neproblematický, minimální jmění evropské soukromé společnosti by se mohlo pohybovat od 1 € do 8 tis. €. s tím, že Rada by jej podle potřeby upravovala (proti je jen Rakousko).

Druhá položka je obtížnější: Mělo by být evropským soukromým společností umožněno mít sídlo v jednom členském státě a svou činnost reálně vykonávat ve druhém? Maďarsko navrhuje, aby to v prvních 3 letech po vstupu příslušného nařízení

v platnost možné nebylo a pak aby se uplatnily příslušné národní úpravy. Proti se nicméně vyslovuje např. Německo, Rakousko či Belgie, obávají se sociálního dumpingu.

Pokud jde o participaci zaměstnanců, měly by se uplatnit právní úpravy těch zemí, v nichž příslušné evropské soukromé společnosti působí, pokud se neuplatní zásada, podle které se na participaci zaměstnanců vztahují pravidla té země, která má pro zaměstnance nejvýhodnější podmínky. Musí se ale současně uplatnit i podmínka, že z takové země pochází alespoň třetina (nebo 500) zaměstnanců. Takový postup odmítá Německo, ale např. i organizace ETUC.

Další vývoj

Rada by podle maďarského předsednictví údajně mohla ve věci statutu evropské soukromé společnosti dospět k nezbytnému konsenzu na zasedání ve dnech 30.–31. 5. 2011.

Komise hodlá změnit pravidla poskytování státní pomoci veřejným službám

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Reform of the EU State Aid Rules on Services of General Economic Interest (COM(2011)146)

Komise 23. 3. 2011 [uverejnila sdělení](#) týkající se poskytování státní pomoci veřejným službám a [zprávu](#) o fungování dosavadních pravidel.

Kontext

Otázka veřejných služeb (v dikci EU „služeb obecného ekonomického zájmu“) se dostala do centra pozornosti v souvislosti s rozsudkem Soudního dvora EU ve věci Altmark z roku 2003 ([C-280/00](#)). Ten stanovil, že udělení státní pomoci poskytovateli veřejné služby je možné jedině ve výši, která kompenzuje samotný závazek poskytování veřejné služby.

Proto v roce 2005 vzniklo [rozhodnutí č. 2005/842](#), které stanovuje, za jakých podmínek je možné poskytnout státní pomoc, aniž by bylo nutné ji oznámit Komisi, a [tzv. rámeček \(2005/C297/04\)](#), který určuje, jak postupovat v případech, kdy to nutné je. Uvedené dokumenty doplnila revize tzv. směrnice o transparentnosti (srov. [směrnice č. 2006/111](#)). Platnost celého balíku má vypršet v listopadu 2011. O státní pomoc se nejedná, pokud jsou naplněny následující 4 podmínky: 1. jasná definice cíle veřejné služby; 2. parametry pro výpočet kompenzací

jsou objektivně stanoveny dopředu; 3. kompenzace nepřekračují nezbytně nutné náklady vzniklé při plnění závazku veřejné služby; 4. poskytovatel je vybrán v tendru nebo jsou kompenzace vypočítány na základě nákladů řádně řízené společnosti, jež je adekvátně vybavena k poskytování veřejné služby. Obecně platí, že o kompenzaci poskytovatelům veřejných služeb není třeba zpravovat Komisi, pokud činí max. 30 mil. € při obratu 100 mil. €. (Nejčastěji bývá Komise notifikována v oblasti poštovních služeb a audiovizuálního vysílání, mezi lety 2006–2011 se tak stalo v 15, resp. 16 případech. Nejméně rozhodnutí naopak Komise vydává v oblasti odpadového a vodního hospodářství – kvůli jejich lokálnímu charakteru, a tedy obvykle malému rozsahu veřejné podpory.)

Komise otázku služeb obecného ekonomického zájmu zařadila také do své širší iniciativy „Single Market Act“ (více v příspěvku „Komise tvrdí, že už ví, jak restartovat vnitřní trh“, [Monitoring říjen 2010](#)). Veřejná konzultace k otázce revize pravidel poskytování státní pomoci veřejným službám proběhla od června do září 2010 (více v příspěvku „Komise otevřela debatu o působení EU v oblasti veřejných služeb“, [Monitoring červen 2010](#)).

Obsah

Dosavadní pravidla by se měla změnit ve 2 základních směrech. Měla by se zjednodušit pro případy, kdy státní pomoc dosahuje relativně malých částek (např. v případě místně poskytovaných sociálních služeb). Na druhé straně by se měla zvýšit nákladová efektivita a kvalita té pomoci, jež je poskytována rozsáhlým (mj. i přeshraničním) aktivitám podporovaným z veřejných prostředků.

Krom toho by se mělo jasněji definovat, co je pouze služba obecného zájmu a co služba obecného ekonomického zájmu.

Další vývoj

V následujícím období by se podle Komise měla k celé problematice otevřít „politická debata“. V červenci 2011 by měly být Komisí předloženy legislativní návrhy na změnu „postaltmarkského“ balíku. Nová pravidla by se měla ideálně začít uplatňovat od listopadu 2011.

Právní nástroje uplatňující se v oblasti služeb obecného ekonomického zájmu (podle sektorů)

	Rámc (2005/C297/04)	Rozhodnutí č. 2005/842	Relevantní sektorální sdělení	Relevantní sektorální legislativa
Pozemní doprava	Nepoužitelný kvůli čl. 93 Smlouvy o fungování EU	Nepoužitelné kvůli čl. 93 Smlouvy o fungování EU	2008/C184/07	Nařízení č. 1370/2007
Letecká doprava	Nepoužitelný	Použitelné	2005/C312/01 1994/C350	Nařízení č. 1008/2008 Směrnice č. 96/67
Námořní doprava	Nepoužitelný	Použitelné	2009/C132/06 2008/C317/08 2004/C13/03	Na
Vysílání (Broadcasting)	Nepoužitelný, ale principy sektorálního sdělení (2009/C257/01) jsou obdobné	Použitelné, pokud jsou splněny podmínky čl. 2(1)(a) daného rozhodnutí	2009/C257/01 2001/C320/04	
Telekomunikace včetně širokopásmových sítí	Použitelný včetně pokynů	Použitelné	2009/C235/04	Směrnice č. 2002/21 Směrnice č. 2002/22
Poštovní služby	Použitelný	Použitelné, ale nerelevantní		Směrnice č. 2008/6
Energetika	Použitelný	Použitelné		Směrnice č. 2009/72 Směrnice č. 2009/73
Zdravotnictví	Použitelný	Použitelné pro nemocnice (srov. čl. 2(b))		
Sociální bydlení	Použitelný	Použitelné (srov. čl. 2(b))		
Sociální pomoc	Použitelný	Použitelné		

Zdroj: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Reform of the EU State Aid Rules on Services of General Economic Interest (COM(2011)146)

ZAMĚSTNANOST A SOCIÁLNÍ VĚCI

Rada se shoduje na zvýšení věku odchodu do důchodu

Zelená kniha na cestě k přiměřeným, udržitelným a spolehlivým důchodovým systémům v Evropě ([KOM\(2010\)365](#))

Členské státy si na půdě Rady 7. 3. 2011 [vyměnily](#) názory na zelenou knihu týkající se budoucnosti penzijních systémů v EU a podle komisaře Lászla Andora se shodly na zvýšení věku odchodu do důchodu.

Kontext

Komise [zelenou knihu](#) uveřejnila v červenci 2010 (více v příspěvku „EU zahájila debatu o budoucnosti důchodů“, [Monitoring červenec/srpen 2010](#)). Současně s tím zahájila veřejnou konzultaci, jež byla ukončena v listopadu 2010. Její výsledky ukázaly, že názory na danou problematiku a její potenciální řešení se výrazně liší (více v příspěvku „Důchodový systém pro EU? Názory se liší“, [Monitoring listopad 2010](#)).

V pozadí dané iniciativy lze číst reakci na dlouhodobé stárnutí populace v EU a s tím související tlak na penzijní systémy jednotlivých členských států. Penzisté pobírají důchod déle než dříve (jen 50% lidí ve věku 60 let v EU pracuje) a zároveň se snižuje počet těch, kteří jsou schopni/ochotni do penzijních systémů aktivně přispívat.

Plénium EP se v únoru 2011 postavilo proti automatickému navyšování věku odchodu do důchodu (více v příspěvku „EP: Opatrně s automatickým zvyšováním věku odchodu do důchodu“, [Monitoring únor 2011](#)).

Obsah a sporné body

Rada v základních parametrech podpořila myšlenku, aby byl důchodový věk sladěn s růstem naděje na dožití. A to i přesto, že EP se vyjádřil striktně proti.

Shoda v Radě panuje také ve věci úprav národních penzijních systémů; obecně by se neměla zvyšovat ingerence ze strany EU (což je opět v kontrastu k pozici EP). Nanejvýš by se měla uplatnit tzv. otevřená metoda koordinace, což požaduje např. Francie, Nizozemsko, Slovensko, Švédsko a Malta. V maximální možné míře by se také mělo zajistit

(úpravami příslušných zákonných parametrů), aby lidé pracovali co nejdéle, resp. aby k tomu měli veškeré podmínky, např. fungující systémy celoživotního vzdělávání či možnost přenášet si zaměstnanecké životní pojištění definované [směrnicí č. 2003/41](#). (Praktický způsob, jak zajistit přenositelnost nároků na penzi, je nicméně v Radě předmětem sporů, stejně jako např. otázka, jak řešit, pokud se zaměstnanecké životní pojištění dostane do problémů za příčiněných insolvencí zaměstnavatele.)

Další vývoj

V září 2011 by měla Komise na základě [1674 příspěvků](#) z veřejné konzultace a pozice EP a Rady předložit (konkrétnější) bílou knihu, v prosinci 2011 nejspíše pak návrh na „vyjasňující“ revizi směrnice č. 2003/41.

EP: Poslanci přijali změny týkající se jednotného povolení k práci a pobytu

Návrh směrnice Rady o sjednoceném postupu vyřizování žádostí státních příslušníků třetích zemí o jediné povolení k pobytu a výkonu práce na území členského státu a o společném souboru práv pro pracovníky z třetích zemí, kteří oprávněně pobývají v členském státě ([KOM\(2007\)638](#))

Plénum EP přijalo 24. 3. 2011 poměrem 311:216:81 [usnesení](#), které se týká směrnice o jediném povolení k výkonu práce a pobytu.

Kontext

Návrh směrnice o jediném povolení, která by měla omezit byrokracii a zjednodušit postupy pro přistěhovalce, byla Komisí předložena v říjnu 2007. Legální migranti ze třetích zemí by tak měli získat jedinou procedurou povolení jak k pobytu, tak k práci, a to v celé EU.

Poslanci nicméně pozměněný návrh Komise v prosinci 2010 odmítli (více v příspěvku „EP zamítl udělování jednotných povolení pro práci a pobyt“, [Monitoring prosinec 2010](#)). Komise text ze schvalovacího procesu nestáhla, ale souhlasila s jeho postoupením zpět výboru EMPL, který 16. 3. 2011 poměrem 33:12:1 přijal nově pozměněný text a předložil jej plénu.

Obsah

Směrnice by se měla vztahovat na příslušníky třetích zemí, kteří v některém členském státě chtějí pobývat a pracovat, nebo na ty, kteří v EU již oprávněně pobývají. Přistěhovalci, kteří získají dané povolení, by měli mít práva srovnatelná s právy občanů EU. Jedná se o zajištění minimálních pracovních standardů, pracovní doby, dovo-

lené, uznání profesních a vzdělanostních kvalifikací a přístup k sociálnímu zabezpečení. Právo na vzdělání a pracovní odbornou přípravu by se mělo vztahovat jen na ty, kteří pracují nebo pracovali v zemích EU. Na jedince, kteří jsou v EU za účelem studia, se směrnice vztahovat nemusí.

Členské státy by se ale měly moci rozhodnout omezit přístup k sociálnímu zabezpečení, pokud je pracovník v současné době zaměstnán nebo pracoval nejméně 6 měsíců a je již registrován jako nezaměstnaný. Členské státy by se také měly moci rozhodnout přiznat rodinné dávky pouze těm pracovníkům, kteří získali oprávnění pracovat po dobu delší než 6 měsíců.

Pracovníci ze třetích zemí by měli moci žádat o daňové výhody. Jejich rodiny by je měly dostat, pokud žijí ve stejném členském státě jako pracovník.

Členské státy by se měly i nadále rozhodovat samy, zda a kolik žadatelů přijmou.

Směrnice by se neměla vztahovat na občany s dlouhodobým pobytem, na uprchlíky, pracovníky nadnárodních společností, kteří přijíždějí pracovat do pobočky své firmy v EU, nebo na sezónní pracovníky. Směrnice by se neměla vztahovat ani na migrující pracovníky, na něž se uplatňuje [směrnice č. 96/71](#) o vysílání pracovníků.

Další vývoj

Pozměňovací návrhy, které přijali poslanci EP, budou v následujícím období posouzeny Radou. Podle Lisabonské smlouvy mají EP a Rada v rámci legislativního procesu v otázkách legálního přistěhovalectví spolurozhodovací pravomoc. Na provádění směrnice by se neměla podílet Velká Británie, Irsko a Dánsko.

Konzultace o směrnice o pracovní době u konce

Směrnice Evropského parlamentu a Rady [2003/88/ES](#) ze dne 4. listopadu 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby

Komise 25. 3. 2011 ukončila se zástupci sociálních partnerů konzultace k revizi směrnice o pracovní době.

Kontext

Revize směrnice, kterou se instituce EU zabývají od roku 2004 a na jejímž původním návrhu (KOM(2004)607) se v roce 2009 v dohodovacím řízení neshodly, Komise oživila na konci roku 2009 (více v příspěvku „Revize směrnice o pracovní době je opět ve hře“, [Monitoring listopad 2009](#), a v příspěvku „Jednání o revizi směrnice o pracovní době stále živá“, [Monitoring leden 2010](#)).

Komise v březnu 2010 oficiálně požádala sociální partnery, aby se vyjádřili k možnostem nové revize směrnice (více v příspěvku „Komise zahájila konzultace k nové revizi směrnice o pracovní době“, [Monitoring březen 2010](#)), a v prosinci 2010 uveřejnila [sdělení](#) o otevření druhé fáze jednání a také [zprávu](#) hodnotící implementaci platné [směrnice č. 2003/88](#) (více v příspěvku „Komise: Druhé kolo konzultací o směrnici o pracovní době zahájeno“, [Monitoring prosinec 2010](#)).

Obsah

Sociální partneři se ve svých postojích stále liší. Zástupci zaměstnavatelů (CEEP, UEAPME a BusinessEurope) se zasazují o omezenější revizi, odbory ETUC požadují naopak v zájmu zdraví a bezpečnosti pracujících daleko podrobnější ext.

Komise navrhla revidovat přinejmenším otázku pracovní pohotovosti a kompenzační odpočinek (zajištěný zaměstnancům, pokud nelze využít normální čas na odpočinek). Pracovní pohotovost považuje za pracovní dobu jen 9 států EU. Danou otázku chtějí řešit všichni sociální partneři s výjimkou BusinessEurope. ETUC se také zasazuje o zrušení výjimky ze 48hodinové týdenní pracovní doby.

UEAPME a BusinessEurope naopak podporují prodloužení této doby v návaznosti na úspěšné kolektivní vyjednávání. Zasazují se také o nová opatření řešící placené roční odchodné nebo nemocenskou dovolenou.

Další vývoj

Sociální partneři nyní povedou neformální jednání. Až poté oficiálně požádají Komisi o zahájení nové revize příslušné směrnice.

ZEMĚDĚLSTVÍ

Členské státy se přou o reformu SZP

Tisková zpráva. 3077. zasedání Rady Zemědělství a rybolov, Brusel 17. března 2011 ([7779/11](#))

Otázka reformy SZP po roce 2013 byla projednávána na zasedání speciálního výboru pro zemědělství 7. 3. 2011. Na zasedání 17. 3. 2011 měla přijmout závěry týkající se této otázky také Rada. Ministrům se však nepodařilo na podobě SZP do roku 2013 shodnout, proti návrhu Komise se postavilo 7 členských států. [Závěry](#), které sepsali zástupci maďarského předsednictví, nakonec podpořilo jen 20 členských států.

Kontext

Základní směry pro reformu SZP po roce 2013 nastínilo [sdělení Komise](#) týkající se budoucnosti SZP do roku 2020 z listopadu 2010 (více v příspěvku „Komise prezentovala svoje představy o budoucnosti SZP po roce 2013, [Monitoring listopad 2010](#)).

EP jakožto oficiální pozici ke sdělení Komise projednával v únoru 2011 ve výboru AGRI [návrh zprávy](#) europoslance Alberta Desse, k níž bylo připojeno více než 1200 pozměňovacích návrhů (více v příspěvku „EP poprvé projednával zprávu Alberta Desse o společné zemědělské politice do roku 2020“, [Monitoring únor 2011](#)).

Sporné body

Postoje členských států se již před jednáním značně lišily, pokud jde o jednotlivé priority, a to napříč „staršími“ i „novějšími“ členskými státy. Na jednání Rady 7 členských států (Litva, Lotyšsko, Estonsko, Velká Británie, Dánsko, Švédsko a Malta) odmítly pozici založenou na záměru podpořit sdělení Komise. I poté, co se podařilo nalézt shodu na většině dílčích otázek, zůstaly nejspornějšími budoucnost rozpočtu SZP a přímých plateb.

Spojování tzv. silné SZP se zachováním dosavadního podílu výdajů SZP na celkových výdajích rozpočtu EU požadovaly státy jako Francie, ale i Slovensko, Irsko či Bulharsko. Tuto logiku naopak kritizují Velká Británie, Nizozemí, Švédsko a jako jeden z mála dosavadních „čistých příjemců“ i ČR.

Konkrétním problémem jsou potom přímé platby a jejich „férová“ distribuce.

Většina států, které se staly členy EU v roce 2004 a 2007 (včetně ČR), podporovaná ale i některými ze „starších“ členů (Španělskem či Lucemburskem), volá po zrušení metodiky výpočtu a distribuce přímých plateb na základě historického referenčního období, což by znevýhodňovalo právě „novější“ členy EU, kteří až do roku 2013 získávají z rozpočtu EU menší objem přímých plateb. Ti požadují objektivnější kritérium distribuce, s čímž nesouhlasí příliš Německo, Itálie, ale například ani Irsko, které požadují spíše zachování stávajícího stavu. Polsko nakonec stáhlo svůj požadavek na rovné přímé platby, ze „starších“ členských států tedy zůstaly obháji tohoto konceptu především pobaltské státy.

Státy jako Velká Británie, Dánsko či Švédsko naopak nesouhlasí s tím, aby byly přímé platby vůbec považovány za klíčový prvek financování SZP, tento hlas je ovšem v rámci EU spíše v menšině.

Členské státy se stále nemohou dohodnout ani na navrhovaném principu stanovení maximálního stropu přímých plateb pro velké zemědělské podniky.

ČR podporovaná Německem, kde je struktura zemědělské výroby s převahou velkých podniků podobná, má vůči návrhu, který by ji mohl připravit na přímých platbách o částku přesahující až 10 mld. Kč, největší námitky. „Zastropování“ přímých plateb pozitivněji přijímají státy jako Velká Británie, Belgie, Řecko, ale také Polsko, které je mezi „novějšími“ členy silným hráčem.

Dalším předmětem sporu jsou Komisí navrhované speciální „ekologické“ platby, které mají tvořit část poskytovaných přímých plateb.

Největším příznivcem „zezelenání“ přímých plateb na bázi přímých podpor a prvního pilíře SZP je Francie. Státy jako Německo, Itálie, Dánsko, Nizozemí či Švédsko podporují spíše posílení ekologické dimenze SZP skrze stávající agroenvironmentální opatření v rámci druhého pilíře.

Spornou otázkou bylo i oddělování podpor od produkce, což má být i v souladu s požadavky WTO, která tlačí na omezování zemědělských podpor ve vyspělých zemích, jež deformují mezinárodní obchod se zemědělskými produkty. Komise přesto navrhuje zachování možnosti některých plateb vázaných na produkci v problémových regionech, což podporují státy jako Itálie či Finsko (opačného názoru jsou například Německo či Velká Británie).

Některé členské státy také více podporují zachování nástrojů pro regulaci trhů, které by měly umožňovat zvládat krize na zemědělských trzích (Řecko, Irsko, Slovinsko či Litva volají po zachování sítě flexibilních nástrojů pro regulaci trhů, státy jako Dánsko či Švédsko spíše podporují čistě tržní mechanismy pro zvládání eventuálních krizí). Francie požaduje do konkrétních návrhů týkajících se reformy zahrnout speciální článek týkající se konzistence mezi SZP a vnější obchodní politikou EU.

Další zjednodušení SZP (ve smyslu větší transparency, efektivnějších kontrol, ale i snížení nákladů) požadují především Dánsko a Nizozemí. Pokud jde o druhý pilíř, některé členské státy navrhuje do budoucna posílit podpory určené mladým farmářům a také malým farmám (Belgie či Irsko).

Obsah

Závěry navázaly na výsledky 3 politických debat, které se v rámci Rady uskutečnily [v prosinci 2010](#) (debata týkající se udržitelné produkce potravin), [v lednu 2011](#) (debata o udržitelném hospodaření s přírodními zdroji a opatřeních v oblasti klimatu) a [v únoru 2011](#) (debata o územním rozvoji).

Dokument konstatuje, že v kontextu strategie [Evropa 2020](#), pro kterou má být přínosem udržitelné, konkurenceschopné a produktivní zemědělství, je potřeba stávající SZP přizpůsobit. Aby ovšem byly uspokojeny ty členské státy, pro které jsou ne-

přijatelné významnější úspory ve výdajích na SZP, závěry jasně zdůrazňují, že SZP má zůstat i do budoucna „silnou společnou politikou“ a významnou prioritou při přípravě finanční perspektivy pro období po roce 2013.

Klíčovou otázkou pro budoucnost SZP má být její zjednodušení, Komise je proto vyzývána, aby se věnovala návrhům členských států v tomto smyslu.

Konkrétní návrhy předložilo především Nizozemí ve spolupráci s Dánskem. SZP má být podle něho jednodušší, méně nákladná, omezeny mají být především administrativní překážky pro ty, kdo chtějí čerpat peníze. Větší flexibilitu v programování, ale i v kontrolách a evaluaci finančních mechanismů mají mít členské státy. Odpovědnost v odvětví má být zcela transparentní a navrhována je větší podpora využívání moderních technologií.

Závěry předsednictví jsou sice opatrné ve formulacích, přesto se konkrétněji věnují i ožehavé otázce rozdělování přímých plateb. Konstatují nutnost spravedlivějšího rozdělení a postupné (!) omezování vazby na historické referenční hodnoty.

Komise by měla posoudit možnost členských států lépe zaměřit podporu (zde je odraz jednoho z podnětů obsaženého v návrhu zprávy Alberta Desse, která navrhovala poskytnout členským státům větší manévrovací prostor při přidělování a cílení přímých plateb).

U možnosti zavedení horního stropu plateb pro velké zemědělské podniky je konstatováno, že se „setkává se značným odporem“, což předsednická země bere na vědomí (byť právě Maďarska se tento problém tolik netýká).

Závěry se hlásí k dalšímu „zelenání“ SZP, ale bez konkretizace, jak toho má být dosaženo, pouze je vyjádřen závazek učinit ze SZP součást řešení změny klimatu.

Pokud jde o tržní regulace, zemědělcům mají být poskytnuty „přiměřené nástroje“ umožňující řešit narůstající riziko cenové (a tím pádem i příjmové) fluktuace. V rámci reformy by měl být také řešen klesající podíl zemědělců na dodavatelském řetězci. Zvláštní pozornosti byli doporučeni také mladí zemědělci a podpora jejich budoucnosti.

Politika rozvoje venkova by opět měla být „silná“ a flexibilní, přispívající k modernizaci.

EU by se měla zavázat k zachování zemědělské činnosti na celém svém území a v celé její rozmanitosti, ekonomický potenciál venkovských oblastí by však měl být rozvíjen v širší dimenzi, nejen pokud jde o zemědělskou produkci.

Závěry předsednictví jsou tedy v mnoha bodech nekonkrétní, o některých citlivých bodech se zmiňují opatrně a nepřímě, v jiných ovšem odrážejí poměrně zřetelně návrhy některých členských států.

Další vývoj

Komisař pro zemědělství a rozvoj venkova Dacian Cioloș označil dosažení podpory 20 členů Rady pro závěry maďarského předsednictví za úspěch, přestože se někteří členové postavili proti původnímu návrhu Komise.

Komplikovanost tématu se ovšem jasně odrazila v tom, že Komise nyní poněkud couvá, pokud jde o datum zveřejnění konkrétních návrhů. Původně měly být prezentovány již v létě 2011, nyní byl termín posunut na říjen 2011.

Těžiště projednávání v Radě a v EP se tedy posouvá především do roku 2012. Se vstupem nové legislativy v platnost se počítá 1. 1. 2014, což by mělo kopírovat zahájení platnosti nové finanční perspektivy.

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ**Rada završila první čtení revize směrnice o odpadních elektrických a elektronických zařízeních**

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o odpadních elektrických a elektronických zařízeních (KOM(2008)810)

Rada 14. 3. 2011 fakticky [završila](#) první čtení revize [směrnice č. 2002/96](#) o odpadních elektrických a elektronických zařízeních (tzv. WEEE Directive) přijetím tzv. [politické dohody](#).

Kontext

Komise svůj návrh předložila v prosinci 2008 s cílem „napojit“ jej věcně na [směrnici č. 2002/95](#) o omezení používání nebezpečných látek v elektrických a elektronických zařízeních (tzv. RoHS Directive), jejíž [revizi](#) předložila rovněž. Ve výsledku by měl vzniknout koherentní legislativní rámec ke snížení nebezpečných látek (mj. olova, rtuti či kadmia) v elektrických a elektronických zařízeních, resp. ke zvýšení míry jejich znovuvyužití a recyklace v případě, že daná zařízení vyjdou z užívání.

Členské státy se dlouhodobě stavěly proti propojení směrnic RoHS a WEEE, resp. byly spíše pro 2 separátní normy s různým záběrem a různými cíli (více v příspěvku „Rada má pochyby o revizi směrnic o elektrických a elektronických zařízeních“, [Monitoring říjen 2009](#)). Výbor ENVI však již v červnu 2010 demonstroval zcela opačný postoj (více v příspěvku „ENVI: směrnice o elektrických a elektronických zařízeních musí být přísnější“, [Monitoring červen 2010](#)). Potvrdilo se to jak v listopadu 2010, kdy plénum EP přijalo svou pozici k prvnímu čtení návrhu, jež by měl revidovat směrnici RoHS (více v příspěvku „EP: směrnice o elektrických a elektronických

zařízeních musí být přísnější“, [Monitoring listopad 2010](#)), tak v únoru 2011, kdy plénum EP završilo první čtení revize směrnice WEEE (více v příspěvku „EP: Odpadní elektrická a elektronická zařízení musíme sbírat a recyklovat“, [Monitoring únor 2011](#)).

Obsah

Rada se shodla na tom, že v každém členském státě by se měla ročně sesbírat WEEE odpovídající alespoň 45 % průměrné hmotnosti všech elektrických a elektronických zařízení uvedených na daný (národní) trh.

Dané opatření by se mělo uplatnit po 4 letech od vstupu revidované směrnice v platnost (nejspíše v roce 2016). Po dalších 4 letech by se měl uvedený „cíl“ zvýšit na 65 %.

V zemích, v nichž spotřebitelé používají elektrická a elektronická zařízení v menší míře (kromě Maďarska, Malty, Polska, Rumunska, Slovenska, Litvy a Lotyšska také v ČR) by měly být oba cíle „flexibilnější“: do roku 2016 40–45 %, 65 % do roku 2022.

Po 6 letech od vstupu směrnice v platnost by se měla norma vztahovat prakticky na všechna elektrická a elektronická zařízení včetně solárních panelů, jež by navíc měly být sbírány odděleně (k revizím v tomto směru by mělo docházet nejvýše v intervalu 3 let). „Znovuvyužití“ WEEE (počítaje v to recyklaci) by mělo vzrůst o 5 % do 3 let od vstupu směrnice v platnost.

Odpovědnost za nakládání s WEEE a jejich potenciální vývoz by měly mít podle Rady úřady příslušné členské země. Na sběru WEEE by se měli finančně podílet zejm. výrobci, ideálně i svozem WEEE přímo od zákazníků (zatímco Rada však tuto eventualitu považuje za možnost, EP za povinnost).

Sporné body

Rada původní návrh Komise výrazně rozvolnila. Zvláště patrné je to v porovnání s kvantitativními i kvalitativními požadavky EP. Podle EP by měl např. do roku 2016 vzrůst objem sběru WEEE na 85 % všech elektrických a elektronických zařízení vyrobených v EU, tj. měl by být o 40 procentních bodů vyšší, než požaduje Rada, a o 20 procentních bodů vyšší, než původně navrhovala Komise.

Již v roce 2012 by se měly vybrat alespoň 4 kg WEEE na hlavu, popř. ekvivalentní množství odvozené ze sběrů WEEE v roce 2010 (měl by se uplatnit vyšší cíl; obecně se odhaduje, že ročně se v EU vyprodukuje 17–20 kg WEEE na hlavu).

Podle EP by se také měla WEEE více „znovuvyužívat“ a recyklovat; měly by se zpřísnit jak požadavky na kvalitu sběru, tak na jeho objem. Současně by se neměla zvyšovat byrokratická zátěž, byť bude ne-

zbytně účinněji vystupovat proti vývozu WEEE do třetích (zejm. rozvojových a rozvíjejících se) zemí.

EP (v kontrastu s Radou) striktně odděluje recyklaci a znovuvyužití, což z praktického hlediska znamená zpřísnění cílů jak pro recyklaci, tak pro znovuvyužití WEEE.

Primární by měla být recyklace (50–75 %; v závislosti na druhu WEEE), znovuvyužití by postupně mělo růst až na 5 %.

Rada a EP se neshodnou ani na tom, na která WEEE by se měla nová norma vztahovat.

EP počítá s výjimkou pro rozsáhlé fixní průmyslové instalace, vojenskou techniku a zejm. solární panely (zařízení k produkci energie z obnovitelných zdrojů).

Pokud jde o sběr WEEE, EP požaduje, aby se na něm finančně podíleli nejen výrobci, ale i členské státy.

Na druhé straně EP tvrdí, že sběr WEEE by se měl řídit principem „znečišťovatel platí“ a „znečišťovatelem“ by neměl být daňový poplatník, ale výrobce, obchodník a spotřebitel.

Při vývozu WEEE do třetích zemí by mělo podle EP důkazní břemeno (dokazování, že WEEE tam budou znovuvyužita) primárně spočívat na vývozcích.

Další vývoj

K zahájení druhého čtení (resp. k otevření rozhovorů mezi EP a Radou) by mělo podle Rady dojít nejpozději ve druhé polovině roku 2011.

Podle zainteresovaných je většina sporných bodů k jednání, zpravodaj Karl-Heinz Florenz nicméně bude mít patrně problém s tím, že Rada ve svém textu nepočítá s jeho inovací: jedinou registrační procedurou výrobců elektrických a elektronických zařízení v EU. Členské státy si kvůli případným právním sporům s výrobcí (nebo mezi výrobcí a spotřebiteli) hodlají ponechat vlastní/národní online registrační procedury.

Rada potvrdila kompromis týkající se omezení emisí CO₂ z lehkých užitkových vozů

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví výkonnostní emisní normy pro nová lehká užitková vozidla v rámci integrovaného přístupu Společenství ke snižování emisí CO₂ z lehkých užitkových vozidel (KOM(2009)593)

Rada 31. 3. 2010 definitivně (formálně) potvrdila kompromis k návrhu nařízení, jež by mělo limitovat emise CO₂ u lehkých užitkových vozů („dodávek“).

Kontext

Komise svůj návrh předložila v říjnu 2009 s cílem meritorně doplnit [nařízení č. 443/2009](#) vztahující se na nové osobní automobily (více v příspěvku „Komise chystá limit na emise CO₂ u vozidel nad 3,5 t“, [Monitoring říjen 2009](#)). Nové nařízení by se mělo vztahovat na vozidla nad 3,5 t (resp. i na vozidla kategorie N1 vážící bez nákladu do 2610 kg).

Rada o návrhu jednala zejm. v první polovině roku 2010 (více v příspěvku „Rada se opět neshodla na omezení emisí CO₂ z lehkých užitkových vozů“, [Monitoring červen 2010](#)), výbor ENVI schválil poměrem [zprávu Martina Callanana](#) v září 2010 (více v příspěvku „ENVI už ví, jak omezit emise CO₂ z lehkých užitkových vozů“, [Monitoring září 2010](#)). Ke kompromisnímu znění návrhu dospěly Rada a EP v prosinci 2010, EP jej schválil v únoru 2011 (více v příspěvku „EP potvrdil kompromis týkající se omezení emisí CO₂ z lehkých užitkových vozů“, [Monitoring únor 2011](#)).

Obsah

Dodávky by měly v roce 2017 produkovat 175 g CO₂/km, v roce 2020 147 g CO₂/km (výchozím stavem jsou 203 g CO₂/km z roku 2007).

Dané hodnoty by měly představovat průměr, tj. každý výrobce by měl moci produkovat takové vozy s takovými emisemi, aby v průměru dosahovaly uvedených hodnot (výjimku by měli mít výrobci, kteří produkují max. 22 tis. vozů ročně).

175g „cíl“ bude nabíhat postupně: v roce 2014 by jej mělo dosahovat 70 % dodávek každého výrobce, v roce 2015 75 %, v roce 2016 80 % a v roce 2017 100 %.

Dodávky emitující méně než 50 g CO₂/km (např. elektromobily) by měly být zvýhodněny tzv. superkreditem. Za každý takový vůz by si výrobci měli moci mezi lety 2014–2015 započítat 3,5 „standardního“ vozu, v roce 2016 2,5 vozu a v roce 2019 1,5 vozu (pak už vždy jen 1 vůz).

Stanovené cíle jsou méně přísné, než původně navrhovala Komise.

Krom uvedeného došlo také ke snížení výše pokut za překročení limitů. Měly by se pohybovat od 15 € přes 25 € do 95 € v závislosti na množství gramů (1–3 g) nad stanovený limit. Pokutu by měli výrobci platit za každé vozidlo počítané do sumy vozidel, která limit překročila. (Analogická úprava je i součástí nařízení č. 443/2009.)

Další vývoj

Nové nařízení by mělo být v dohledné době uveřejněno v Úředním věstníku EU.

Do roku 2014 je Komise oprávněna navrhnout, aby se nová norma začala vztahovat i na minibusy a na vozidla do 12 tun.

VE ZKRATCE...

Pojišťovny nesmí své klienty diskriminovat na základě pohlaví

Soudní dvůr EU 1. 3. 2011 [rozhodl](#), že při uzavírání pojistných smluv nesmí pojišťovací společnosti (počínaje 21. 12. 2011) zohledňovat pohlaví pojištěnce. Naopak se musí vždy striktně uplatnit antidiskriminační [směrnice č. 2004/113](#) (s výjimkou čl. 5 odst. 2, ježž rozsudek zrušil), neboť brát pohlaví pojištěných osob do úvahy jako rizikový faktor v pojistných smlouvách (a činit tak bez časového omezení) představuje diskriminaci. Ve výsledku by tak paradoxně mohlo dojít např. ke zvýšení cen životních pojištění nebo autopojištění, jež se vztahují na ženy, protože rozsudek Soudního dvora EU, znamenající zákaz individuálního ocenění rizika, se fakticky uplatní na všechny pojišťovací společnosti se sídlem v EU. Evropská ženská lobby (EWL) nicméně rozsudek přivítala. Řízení iniciovala spotřebitelská společnost Test-Achats a 2 soukromé osoby, napadli způsob implementace směrnice č. 2004/113 v Belgii. Soudní dvůr EU dal jejich výtkám zapravdu.

Nově otevřené veřejné konzultace

V průběhu března 2011 bylo zahájeno hned několik důležitých veřejných konzultací. [První z nich](#), probíhající od 3. 3. 2011 do 26. 5. 2011, se týká potenciálního zjednodušení registrace vozidla, pokud už bylo jednou zaregistrováno v některém členském státě EU. [Druhá](#) trvá od 4. 3. 2011 do 29. 4. 2011 a je věnována přeshraničním zdravotním hrozbám, které mohou plynout z potenciální chemické, biologické, radiologické, jaderné nebo environmentální události. Výsledkem by mohla být revize [rozhodnutí č. 2119/98](#), které aktuálně upravuje pouze otázku infekčních chorob. [Třetí veřejná konzultace](#) probíhá od 11. 3. 2011 do 11. 5. 2011 a týká se způsobu pomoci těm sektorům, které budou od roku 2013 v důsledku [směrnice č. 2009/29](#) nuceny nakupovat emisní povolenky, a tím pádem se mohou stát nekonkurenceschopnými. [Čtvrtá konzultace](#) se týká online hazardních a peněžních her, jejich koexistence s konceptem vnitřního trhu (včetně ochrany spotřebitele) a možné akce EU v dané oblasti (trvá od 24. 3. 2011 do 31. 7. 2011). [Poslední důležitá veřejná konzultace](#) je věnována otázce transparentního stanovování cen léčiv, resp. potenciální revizi [směrnice č. 89/105](#) (tzv.

Transparency Directive). Konzultace je otevřena od 28. 3. 2011 do 25. 5. 2011.

Komise zveřejnila data, která určí množství povolenek pro letecké společnosti

Letecká doprava (cca 4 tis. společností) bude na základě [směrnice č. 2008/101](#) od 1. 1. 2012 en bloc zahrnuta do unijního systému obchodování s emisními povolenkami, neboť údajně výrazně ([ve skutečnosti jen 3%](#)) přispívá k emisím CO₂, a tím pádem ke globálnímu oteplování. Komise proto 7. 3. 2011 [uveřejnila](#) data, na jejichž základě se tak stane. Lety obslužené unijními letišti emitovaly mezi lety 2004–2006 ročně v průměru 219 476 343 tun CO₂. V roce 2012 by se měly emise snížit o 3% na 212 892 052 tun a v roce 2013 o další 2% na 208 502 525 tun. (Uvedená čísla současně představují i množství distribuovaných povolenek, neboť každá povolenka reprezentuje právě tunu CO₂.) V důsledku zavedení daného opatření s největší pravděpodobností vzrostou ceny letenek. Komise jako příklad uvedla let ekonomickou třídou z Bruselu do New Yorku. Od roku 2012 by měl vyjít o 12 € draž. Ceny letů v rámci EU by měly vzrůst o 1,8–9 €. Do 31. 9. 2011 Komise zveřejní, kolik povolenek hodlá (skrže členské státy, které za to budou odpovědné) rozdat zdarma, kolik prodat v aukcích a kolik jich uloží do rezervy. Zatím se předběžně počítá s poměrem 85:12:3.

EP vyjádřil s ČR ve věci kanadských víz solidaritu

EP přijal 8. 3. 2011 [rezoluci](#), ve které, byť se zpožděním, ale přece, kritizuje obnovení vízového styku mezi ČR a Kanadou, k jehož zavedení došlo kanadskou stranu v roce 2009 v souvislosti s nárůstem českých žadatelů o azyl, mezi kterými bylo i hodně Romů. Usnesení vyzývá EU, aby na Kanadu v této věci vyvinula větší tlak. V případě, že situace nebude brzy vyřešena, mají ze strany EU následovat odvetná opatření, je však otázka, do jaké míry je tato varianta pravděpodobná, dosavadní postoj EU v této věci vůči Kanadě zůstával pouze v rovině rétoriky. Autorem usnesení byli dva čeští europoslanci, Miroslav Ouzký z ODS a Zuzana Roithová

z KDU-ČSL. Navzdory tomu, že usnesení vyjádřil podporu i předseda EP Jerzy Buzek, nepodepsali jej všichni čeští europoslanci. Kupříkladu Richard Falbr a Libor Rouček (oba z ČSSD) se odmítli připojit s poukazem, že ČR nyní nemůže vyžadovat solidaritu od EU, když se v minulosti solidárně nechovala např. v kauze víz do USA. ČR si zde vyjednala dvoustranné memorandum modifikující vízový styk, opět pod vlivem dlouhé nečinnosti EU v této věci.

Jan Zahradil předsedou ECR

Skupina evropských konzervativců a reformistů (ECR) v EP si za svého předsedu 8. 3. 2011 [zvolila](#) europoslance Jana Zahradila z ODS. Zahradil ve volbě porazil britského konzervativního europoslance Timothyho Kirkhopa, třetí kandidát, polský filosof a europoslanec za stranu PiS, Ryszard Legutko, z volby odstoupil. Zahradil ve funkci nahradil odstoupivšího polského europoslance Michala Kamińskiego. V případě vedení frakce v EP se jedná dosud o nejvyšší funkci, jaké se českému europoslanci v rámci jednotlivých politických skupin v EP podařilo dosáhnout.

EP je pro „snížení nerovnosti v oblasti zdraví“

Plénium EP [přijalo](#) 8. 3. 2011 [zprávu z vlastní iniciativy](#) týkající se „snížení nerovnosti v oblasti zdraví“. Cílem by mělo mj. být zrušení diskriminace žen v přístupu k asistované reprodukci, antikoncepci nebo k potratům (neměl by se brát v úvahu ani rodinný stav, ani sexuální orientace či etnický či kulturní původ). Jen minimum poslanců se v dané souvislosti odvolalo na princip subsidiarity a žádalo, aby se danými otázkami zabývaly primárně členské státy.

Počet europoslanceckých cest do Štrasburku se v letech 2012 a 2013 sníží

Plénium EP 9. 3. 2011 (zejm. za podpory konzervativců a liberálů) schválilo, aby se v letech 2012 a 2013 konala v jednom říjnovém týdnu 2 štrasburská plenární zasedání, čímž by se měly ušetřit náklady na pověstný „stěhovací cirkus“. Přesuny mezi Bruslem a Štrasburkem ročně vyjdou na cca 200 mil. €. Protokol č. 8 připojený k Amsterodamské smlouvě sice stanoví, že ve Štrasburku se musí plenární zasedání konat alespoň 12krát ročně, neurčuje ale, jak mají být dlouhá. Právě tento „nedostatek“ umožnil, aby bylo jediné říjnové plénium v roce 2012 a 2013 formálně rozděleno (uskuteční se 22.–23. 10. 2012 a 25.–26. 10. 2012, resp. 21.–22. 10. 2013 a 24.–25. 10. 2013). Již v roce 2000 se délka štras-

burského pléna zkrátila z 4,5 dne na 3,5 dne. Podle některých názorů by měl být možné podle uvedeného „modelu“ snížit počet 12 cest do Štrasburku až na polovinu, Francie je ale rozhodně proti a hodlá iniciovat řízení před Soudním dvorem EU.

EP chce zavést minimální evropské standardy pro Romy

Plénium EP přijalo 9. 3. 2011 poměrem 576:32:60 [usnesení](#) o evropské strategii pro začleňování Romů. Poslanci poukazují na několik oblastí, kde je potřeba integraci Romů ve většině členských zemí EU podpořit. Jde o zaměstnanost, školství, bydlení a zdraví. Poslanci svůj krok označili za důležitý v boji proti vyloučení a chudobě největší domorodé menšiny Evropy, která čítá asi 12 mil. lidí. Podle EP nástroje existují, ale jsou špatně využívány. Např. Francie vynaložila od roku 2007 na integraci Romů jen 1 mil. € z celkových 4,5 mld. €, které čerpala z Evropského sociálního fondu. Poslanci navrhuje, aby na dodržování, monitoring a vyhodnocování unijní strategie, která by měla být předložena 5. 4. 2011, dohlížela Komise.

Komise navrhuje změnit schengenský hraniční kodex

Komise 10. 3. 2011 [navrhla](#) změnit tzv. schengenský hraniční kodex (nařízení č. 562/2006). Měl by se „kontrolovaným způsobem zjednodušit pohyb osob přes vnitřní i vnější hranice EU“, např. zrychlením hraničních kontrol nebo omezením zbytečné byrokracie. Současně by se měly eliminovat formulační nedostatky stávající normy, na něž se přišlo v průběhu jejího dosavadního uplatňování (např. co jsou to „pobyty, jejichž délka nepřekročí za období 6 měsíců dobu delší než 3 měsíce“?; mohou víza nahrazovat povolení k pobytu?). [Návrh](#) posoudí EP a Rada.

EP přijal usnesení o maďarském mediálním zákoně a svobodě médií v EU

Plénium EP 10. 3. 2011 přijalo [usnesení](#) předložené poslanci frakcemi Greens/EFA, S&D, ALDE a GUE-NGL a týkající se mediálního zákona v Maďarsku (více v příspěvku „Priority a problémy maďarského předsednictví“, [Monitoring leden 2011](#)). Usnesení vyzvalo Maďarsko k okamžitému pozastavení a revizi platného zákona, odvolalo se přitom na námitky, které v souvislosti s požadavkem nezávislosti dozorčích mediálních orgánů vyslovila OBSE. Autorům usnesení, proti kterému se postavila největší pravicev frakce v EP (EPP), tedy zjevně nepostačovaly změny, které již maďarský parlament po „napomenutích“ ze strany Komise v zákoně provedl. Komisi, která posuzovala soulad

maďarského zákona se [směrnici č. 2010/13](#) o audiovizuálních mediálních službách i s Listinou základních práv EU, chybí právní podklad pro to, aby mohla maďarské straně autoritativně nařídit zrušení zákona. Usnesení bylo na plénu EP projednáváno již v únoru 2011, tehdy však bylo rozhodnuto o odkladu jeho přijetí. Text výsledné rezoluce překračuje rámec maďarského případu a autoři v něm kritizují všechny formy útoku proti svobodě tisku v současné Evropě.

Libyjská otázka na summitech EU

V oblasti vnějších vztahů nelze jakožto klíčovou událost března 2011 opomenout dění v Libyi vedoucí až ke spojeneckému zásahu, kterého se za podpory USA účastní několik evropských států v čele s Francií a Velkou Británií. EU na březnové vyhocení událostí v Libyi reagovala svoláním mimořádného zasedání Evropské rady 11. 3. 2011. Vydala [prohlášení](#), v němž označila dění ve svém jižním sousedství za součást vlny demokratických protestů. Vyzvala země v regionu k politickým a hospodářským reformám, přivítala volby v Tunisku a změny v Egyptě, události v Libyi jsou však podle závěrů summitu důvodem k vážnému znepokojení. Muammara Kaddáfího EU vyzvala, aby se vzdal moci. Předmětem znepokojení EU je především humanitární situace v Libyi, kterou Evropa pocítila např. prostřednictvím uprchlických vln, které zaplavily italský ostrov Lampedusa. V závěru Evropská rada vyzvala k posílení partnerství se zeměmi jižního Středomoří v rámci politiky sousedství a konkrétních programů obnovy a modernizace. Mezitím ovšem došlo ke spuštění spojenecké vojenské akce proti Kaddáfího režimu a na EU bylo opět poukazováno jako na aktéra, který je ve svých prohlášeních schopen pouze obecných frází, které nepřinášejí okamžité řešení situace (což platí i pro zvládnání situace humanitární), a úvah o zpříšňování sankcí. EU se proto situaci v Libyi [věnovala](#) i na summitu ve dnech 24.–25. 3. 2011, který jednal převážně o finančních otázkách.

ČR versus Komise: další řízení za neplnění povinností

Komise 14. 3. 2011 [zahájila](#) další kroky ve 3 řízeních proti ČR za neplnění povinností vyplývajících z práva EU.

[První řízení](#) se týká pravidel pro zaměstnanecké penzijní fondy, která ČR (v podobě [směrnice č. 2003/41](#)) navzdory [předchozímu rozsudku](#) Soudního dvora EU nezavedla do svého právního řádu, ač tak měla učinit do 23. 9. 2005. Komise proto iniciovala nové řízení u Soudního dvora EU. Za dobu od prvního rozsudku do přijetí rozsudku druhého by měla

ČR platit denně 5644 € (14. 3. 2011 uplynulo od prvního rozsudku 414 dní, v daný den tedy pokuta teoreticky činila 2 336 616 €), poté (pokud její právní řád nebude v souladu s uvedenou směrnicí ani po druhém rozsudku) 22 364 € denně. ČR dosud svou obhajobu stavěla na tom, že zaměstnanecké penzijní fondy v zemi neexistují, a tudíž není ani potřeba implementovat příslušnou směrnici. Soudní dvůr ale tento argument odmítl. ČR proto podle MF připraví co nejdříve návrh zákona, jenž danou unijní normu implementuje, ideálně již v roce 2011.

[Druhé řízení](#) se týká neimplementované [směrnice č. 2007/59](#) o vydávání osvědčení strojvedoucím. Tzv. odůvodněné stanovisko spolu s ČR obdržela i Belgie, Maďarsko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Slovinsko a Švédsko. Směrnice měla být provedena do 4. 12. 2009. Pokud země do 2 měsíců nezmění své předpisy, mohla by Komise iniciovat řízení u Soudního dvora EU.

[Třetí řízení](#) se týká otázky povolení používání 2 biocidů (účinných látek, které působí na škodlivé organismy nebo proti nim). Rodenticid flokumafen (dle [směrnice č. 2009/150](#)) a prostředek na ochranu dřeva tolylfluand (dle [směrnice č. 2009/151](#)) měly být do 30. 9. 2010 zahrnuty do seznamů povolených látek vedených členskými státy, ČR tak ale neučinila. Opět obdržela tzv. odůvodněné stanovisko a opět jí hrozí řízení před Soudním dvorem EU.

Uvedená řízení [doplnil](#) 29. 3. 2011 dopis, v němž Komise žádá ČR a dalších 15 členských států do 10 týdnů o informace o způsobu implementace [směrnice č. 2010/13](#) o audiovizuálních mediálních službách.

Rakousko: Zakažme igelitky!

Rakousko na zasedání Rady 14. 3. 2011 [nastolilo](#) otázku potenciálního celounijního zákazu produkce a používání igelitových nákupních tašek. Podobný plošný zákaz se od ledna 2011 uplatňuje pouze v Itálii. Možnosti dalšího postupu (např. povinné využívání tzv. biotašek) by měla prozkoumat Komise.

ČR získá 10,9 mil. € z Fondu solidarity

Komisař pro regionální politiku Johannes Hahn 23. 3. 2011 [potvrdil](#) návrh přidělit ČR z Fondu solidarity 10,9 mil. € coby pomoc po záplavách v srpnu 2010. Poskytnutá částka by měla (stejně jako 5,1 mil. € poskytnutých na záplavy z května 2010) přispět k pokrytí nákladů vynaložených českými orgány na zvládnutí mimořádné situace, zejm. pak na obnovu infrastruktury. ČR by měla pomoc získat přesto, že celkové škody nedosáhly 0,6 % jejího hrubého národního důchodu, tedy 824 mil. €, ale pouze

zhruba poloviny této částky. Podmínkou poskytnutí pomoci je přijetí opravného rozpočtu EU Radou a EP. (Výbor BUDG [měl](#) ale 31. 3. 2011 problém i s poskytnutím zmíněných 5,1 mil. €.) Fond solidarity vznikl v roce 2002 a disponuje ročně 1 mld. €. Poskytuje prostředky členským státům EU a přístupujícím zemím, které byly zasaženy rozsáhlou přírodní katastrofou.

Obchodování s emisními povolenkami obnoveno

24. 3. 2011 bylo v ČR a Itálii obnoveno obchodování s emisními povolenkami. Obchoduje se s nimi tak již v 21 zemích EU. Obchodování bylo (původně na týden) pozastaveno v lednu 2011, protože celý systém byl napaden hackery. Několik set tisíc povolenek bylo zcizeno nejprve v ČR (společnostem Blackstone Global Ventures a ČEZ), později i v dalších 14 členských státech EU.

Evropský inspektor ochrany údajů proti PNR

Evropský inspektor ochrany údajů Peter Hustinx se 25. 3. 2011 [postavil](#) proti návrhu směrnice o jmenné evidenci cestujících (tzv. PNR), jež Komise uveřejnila v únoru 2011 (více v příspěvku „Komise: Využijme údaje o cestujících k boji proti terorismu

a závažné trestné činnosti“, [Monitoring únor 2011](#)). Návrh podle jeho [názoru](#) (který je nezávazný) nedostatečně specifikuje, proč je nutné, aby údaje byly sbírány systematicky o všech cestujících. Velká Británie naopak údajně začala vyjednávat o věcném rozšíření návrhu směrnice na všechny (tj. i vnitrou-nijní) lety (původní návrh s tím nepočítá).

ČR může poskytovat emisní povolenky elektrárnám zdarma až do roku 2019

Komise 29. 3. 2011 [stanovila](#) pravidla pro udělování emisních povolenek v energetickém sektoru (přijala rozhodnutí a uveřejnila sdělení; více [zde](#)). Pro ČR a dalších 9 zemí (Bulharsko, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Kypr, Malta, Maďarsko, Polsko a Rumunsko) to znamená možnost poskytovat omezené množství emisních povolenek elektrárnám zdarma, a to až do roku 2019, pakliže Komise ve lhůtě 6 měsíců schválí příslušnou (do 30. 9. 2011 podanou a náležitě odůvodněnou) žádost ze strany členského státu. Formálně jde o výjimku ze [směrnice č. 2009/29](#) dohodnutou na půdě výboru Komise pro klimatickou změnu již v listopadu 2011.

PŘEHLED KLÍČOVÝCH HLASOVÁNÍ PLÉNA EP

Plénium EP ve dnech 7.–10. 3. 2011

Projednávaný návrh	Výsledek hlasování					
	Pro		Proti		Zdrželi se	
	Celkem	ODS	Celkem	ODS	Celkem	ODS
Zpráva Christel Schaldemose týkající se obecné bezpečnosti výrobků a dohledu nad trhem (A7-0033/2011)	628	Češková, Fajmon, Kožušník, Ouzký, Strejček, Tošenovský, Vlasák, Zahradil	11	-	7	-
Zpráva Anni Podimata týkající se inovativního financování na globální a evropské úrovni (A7-0036/2011)	529	-	127	Češková, Fajmon, Kožušník, Ouzký, Strejček, Tošenovský, Vlasák, Zahradil	18	-
Zpráva Edity Estrela týkající se snížení nerovnosti v oblasti zdraví (A7-0032/2011)	379	Češková, Kožušník, Tošenovský, Vlasák, Zahradil	228	-	49	Fajmon, Ouzký, Strejček
Zpráva Lívie Járóka týkající se strategie EU pro začleňování Romů (A7-0043/2011)	576	-	32	-	60	Cabrnoch, Češková, Fajmon, Kožušník, Ouzký, Strejček, Tošenovský, Vlasák, Zahradil

Plénium EP ve dnech 23.–24. 3. 2011

Projednávaný návrh	Výsledek hlasování					
	Pro		Proti		Zdrželi se	
	Celkem	ODS	Celkem	ODS	Celkem	ODS
Zpráva Elmara Broka a Roberta Gualtieriho týkající se změny Smlouvy o fungování Evropské unie, pokud jde o mechanismus stability pro členské státy, jejichž měnou je euro (A7-0052/2011)	494	-	100	Fajmon, Kožušník, Strejček, Tošenovský, Vlasák, Zahradil	9	-
Zpráva Helmuta Schulze týkající se všeobecných celních preferencí (A7-0051/2011)	598	Cabrnoch, Češková, Fajmon, Kožušník, Ouzký, Strejček, Tošenovský, Vlasák, Zahradil	5	-	16	-
Zpráva Véronique Mathieu týkající se sjednoceného postupu vyřizování žádostí o povolení k pobytu a výkonu práce (A7-0265/2010)	311	-	216	-	81	Cabrnoch, Češková, Fajmon, Kožušník, Ouzký, Strejček, Tošenovský, Vlasák, Zahradil

Poznámky

1. Přehled obsahuje pouze ta hlasování, při nichž poslanci hlasovali na vyžádání po jménech.
2. Označení projednávaných návrhů vychází z pojmenování příslušných položek samotným EP. Možné inkonzistence v tomto směru je proto třeba přičíst na vrub této skutečnosti.

KALENDÁŘ NA DUBEN 2011

Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek
				1
				Rada COREPER I
4	5	6	7	8
Rada Neformální ministři zdravotnictví	Rada Neformální ministři zdravotnictví	Rada COREPER II COREPER I	Rada Neformální ECOFIN	Rada COREPER I Neformální ECOFIN
EP Plénium, SEDE	EP Plénium	EP Plénium	EP Plénium AFCO, SURE	
11	12	13	14	15
Rada JHA Neformální COMPETITIVENESS	Rada JHA Neformální COMPETITIVENESS	Rada COREPER II, COREPER I Neformální COMPETITIVENESS	Rada AGRICULTURE AND FISHERIES COREPER II	Rada AGRICULTURE AND FISHERIES
EP AGRI, CONT, CRIS, CULT, ENVI, IMCO, ITRE, JURI, LIBE, TRAN	EP AFET, AGRI, CONT, CRIS, CULT, DEVE, ENVI, IMCO, INTA, ITRE, JURI, LIBE, RECH, REGI, TRAN	EP AFET, BUDG, DEVE, DROI, ECON, EMPL, IMCO, INTA, ITRE, LIBE, PECH, PETI, SEDE	EP BUDG, DROI, ECON, EMPL, IMCO, PETI, SEDE, SURE	
18	19	20	21	22
Rada FAC GAC		Rada COREPER II COREPER I		
EP AFCO, ENVI,	EP AFCO, AFET, ECON, ENVI, LIBE	EP AFET, BUDG, ECON, FEMM, LIBE		

SEZNAM ZKRATEK

ACCA	Association of Chartered Certified Accountants (Asociace certifikovaných účetních)
ACEA	European Automobile Manufacturers Association (Asociace evropských výrobců automobilů)
AFCO	Constitutional Affairs Committee (Výbor EP pro ústavní záležitosti)
AFET	Foreign Affairs Committee (Výbor EP pro zahraniční věci)
AGRI	Agriculture and Rural Development Committee (Výbor EP pro zemědělství a rozvoj venkova)
AGRICULTURE AND FISHERIES	Agriculture and Fisheries Council (Rada pro zemědělství a rybolov)
ALDE	Group of the Alliance of Liberals and Democrats for Europe (Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu)
ASECAP	Association Européenne des Concessionnaires d'Autoroutes et d'Ouvrages à Péage (Evropská asociace provozovatelů dálnic a mostů s mýtem)
BEUC	Bureau Européen des Unions de Consommateurs (Evropský výbor spotřebitelských svazů)
BSA	Business Software Alliance (Aliance obchodníků se softwarem)
BUDG	Budget Committee (Výbor EP pro rozpočet)
CCCTB	Common Consolidated Corporate Tax Base (společný konsolidovaný základ daně z příjmů právnických osob)
CCP	central counterparty (ústřední protistrana)
CCS	carbon capture and storage (zachycování a ukládání oxidu uhličitého)
CEEP	European Centre of Employers and Enterprises (Evropské centrum zaměstnavatelů a podniků)
CO ₂	oxid uhličitý
COMPETITIVENESS	Competitiveness Council (Rada pro konkurenceschopnost)
CONT	Budgetary Control Committee (Výbor EP pro rozpočtovou kontrolu)
Coreper	Comité des Représentants Permanents (Výbor stálých zástupců)
CRIS	Financial, Economic and Social Crisis Committee (Výbor EP pro finanční, hospodářskou a sociální krizi)
ČR	Česká republika
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
DEVE	Development Committee (Výbor EP pro rozvoj)
DPH	daň z přidané hodnoty
DROI	Human Rights Subcommittee (Podvýbor EP pro lidská práva)
EAA	European Aluminium Association (Evropská asociace pro hliník)
ECB	European Central Bank (Evropská centrální banka)
ECOFIN	Economic and Financial Affairs Council (Rada pro hospodářské a finanční záležitosti)
ECON	Economic and Monetary Affairs Committee (Výbor EP pro hospodářství a měnu)
ECR	European Conservatives and Reformists Group (Skupina Evropských konzervativců a reformistů)
EFSF	European Financial Stability Facility (Evropský nástroj finanční stability)
EFSM	European Financial Stabilization Mechanism (Evropský mechanismus finanční stabilizace)
EGF	European Globalisation Adjustment Fund (Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci)
EK	Evropská komise
EMPL	Employment and Social Affairs Committee (Výbor EP pro zaměstnanost a sociální věci)
ENVI	Environment, Public Health and Food Safety Committee (Výbor EP pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin)
EP	Evropský parlament
EPP	Group of the European People's Party (Christian Democrats) (Skupina Evropské lidové strany (Křesťanských demokratů))
ER	Evropská rada

ESIS	European Standardised Information Sheet (evropský standardizovaný informační přehled)
ESM	European Stability Mechanisms (Evropský stabilizační mechanismus)
ESMA	European Securities and Markets Authority (Evropský orgán pro cenné papíry a trhy)
ETUC	European Trade Union Confederation (Evropská konfederace odborových organizací)
EU	Evropská unie
EURATOM	European Atomic Energy Community (Evropské společenství pro atomovou energii)
Eurochambres	European Association of Chambers of Commerce and Industry (Asociace evropských obchodních komor a průmyslu)
EWL	European Women's Lobby (Evropská ženská lobby)
FAC	Foreign Affairs Council (Rada pro zahraniční věci)
FIA	Federation Internationale de l'Automobile (Mezinárodní automobilová federace)
G20	skupina ministrů financí a guvernérů centrálních bank Argentiny, Austrálie, Brazílie, Kanady, Číny, Francie, Německa, Indie, Indonésie, Itálie, Japonska, Mexika, Ruska, Saudské Arábie, Jižní Afriky, Jižní Koreje, Turecka, Velké Británie, Spojených států amerických a EU)
GAC	General Affairs Council (Rada pro všeobecné záležitosti)
Greens/EFA	Group of the Greens/European Free Alliance (Skupina Zelených/Evropské svobodné aliance)
GJ	gigajoule
GUE/NGL	Group of The European United Left/Nordic Green Left (Skupina Evropské sjednocené levice a Severské zelené levice)
HDP	hrubý domácí produkt
IAEA	International Atomic Energy Agency (Mezinárodní agentura pro atomovou energii)
IMCO	Internal Market and Consumer Protection Committee (Výbor EP pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů)
INTA	International Trade Committee (Výbor EP pro mezinárodní obchod)
IRU	International Road Transport Union (Mezinárodní unie silniční dopravy)
ITRE	Industry, Research and Energy Committee (Výbor EP pro průmysl, výzkum a energetiku)
JHA	Justice and Home Affairs Council (Rada pro spravedlnost a vnitřní věci)
JURI	Legal Affairs Committee (Výbor EP pro právní záležitosti)
KDU-ČSL	Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová
km	kilometr
LIBE	Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs (Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci)
LPG	Liquefied Petroleum Gas (zkapalněný ropný plyn)
MiFID	Markets in Financial Instruments Directive (směrnice o trzích finančních nástrojů)
MMF	Mezinárodní měnový fond
Mtoe	Million Tons of Oil Equivalent (milion tun ropného ekvivalentu)
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
ODS	Občanská demokratická strana
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
OZE	obnovitelné zdroje energie
PECH	Fisheries Committee (Výbor EP pro rybolov)
PETI	Petition Committee (Výbor EP pro petice)
PiS	Prawo i Sprawiedliwość (Právo a spravedlnost)
PNR	Passenger Name Record (záznam o jménech cestujících)
PPP	Public-Private Partnership (partnerství soukromého a veřejného sektoru)
REGI	Regional Development Committee (Výbor EP pro regionální rozvoj)
RoHS	Restriction of Hazardous Substances (omezení nebezpečných látek)
RPSN	roční procentní sazba nákladů
S&D	Group of the Progressive Alliance of Socialists & Democrats in the European Parliament (Skupina Pokroková aliance socialistů a demokratů v Evropském parlamentu)
SE	Societas Europaea (evropská společnost)
SEDE	Security and Defence Subcommittee (Podvýbor EP pro bezpečnost a obranu)
SMEs	Small and Medium-sized Enterprises (malé a střední podniky)
SURE	Policy Challenges Committee (Výbor EP pro politické výzvy)
SZP	společná zemědělská politika

T&E	European Federation for Transport and Environment (Evropská federace pro dopravu a životní prostředí)
TRAN	Transport and Tourism Committee (Výbor EP pro dopravu a cestovní ruch)
UEAMPE	European Association of Craft, Small and Medium-Sized Enterprises (Evropská asociace živnostníků a malých a středních podniků)
USA	United States of America (Spojené státy americké)
WEEE	Waste Electrical and Electronic Equipment (odpadní elektrická a elektronická zařízení)
WTO	World Trade Organisation (Světová obchodní organizace)

SLOVNÍČEK

Amsterodamská smlouva

Revize primárního práva, která mění do té doby platná znění Smlouvy o ES a Smlouvy o EU. Byla podepsána 2. 10. 1997 a v platnost vstoupila 1. 5. 1999 (viz také „primární právo“).

balík

Soubor legislativních návrhů uveřejněných v jeden okamžik. Není nezbytně nutné, aby spolu jednotlivé návrhy meritorně souvisely.

Coreper

Výbor stálých zástupců členských států EU v Bruselu (akronym francouzského Comité des Représentants Permanents). Jeho úkolem je asistence členským státům – projednávání a příprava návrhů, o nichž poté rozhoduje Rada, a udržování kontaktu s ostatními institucemi EU, zejm. s Komisí. Existuje ve dvou podobách. Coreper II je složen z vyslanců stálých misí, věnuje se především politicky a ekonomicky nejdůležitějším otázkám (společná zahraniční a bezpečnostní politika, institucionální otázky, rozpočet, příprava materiálů pro zasedání Evropské rady). Coreper I je složen z nižších diplomatických úředníků a zabývá se ostatními body agendy (viz také „Komise“ a „Rada“).

deriváty

Komplexní finanční instrumenty, jejichž hodnota je odvozena od hodnoty tzv. bazického instrumentu (cenný papír, komodita ap.). Mají termínovaný charakter (dochází ke zpoždění mezi sjednáním obchodu a jeho plněním) a jsou využívány např. k zajištění před budoucím růstem či poklesem ceny bazického instrumentu (viz také „swapy úvěrového selhání“).

dohodovací výbor

Výbor zástupců Evropského parlamentu a Rady připravující (za mediace Komise) podklady pro třetí (poslední) čtení spolurozhodovací procedury, jež pak musejí obě instituce (dospěje-li dohodovací výbor k dohodě) přijmout, má-li navrhovaná legislativa vstoupit v platnost. Dohodovací výbor má omezený mandát 6 týdnů, prodloužit jej lze maximálně o 14 dní (viz také „Evropský parlament“, „Komise“, „Rada“ a „spolurozhodování“).

evropská politika sousedství

Těž evropská sousedská politika. Program prohlubování vztahů mezi EU a třetími státy ležícími v jejím sousedství oficiálně představený v květnu 2004. Zahrnuje státy, jež byly v rámci tzv. Barcelonského procesu součástí partnerství mezi EU a státy Středomoří, tj. státy severní Afriky (Alžírsko, Egypt, Maroko, Tunisko a nově také Libye) a Blízkého východu (Izrael, Jordánsko, Libanon, Palestina a Sýrie), a státy postsovětského prostoru (Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Gruzie, Moldavsko a Ukrajina).

Evropský parlament

Dříve též Společné (parlamentní) shromáždění. Od roku 1979 jediný přímo legitimovaný (volený) orgán EU, jenž by měl reprezentovat „evropské občany“. Podílí se na přijímání legislativy EU, funkcionálně se člení na výbory, politicky na frakce. Minimálně jednou měsíčně (s výjimkou srpna) zasedá v plénu (viz také „Komise“ a „Rada“).

flexicurity

Složenina dvou slov: flexibility (pružnost) a security (ochrana). Má se jednat o soubor opatření v oblasti sociální politiky a pracovního práva podporujících schopnost přizpůsobivosti účastníků trhu práce při zachování dostatečných jistot v oblasti příjmu a pracovních podmínek. Bývá prezentována jako možnost, jak posílit konkurenceschopnost ekonomiky EU a současně zachovat evropský model zaopatřovacího státu.

frakce

Seskupení politických stran na základě ideové spřízněnosti či dlouhodobé nadnárodní spolupráce. Působí v Evropském parlamentu (viz také „Evropský parlament“).

implementace

Proces přijímání norem, jež na úrovni členských států provádějí směrnice přijaté na úrovni EU (viz také „směrnice“).

kabotáž

Poskytování služeb vnitrostátní nákladní silniční přepravy zboží cizozemci, již pocházejí z některého z členských států EU.

Kjótský protokol

Protokol k Rámcové úmluvě Organizace spojených národů o klimatických změnách dojednaný v japonském Kjótu v prosinci 1997. Průmyslové země se v něm zavázaly prostřednictvím stanovení kvantitativních redukčních emisních cílů ke snížení emisí skleníkových plynů.

Komise

Evropská komise, dříve též Vysoký úřad. Reprezentant nadnárodního principu vládnutí v EU, v naprosté většině případů iniciátor legislativy EU. Funkcionálně se člení na generální ředitelství (tzv. DGs), zasedá alespoň jedenkrát týdně (viz také „Evropský parlament“ a „Rada“).

komitologie

Souborné označení pro výbory, jimiž si Rada udržuje kontrolu nad Komisí, ve věci pravomocí, které na ni delegovala (viz také „Komise“ a „Rada“).

komunitarizace

Proces odstraňování prvků mezivládní spolupráce ve prospěch prvků nadnárodních. V legislativním procesu se týká např. rozšiřování legislativního monopolu Komise, spolurozhodovací procedury či odstraňování jednomyslného hlasování v Radě (viz také „Komise“, „Rada“ a „spolurozhodování“).

konzultace

Těž konzultační procedura. Druhá nejčastější legislativní procedura v EU, při níž je Rada nad Evropským parlamentem zvýhodněna (jeho názor nemusí brát v úvahu) (viz také „Evropský parlament“, „Rada“ a „spolurozhodování“).

krátký prodej

Spekulace na pokles ceny cenného papíru či komodity. Investor si předmět spekulace za úplatu zapůjčí a obrem prodá třetí straně. V době, kdy má předmět spekulace vrátit, jej na trhu znovu nakoupí a vrátí. Rozdíl cen v době prodeje třetí straně a v době zpětného nákupu je základem investorova zisku (nebo ztráty). Spekulace na růst ceny se nazývá dlouhý prodej.

kvalifikovaná většina

Pojem známý především z hlasování v Radě. Pro přijetí konkrétního opatření je nezbytné získat nadpoloviční většinu členů (Rady nebo jiného orgánu) a přibližně 70% vážených hlasů (přibližně proto, že např. při rozšiřování EU o nové členské státy dochází k jejich „převažování“). Nově se prosazujícím a prozatím „doplňkovým“ kritériem je populace, resp. to, zda kvalifikovaná většina popsanych parametrů reprezentuje také určité procento populace EU (Smlouva z Nice uvádí 62%) (viz také „Rada“).

Listina základních práv EU

Dokument vypracovaný na návrh Evropské rady v Kolíně nad Rýnem z června 1999 tzv. Konventem, působícím v době od 17. 12. 1999 do 2. 10. 2000. Listina čítá 50 článků rozdělených do 7 kapitol a má být katalogem základních práv občanů EU. Přijala ji Evropská rada na summitu v Nice 7. 12. 2000. V té době nebylo rozhodnuto o závaznosti obsahu Listiny ani o jejím napojení na stávající primární právo. V tomto směru se stala průlomem až Smlouva zakládající Ústavu pro Evropu, která Chartu obsahovala přímo ve svém textu, a následně Lisabonská smlouva, která text Charty sice neobsahuje, považuje jej však za právně závazný stejně jako příslušné texty primárního práva. Ratifikace Lisabonské smlouvy tedy de iure znamená i ratifikaci Charty (viz také „primární právo“ a „Rada“).

maastrichtská (konvergenční) kritéria

Požadavky na hospodářskou konvergenci států usilujících o přijetí společné měny. Byly formulovány v rámci (maastrichtské) Smlouvy o EU. Cílem je ošetření hospodářských ukazatelů ve 4 hlavních oblastech: cenová stabilita; stav veřejných financí včetně udržování přiměřené míry rozpočtového deficitu veřejného sektoru; vývoj úrokové míry; udržování měny v povoleném fluktuálním pásmu mechanismu směnných kurzů Evropského měnového systému bez devalvace vůči jiným měnám po dobu minimálně 2 let (viz také „Pakt stability a růstu“).

Maastrichtská smlouva

Smlouva o EU podepsaná 7. 2. 1992 v Maastrichtu. V platnost vstoupila 1. 11. 1993. Založila EU a vytvořila pilířovou strukturu složenou z prvního (komunitárního) pilíře, zahrnujícího Evropské společenství, a dvou mezivládních pilířů, Společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) a spolupráce členských států v oblasti justice a vnitra (viz také „primární právo“).

nařízení

Výsledek legislativního procesu v EU. Právní norma, jež je přímo účinná, a tudíž ze strany členských států nevyžaduje (resp. zpravidla z definice ani nepovoluje) žádnou další intervenci (viz také „směrnice“).

Pakt stability a růstu

Dokument mající zajistit, že členské státy budou dodržovat rozpočtovou disciplínu i po zavedení jednotné měny euro. Sestává z rezoluce Evropské rady přijaté v červnu 1997 a dvou nařízeních z července 1997. V červnu 2005 byla pravidla Paktu rozvolněna.

posílená spolupráce

Nástroj EU zakotvený v čl. 326–334 Smlouvy o fungování EU. Od přijetí Amsterodamské smlouvy umožňuje, aby se některé členské státy EU (minimálně však třetina z nich, v současnosti 9) mohly v určité oblasti integrovat nad rámec integrace dosažené EU jako celkem. Posílená spolupráce musí být otevřená všem členským státům, nesmí narušovat vnitřní trh EU, hospodářskou, sociální a územní soudržnost ap. Rada o jejím zahájení zpravidla rozhoduje kvalifikovanou většinou, souhlasit musí i Evropský parlament (viz také „Amsterodamská smlouva“, „Evropský parlament“, „kvalifikovaná většina“, „Rada“, „Smlouva o fungování EU“).

primární právo

Suma zřizovacích smluv tří společenství a smluv, které je mění a doplňují (včetně doprovodných protokolů a prohlášení). Součástí primárního práva jsou i přístupové smlouvy všech členských států. Určujícím znakem primárního práva je způsob jeho křeace: na základě svolání mezivládní konference, s platnou zásadou jednomyslnosti členských států a následnou ratifikací ve všech členských státech. „Protipólem“ primárního práva je právo sekundární, které vzniká na základě normotvorby příslušných orgánů Společenství (EU) a musí být s primárním právem v souladu.

princip subsidiarity

Princip mající zajistit, že opatření jsou přijímána co nejbližší občanům (na nejnižším stupni správy, jenž umožňuje jejich realizaci nebo výkon). Do primárního práva byl včleněn Smlouvou o Evropské unii.

Rada

Rada EU nebo také Rada ministrů. Reprezentant mezivládního („národního“) principu vládnutí v EU. Podílí se na přijímání legislativy EU, funkcionálně je tvořena Evropskou radou (summitem), devíti resortními radami a Coreperem). Zasedá podle potřeby, summity se konají minimálně čtyřikrát ročně (viz také „Coreper“, „Evropský parlament“ a „Komise“).

ratingová agentura

Organizace zaměřující se na vyhodnocování platební schopnosti tržních subjektů nebo států, u nichž označuje ocenění kredibility („úvěruschopnosti“) na zahraničních trzích. Mezi nejznámější ratingové agentury patří Standard & Poor's, Moody's a Fitch-IBCA. Hodnocení se promítá v tzv. ratingu, jenž je na škále nejlepší-nejhorší označován začátečními písmeny abecedy: AAA/D (Standard & Poor's) nebo Aaa/C (Moody's).

rozhodnutí

Výsledek legislativního procesu v EU. Právní norma, jež je přímo účinná, a tudíž ze strany členských států nevyžaduje žádnou další intervenci. V porovnání s nařízením se však týká jednotlivého případu a je závazné pro toho, komu je určeno (viz také „nařízení“ a „směrnice“).

Schengenské dohody

Souhrnné označení pro dva smluvní dokumenty: Schengenskou dohodu o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích z roku 1985 a Schengenskou prováděcí úmluvu z roku 1990.

směrnice

Výsledek legislativního procesu v EU. Specifická právní norma, jež je v zásadě závazná pouze z hlediska výsledku. Zpravidla vyžaduje prováděcí normu (zákon, vyhlášku), již jsou povinny přijmout všechny členské státy (viz také „nařízení“).

Smlouva o fungování EU

Též Smlouva o Evropském společenství revidovaná Lisabonskou smlouvou. Druhá ze dvou hlavních částí Lisabonské smlouvy.

sociální partneři

Organizace, s nimiž Komise jedná o problematice sociální politiky. Činí tak z titulu požadavku, jenž je zakotven v základacích smlouvách EU. Mezi sociální partnery patří jak zástupci zaměstnavatelů, tak zástupci zaměstnanců (viz také „Komise“).

společný postoj

Výsledek prvního čtení spolurozhodovací procedury v Radě (viz také „Rada“ a „spolurozhodování“).

spolurozhodování

Též spolurozhodovací procedura. Nejčastější legislativní procedura v EU, na níž se rovným dílem podílí Evropský parlament i Rada (viz také „Evropský parlament“, „konzultace“, „Rada“).

swapy úvěrového selhání

Derivát, který slouží k přenosu úvěrového rizika mezi dvěma protistranami. Kupující se chce zajistit proti riziku úvěrového selhání tzv. bazického instrumentu (dluhopis ap.). Ztrátu v případě selhání hradí prodávající, který si za tuto ochranu nechává platit. Na rozdíl od pojištění nejsou swapy úvěrového selhání zpravidla regulovány (viz také „deriváty“).

systém obchodování s emisními povolenkami

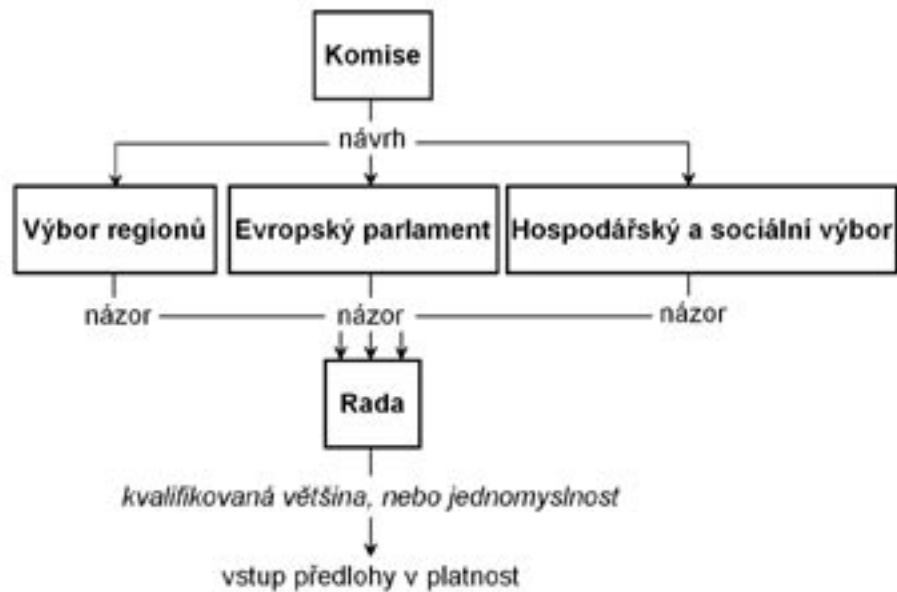
Administrativní přístup k omezení emisí škodlivých a/nebo skleníkových plynů. Je založen na „zastropování“ emisí jednotlivých účastníků systému (zejm. podniků). Ty, které svou kvótu nevyčerpají (tj. vypustí menší objem emisí), mohou své „povolenky“ prodat těm, které ji naopak přečerpají.

zelená kniha

Nelegislativní dokument Komise, jenž má podpořit či nastartovat debatu o určitém tématu. Po jejím uveřejnění zpravidla následuje publikace „bílé knihy“ či sdělení Komise. Ty již předkládají konkrétnější řešení a mohou vyústit v příslušný legislativní návrh (viz také „Komise“).

SCHÉMATA ROZHODOVACÍCH PROCEDUR

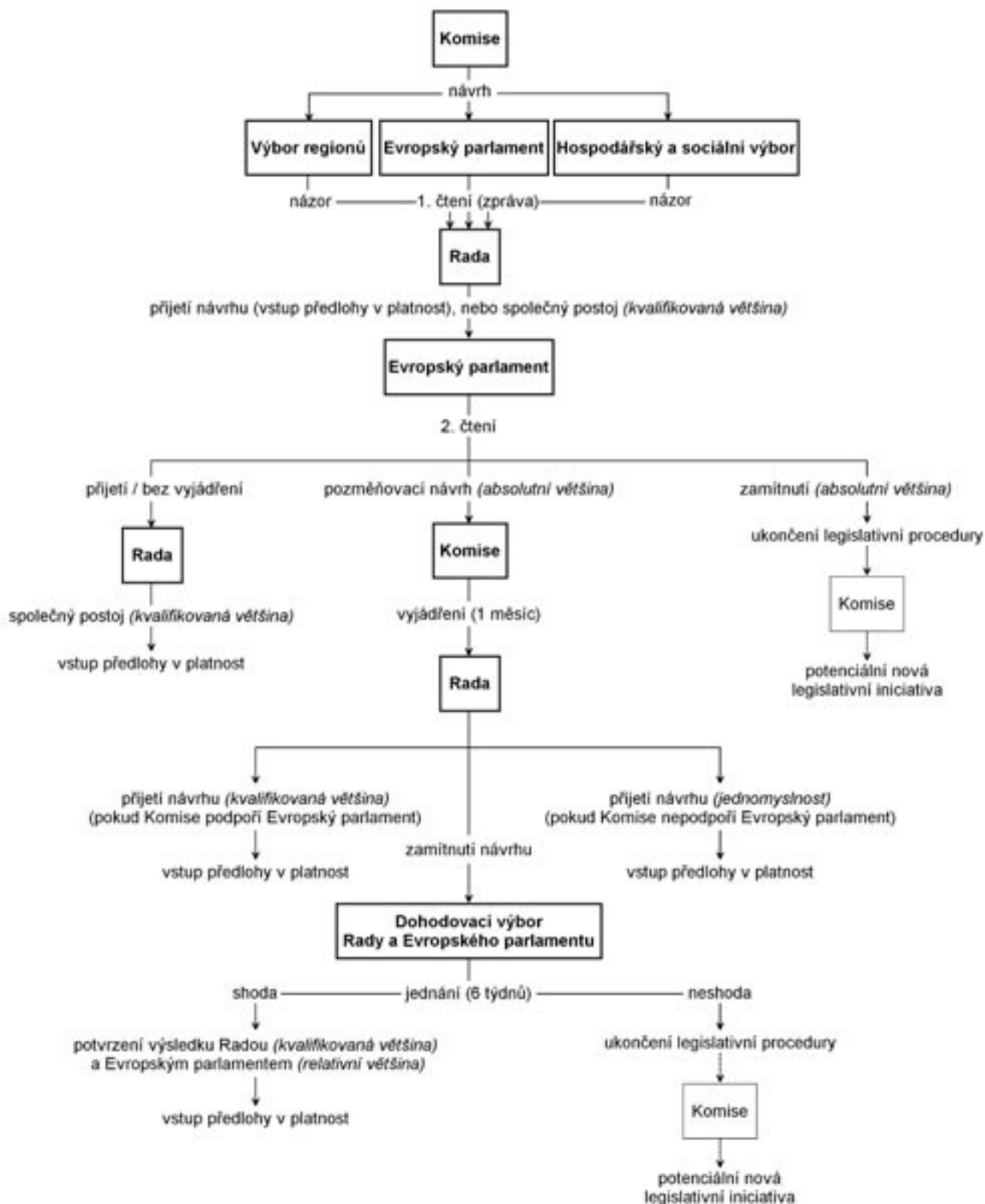
Schéma konzultační procedury

Poznámky

1. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
2. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky není stanovena.
3. Uvedené schéma je jen orientační.

Schéma spolurozhodovací procedury

Poznámky

1. V případě nesplnění požadovaných podmínek legislativního procesu (a v případě neexistence alternativního postupu) projednávání návrhu končí.
2. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
3. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky činí tři měsíce (není-li uvedeno jinak). Po dohodě Rady a Evropského parlamentu ji lze prodloužit o třetinu.
4. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.